

نظام آموزشی مصر

- ۶..... ملاحظات جغرافیایی
- ۶..... ملاحظات سیاسی
- ۷..... ملاحظات اقتصادی
- ۸..... ارتباطات
- ۸..... جمعیت
- ۹..... پیامدهای افزایش جمعیت در ساختار آموزشی
- ۱۲..... سیاستهای آموزشی
- ۱۶..... آموزش پیش دبستانی
- ۱۶..... سیاستهای آموزشی

۱۷	..... ساختار آموزشی
۱۸	..... اهداف آموزشی
۲۲	..... نهادهای مرکزی
۲۳	..... توسعه آموزشی
۲۴	..... توسعه تکنولوژیک آموزشی
۲۵	..... آمار تحصیلی
۲۶	..... آموزش پیش دانشگاهی
۲۶	..... اهداف آموزشی
۲۷	..... مدارس پیش دانشگاهی
۲۷	..... مدارس تک کلاسه
۲۸	..... مدارس عمومی
۲۸	..... مدارس سیار
۲۸	..... مدارس مرجع
۲۹	..... آموزش پایه
۲۹	..... ساختار آموزشی
۳۰	..... اهداف آموزشی
۳۲	..... اصلاحات آموزشی
۳۴	..... آموزش ابتدایی
۳۴	..... ساختار آموزشی
۳۵	..... برنامه های آموزشی
۳۵	..... دستاوردهای آموزشی
۳۷	..... اصلاحات آموزشی
۳۷	..... سازماندهی مدارس
۳۷	..... طراحی دروندادهای نوین برنامه های آموزشی
۳۸	..... اقدامات آموزشی
۳۹	..... ارزشیابی تحصیلی
۴۰	..... آمار تحصیلی
۴۳	..... مقطع آموزش مقدماتی متوسطه
۴۳	..... سیاستهای آموزشی
۴۴	..... اهداف آموزشی

۴۵	اصول آموزشی
۴۶	دستاوردهای آموزشی
۴۶	توسعه آموزشی
۴۷	آمار تحصیلی
۵۰	مقطع تکمیلی متوسطه
۵۰	ساختار آموزشی
۵۰	برنامه های آموزشی
۵۱	آموزش عالی
۵۱	تاریخچه
۵۵	برنامه ریزی آموزشی
۵۷	پژوهش و تحقیقات
۵۷	گرایشهای اساسی
۵۸	روندهای جاری پژوهشی
۵۸	موانع و معضلات تحقیقاتی
۵۹	آموزش معلمان
۵۹	سیاستهای آموزشی
۶۰	سیاستهای حمایتی
۶۱	ساختار آموزشی
۶۱	آموزش معلمان در خارج از کشور
۶۲	آموزش مربیان پیش دبستانی
۶۲	رخدادهای آموزشی
۶۳	آمار تحصیلی
۶۴	آموزش بزرگسالان
۶۴	ساختار و سیاستهای آموزشی
۶۶	اهداف آموزشی
۶۸	اولویتهای آموزشی
۶۹	نهادهای مرکزی
۷۰	وزارت آموزش و پرورش
۷۰	وزارت امور اجتماعی
۷۰	شورای ملی کودکان و مادران

۷۰	وزارت دفاع و وزارت کشور
۷۰	سازمان جامع سوادآموزی و آموزش بزرگسالان و سازمان آموزشی، علمی و فرهنگی جامعه عرب
۷۱	سازمان UNICEF
۷۲	آژانس همکاریهای فنی آلمان (G.T.Z)
۷۲	فدارسیون همکاریهای بین المللی آموزشی بریتانیا (DFID)
۷۲	رسانه‌های گروهی و اطلاع رسانی
۷۳	توسعه آموزشی
۷۵	کلاس‌های خانگی
۷۶	آموزش استثنائی
۷۶	سیاستهای آموزشی
۷۷	اصول و اهداف آموزشی
۷۷	اولویتهای آموزشی
۷۹	علائق آموزشی
۸۰	رخدادهای آموزشی
۸۰	جشنواره خواندن همگانی
۸۲	اقدامات اساسی
۸۲	برگزاری مسابقات ملی خواندن
۸۳	نهادهای حمایتی
۸۳	ملاقات وزیر آموزش با مسوولین مدارس
۸۵	همکاریهای آموزشی
۸۵	همکاریهای بین المللی آموزشی
۹۰	معضلات آموزشی
۹۱	اصلاحات آموزشی
۹۱	عوامل سیاسی
۹۲	عوامل فنی
۹۳	عوامل بین المللی
۹۳	عوامل علمی
۹۴	توسعه آموزشی

- ۹۴ ..... تکمیل تجهیزات و مرمت ساختمان مدارس
- ۹۵ ..... تعمیر و نگهداری مدارس قدیمی
- ۹۶ ..... توسعه و بهبود مدل‌های آموزشی
- ۹۶ ..... توسعه تجهیزات مدارس
- ۹۶ ..... اقدامات آموزشی
- ۹۷ ..... تکنولوژی آموزشی
- ۹۹ ..... توسعه تکنولوژیک آموزشی
- ۱۰۱ ..... حمایت‌های آموزشی
- ۱۰۱ ..... اعطای بیمه سلامتی
- ۱۰۲ ..... اجرای طرح تغذیه رایگان در مدارس
- ۱۰۳ ..... اهمیت طرح تغذیه در مدارس
- ۱۰۴ ..... اعطای وام‌های تحصیلی بلند مدت
- ۱۰۴ ..... قوانین آموزشی
- ۱۰۶ ..... مدیریت آموزشی
- ۱۰۶ ..... نهادهای مرکزی
- ۱۰۶ ..... توسعه مدیریتی
- ۱۰۷ ..... توسعه و گسترش شوراهای مدارس
- ۱۰۷ ..... بهبود و ارتقاء نقش شوراهای والدین
- ۱۰۹ ..... قوانین مدیریتی
- ۱۱۱ ..... اتوماسیون مدیریتی
- ۱۱۱ ..... اتوماسیون مدارس و مؤسسات آموزشی
- ۱۱۲ ..... هزینه‌های آموزشی
- ۱۱۲ ..... نرخ هزینه‌های عمومی آموزشی بر مبنای سطوح مختلف آموزش
- ۱۱۳ ..... بودجه آموزشی

ملاحظات جغرافیایی

کشور مصر با ۹۹۵/۴۵۰ کیلومتر مربع (۳۸۴،۳۴۳ sq miles) وسعت (بیست و هشتمین کشور جهان) در نیمکره شمالی، نیمکره شرقی، در شمال شرقی قاره آفریقا، در کنار دریاهای مدیترانه و سرخ و در همسایگی کشورهای لیبی در غرب، سودان در جنوب و فلسطین اشغالی (اسرائیل) در شمال شرقی واقع شده است. مصر روی هم رفته سرزمینی کم ارتفاع بوده و ارتفاعات آن عمدتاً در نواحی شرقی و جنوب غربی واقع شده‌اند. جلگه های آن نیز در اطراف رود نیل و دلتای آن قرار گرفته‌اند. بیابان‌ها قسمت اعظم کشور را پوشانده و رود نیل با (۶،۶۷۱ کیلومتر) مهمترین و طولیترین رود آن به شمار می آید. آب و هوای کشور مصر در صحراها گرم و خشک و در سایر نواحی گرم و مرطوب است. بلندترین نقطه مصر «جبل کترینه» با (۲،۶۴۲ متر) در صحرای سینا قرار دارد.

ملاحظات سیاسی

حکومت مصر جمهوری بوده و رئیس جمهور حسنی مبارک و نخست وزیر فواد محی‌الدین می‌باشد. قوه مقننه از یک مجلس قانون گذاری بنام مجلس خلق با ۳۹۲ عضو تشکیل یافته است. قانون اساسی موجود کشور طی سال ۱۹۷۱ تدوین شده است. بر اساس آخرین تقسیمات کشوری، کشور مصر از ۲۵ فرمانداری تشکیل گردیده که زیر نظر فرماندار انتصابی رئیس جمهور اداره می گردند. فعالیت احزاب در مصر محدود می باشد. از جمله مهمترین احزاب کشور می توان به حزب دموکرات ملی (NDP)، حزب سوسیال لیبرال و حزب کمونیست که در حال حاضر اکثر آنان غیر فعال می‌باشند، اشاره نمود. کشور مصر در سال ۱۹۲۲ استقلال یافته و روزهای ملی آن ۲۳ ژوئیه و ۶ اکتبر است. این کشور در سال ۱۹۴۵ به

عضویت سازمان ملل درآمده و علاوه بر آن در سازمان های وحدت آفریقا- سی سی دی- آکا فائو- گات- یاآ- بانک جهانی- ایکائو- ایفک- ایلو- ایمکو- ایمف- ایتو- اوپا- یونسکو- یوپو-وهو- ومو- اتحادیه عرب(عضویتش معلق است)- بازار مشترک عربی- سازمان کشورهای حوزه نیل- قراردادهای حذف تعرفه گمرکی با جامعه اقتصادی اروپا و کشورهای غیر متعهد نیز عضویت دارد.

ملاحظات اقتصادی

از جمله مهمترین صنایع کشور می توان به صنایع نساجی، شیمیایی، نفت و تولیدات آن، سیمان، فلزکاری و فولادسازی، مواد غذایی و ماشین سازی اشاره نمود. گندم، پنبه، نیشکر، برنج، خرما و میوه جات نیز مهمترین محصولات کشاورزی کشور را تشکیل می دهند. سرانه زمین مزروعی برای هر نفر بالغ بر ۰/۰۸ هکتار می باشد. تولید سالانه گوشت گاو ۲۴۳،۰۰۰ تن، گوشت گوسفند ۴۷،۰۰۰ تن و صید ماهی ۱۰۶،۶۰۰ تن می باشد. از مهمترین معادن مصر می توان از نفت، فسفات، نمک، آهن، منگنز، سنگ آهک، زغال سنگ، نقره، نیکل، تنگستن، مس و گوگرد یاد نمود. ذخایر زیر زمینی نفت آن بالغ بر ۳/۱ میلیارد بشکه (۱۹۸۰) برآورد گردیده است. ۱۳٪ نیروی کار کشور در حوزه صنایع، ۴۴٪ در بخش کشاورزی و ۲۴٪ در بخش خدمات و تجارت مشغول به فعالیت می باشند. واحد پول کشور لیره مصر (fE) معادل ۱۰۰ پیاستر است که هر یک واحد آن معادل ۲/۵۶ دلار است. نرخ تولید ناخالص ملی در سال ۱۹۷۸ حدود ۲۰ میلیارد دلار بوده (در آمد سرانه ۴۹۲ دلار) که ۲۲٪ آن از صنایع و معادن، ۳۰٪ از کشاورزی بدست می آید. نرخ سالانه رشد تولید ناخالص ملی حدود ۶/۳٪ است. از جمله مهمترین محصولات وارداتی کشور مصر می توان به گندم، نفت، ماشین آلات صنعتی، وسائط نقلیه، روغن خوراکی و اسلحه اشاره نمود که عمدتاً از کشورهای امریکا (۱۸٪)، آلمان

غربی (۱۱٪) ایتالیا (۸٪) و فرانسه (۸٪) وارد می شود. مهمترین اقلام صادراتی کشور نیز بر پنبه و کالاهای پنبه‌ای، برنج، نفت خام و تولیدات نفتی، روغن موتور و فسفات مشتمل می گردد که عمدتاً به کشورهای ایتالیا (۲۷٪)، هلند (۸٪) و فرانسه و آلمان غربی صادر می شود. بنادر مهم مصر اسکندریه، پرت سعید، مرسی مطروح (در ساحل دریای مدیترانه)، سوئز (در جنوب کانال سوئز) و سفاجه (در دریای سرخ) می باشند.

ارتباطات

ارتباطات در مصر دولتی است. در سال ۱۹۷۴ تعداد ۴۳ فرستنده رادیویی و در سال ۱۹۷۷ تعداد ۲۸ فرستنده تلویزیونی و ۵،۲۵۰،۰۰۰ گیرنده رادیویی و ۱،۳۰۰،۰۰۰ گیرنده تلویزیونی مورد استفاده بوده و تعداد ۳۴۸،۰۰۰ رادیو و ۱۸۴،۰۰۰ تلویزیون نیز در سال ۱۹۷۸ تولید گردیده است. در سال ۱۹۷۷ تعداد ۵۰۳،۰۰۰ شماره تلفن مورد استفاده بوده است. به طور متوسط ۱۴ نشریه روزانه با تیراژی حدود ۴،۲۸۴،۰۰۰ و سرانه ۱۰۲ روزنامه برای هزار نفر (در سال ۱۹۸۰) منتشر می شود. مقیاس مورد استفاده سیستم متریک و محلی می باشد. در کشور مصر به ازای هر ۶۴ نفر ۱ تخت بیمارستان و هر ۱،۰۸۶ نفر ۱ پزشک وجود دارد.

جمعیت

جمعیت کشور مصر طی سال ۲۰۰۲ بالغ بر ۶۸/۴۹۴/۰۰۰ نفر (بیستمین کشور جهان) بوده و تراکم جمعیت ۴۱/۹ نفر در کیلومتر مربع می باشد. ۴۵٪ مردم کشور ساکن شهرها بوده و پر جمعیت ترین شهر آن قاهره حدود ۱۳/۵٪ جمعیت کشور را تشکیل می دهد. از جمله دیگر شهرهای پر جمعیت کشور می توان به شهرهای اسکندریه، جیزه، شبراء الخیمه، محله الکبری، طنطا، پرت سعید (بور سعید)، منصوره، اسیوط، زقازیق،

سوئز (سویس) دمنهور، فیوم، اسماعیلیه و اسوان اشاره نمود. به لحاظ توزیع سنی ۳۱/۶٪ جمعیت کشور از افراد کمتر از ۱۴ سال، ۶۵/۵٪ از افراد ۱۵ تا ۵۹ سال و ۲/۹٪ جمعیت نیز از افراد بالاتر از ۶۰ سال متشکل می گردد. متوسط عمر مردان ۵۳/۶ سال و زنان ۵۶/۸ سال است. نرخ تولد ۳۷/۷ در هزار، مرگ میر ۱۱/۸ در هزار و رشد جمعیت ۲/۳٪ است. میزان مرگ و میر کودکان نیز ۱۰۱ نفر در هر هزار نوزاد می باشد. مردم مصر عمدتاً سفید پوست و از نژاد عرب (مصری، بدوی و نوبه‌ای) بوده و ۹۳٪ مردم آن مسلمانند. زبان و خط رسمی و رایج کشور عربی است.

پیامدهای افزایش جمعیت در ساختار آموزشی

از جمله عمده ترین پیامدهای افزایش جمعیت در ساختار نظام آموزشی مصر میتوان به موارد ذیل اشاره

نمود:

۱- حق الزحمه اندک معلمین مصری که خود به ورود افراد احراز کننده ضعیف ترین نتایج در آزمونهای

ورودی دانشگاه ها به مراکز آموزش معلمان منجر می گردد.

۲- دو نوبته بودن بیش از ۱۲ هزار مدرسه کشور (بالغ بر ۵۰ درصد از کلیه مدارس کشور)

۳- بالغ گردیدن نرخ باسوادی افراد بزرگسال به حداکثر ۵۰ درصد و حداقل ۵ درصد در میان زنان

مالاوی (شهر فقیر نشین جنوب مصر) با وجود گذشت نیم قرن از اجرای طرح آموزش همگانی رایگان در

مصر

۴- بالغ گردیدن میانگین سن تحصیل شهروندان مصری بر ۴،۵ سال

این در حالیست که نرخ مذکور در خصوص اتباع رژیم اسرائیل بر ۱۰ سال تحصیلی بالغ می گردد.

۵- پایین بودن کیفیت آموزش

مطابق نتایج پژوهشی بدست آمده از افراد مصری رده های سنی ۱۷-۱۰ سال طی سال ۱۹۹۴، از هر ۲۰

شهروند مصری رده های سنی فوق تنها ۱ نفر موفق به محاسبه حجم مکعب گردید.

۶- بالغ گردیدن نسبت دانش آموزان به معلمین (۴۵ به ۱) در مدارس دولتی

۷- ازدحام دانش آموزان کلاسهای درسی در برخی از شهرهای کشور تا سقف ۱۰۰ دانش آموز در هر

کلاس

۸- تخصیص تنها ۶ درصد از تولید ناخالص داخلی کشور به حوزه آموزش برای ۱۶ میلیون آموزش پذیر

مصری (اختصاص مبلغ ۲۰۰ دلار برای هر دانش آموز)

گفتنی است که این رقم در عمل از این میزان نیز کمتر است، چرا که با وجود تمایل منحنی بودجه

آموزشی کشور مصر به سوی آموزش عالی، سرانه دانشجویی در مصر ۴،۰ درصد مبلغی است که به دانشجویان

زاپنی اختصاص می یابد.

۹- نگرانی برنامه ریزان کشور از افت کیفیت آموزشی و افت رشد تحصیلی به واسطه سرمایه گذاری

اندک و افزایش نرخ جمعیت

۱۰- اتخاذ سیاست ارتقاء تحصیلی آسان دانش آموزان، صرف نظر از شایستگیها و مهارتهای آنان صرفا

در جهت گشایش فضای آموزشی برای دانش آموزان تازه وارد

۱۱- ارتقاء شغلی معلمین صرفا بر مبنای کهولت سنی آنان

۱۲- حق الزحمه ماهیانه ناچیز معلمین که به طور متوسط به کمتر از ۱۰۰ دلار بالغ می گردد.

۱۳- اجیر نمودن معلمان مدرسه ای به عنوان معلمان سرخانه و خصوصی در جهت احراز نمره قبولی و

گذراندن آزمونها

طبق اطلاعات واصله توسط مجامع دولتی، سالیانه بالغ بر ۲ میلیارد دلار صرف تدریس خصوصی دانش

آموزان مصری می گردد. به اعتقاد کارشناسان آموزشی مصر، هنگامی که دولت به احداث مدرسه جدیدی

مبادرت می نماید، در حقیقت به احداث بازاری برای معلمان مبادرت می نماید تا در آن به جذب مشتریان

جدیدی مبادرت نمایند.

۱۴- مبتنی بودن سیستم تدریس بر یادگیری طوطی وار، تفکرات انتقادی، تمرینات طاقت فرسا و تنبیه

بدنی

۱۵- تاکید دولت بر ارائه آموزش ۸ساله رایگان پایه در مدارس دولتی با وجود اعطای مجوز برگزاری

کلاسهای جبرانی و فوق برنامه پولی در مدارس

۱۶- عدم موفقیت قابل قبول دولت در مقابله با پرداختن به تدریس در خارج از مراکز آموزشی عمومی

۱۷- تکمیل اظهار نامه مالیاتی از سوی تنها ۴ هزار معلم از ۴۰۰ هزار معلم کل کشور

۱۸- اختصاص ۲۰ درصد نمره ارزشیابی عملکرد معلمان مدارس مقدماتی متوسطه به ارزشیابی شخصی از

آنان و اختصاص باقی مانده نمره به نتیجه آزمون های سراسری

گفتنی است که در چنین وضعیتی، معلمان از ۲۰ درصد سهمیه نمره خود جهت اعمال فشار بر دانش

آموزان برای حضور در کلاسهای خصوصی بهره برداری می نمایند.

از جمله اقدامات مآخوذه در جهت مقابله با چنین نقایص و معضلاتی میتوان به موارد ذیل اشاره نمود:

۱- افزایش بودجه آموزش و پرورش به میزان ۳ برابر بودجه پیشین

- ۲- افزایش نرخ مدارس احداث گردیده طی سالهای اخیر به تعداد ۶۰۰۰ مدرسه
- ۳- جایگزینی کتب درسی رنگارنگ و متنوع جدید با مطالب هراس انگیز پیشین
- ۴- اولویت دهی به آموزش مقدماتی پایه توسط وزارت آموزش مصر
- ۵- تسهیل روند مقررات حاکم بر احداث مدارس جدید
- ۶- احداث ۱۲۰ مدرسه در مناطق روستایی شمال کشور با مدیریت محلی توسط سازمان یونیسف
- ۷- تشویق بخش خصوصی به مشارکت در آموزش عالی
- ۸- گشایش ۴ دانشگاه خصوصی ظرف ۲ سال اخیر
- ۹- تربیت فارغ التحصیلان مراکز آموزش عالی در جهت همخوانی هر چه بیشتر آنان با نیازهای بازار کار
- ۱۰- کاهش ۱ میلیون نفری از شمار افراد آموزش پذیر مصری تا سال ۲۰۰۰
- ۱۱- محدود سازی دامنه عملکرد آموزشگاه های خصوصی به واسطه اخذ مالیاتهای سنگین از آنان
- ۱۲- تغییر سیاست ارزشیابی معلمان از ۲۰ درصد ارزشیابی فردی و ۸۰ درصد نتایج آزمون نهایی به ۱۰۰ درصد نتایج آزمون

سیاستهای آموزشی

دولت مصر در جهت بهبود و پیشرفت آموزش پایه به جد تمام می کوشد و معتقد است آموزش پایه، شالوده تمامی پیشرفتهاست. جهان امروز مشخصه بازرسی پیشرفت سریع و گسترده تکنولوژی است که در کشورهای رو به توسعه همچون مصر باید در پرتو بهبود نظام آموزش و ارتقاء سطح کمی و کیفی آن، نمود برجسته تری یابد. مبارک در اغلب سخنرانیهای بر اهمیت حیاتی آموزش تأکید خاصی داشته است. آموزش

و پیشرفت راه ورود کشور مصر به جهان جدید است. آموزش شالوده و اساس امنیت در معنایی گسترده می باشد که تمامی حوزه های اقتصادی، سیاسی و فکری ها را در برمی گیرد و آنچنانکه بدون برخورداری از یک آموزش مطلوب و کارآمد نمی توان به هیچ گونه ثبات، توسعه و رفاهی امید بست. آموزش همچنین تنها راه ورود به عرصه های رقابت منطقه ای و بین المللی می باشد. همانگونه که هدف سیاست اجتماعی مصر گستراندن چتر امنیت اجتماعی به منظور حمایت از فرد و مراقبت از خانواده و تضمین حقوق اقشار کم درآمد است، اصلی ترین سیاست آموزشی کشور نیز بر اشاعه علم و دانش همگانی در کلیه مناطق کشور تأکید و پافشاری دارد. اهمیت این تا بدان حد است که سیاستهای اقتصادی و اجتماعی مصر بر پایه یک چنین چهارچوب و نگرشی بنا شده و مهمترین محور این سیاستها همان آموزش است. از جمله دیگر سیاستهای آموزشی مصر می توان به معطوف داشتن توجه به آموزش نوین اشاره نمود چرا که آموزش نوین اصل و اساس سیاست آموزشی آینده کشور محسوب می گردد. به عبارت کلی تر میتوان گفت که هدف مهم آموزش نوین، زمینه سازی برای نیل به توسعه همه جانبه کشور است. آموزش نوین تنها ابزار پرورش نسلهای آنی و توسعه و نوسامانی جامعه در آینده است. آموزش نوین همچنین قادر است شهروندان جامعه را برای درک حقوق و وظائف شان توانا و آگاه ساخته و آنان را نسبت به جامعه وفادار، و نسبت به حوادث و رویدادهای جهان پیرامون کاملاً هوشیار و بینا نماید. هرچند کشور مصر طی سالیان گذشته در زمینه کنترل جمعیت از طریق برنامه های تنظیم خانواده به موفقیت های چشمگیری دست یافته است، اما همچنان آموزش نوین تنها ابزار مهم و کارآمد در روبروشدن با معضل افزایش جمعیت و رفع همیشگی آن است. در واقع معضل افزایش جمعیت مهمترین چالش در مسیر توسعه کشور محسوب می گردد. سخنان فوق حکایت از آن دارد که اراده سیاسی دولت مصر، آموزش را سنگ بنا و کلید پیشرفت و توسعه و رفاه و امنیت اجتماعی

جامعه و شهروندان قرار داده است، به گونه‌ای که بدون آموزش هیچ گونه امنیت و رفاهی وجود نخواهد داشت. راهبرد اعمال رفرم و دگرگونی آموزشی در مصر به عنوان راهبردی آینده‌نگرانه در حوزه آموزش کشور به منزله یکی از حقوق اساسی انسانی بر اصل خدمت رسانی به شهروندان مصری، تأکید می‌ورزد. بنابراین فراهم کردن زمینه برای دستیابی تمامی شهروندان به آموزش پایه تنها به راه‌حلهایی ارائه شده در کنفرانس Gometien (۱۹۹۰) منحصر نمی‌گردد، بلکه باید اذعان نمود که آموزش پایه در فرایندهای توسعه ایفاء گر یک نقش بنیادین است. فرایندهای توسعه در پرتو آموزش پایه سبب دسترسی به امنیت ملی، توسعه نیروی انسانی و مبارزه با چالشهای موجود و همچنین تحولات غیرمنتظره شده است. کوتاه سخن این که عمده سیاست دولت مصر در حوزه آموزش کشور بر نوگرایی و توسعه آموزشی به واسطه توجه بر آموزش پایه معطوف گردیده است چراکه آموزش پایه فرصت لازم برای تمامی افراد در جهت رسیدن به اهداف توسعه منابع انسانی و حل معضلات اقتصادی، اجتماعی و انسانی را فراهم می‌سازد. گفتنی است که اتخاذ چنین سیاستی به افزایش شمار افراد باسواد در مقایسه با بیسوادان منجر گردیده است. به عبارت دیگر طبق آمار بدست آمده طی سال ۱۹۹۶، نرخ بیسوادی تا حدود ۳۸/۶٪ کاهش داشته است و این در حالیست که نرخ بیسوادی طی سال ۱۹۸۶ بالغ بر ۶/۴۹٪ بوده است. کاهش نرخ ۱۱٪ بیسوادی طی دهه گذشته خود بر تلاشهای خستگی ناپذیر و گسترده دستگاهها در جهت برطرف سازی عوامل بیسوادی در پرتو گسترش زمینه‌های لازم و اولویت بخشیدن به افراد بی سواد دلالت می‌نماید. بر همین اساس استمرار و گسترش توسعه آموزشی و نوسازی جامعه از جمله مهمترین راهبردهای دولت مصر به شمار می‌رود.

به طور کلی میتوان سیاستهای آموزشی کشور مصر را در قالب موارد ذیل ارائه نمود:

۱- ارتقاء و شکوفائی فرایند آموزشی به کمک تکنولوژی پیشرفته

جهان ما جهان علم و تکنولوژیست و این دو یعنی علم و تکنولوژی عمده‌ترین ویژگی و خصیصه زندگی مدرن امروزی است. مهمترین دغدغه کشور مصر آن است که برای کلیه کودکان در مدارس مکان خاصی فراهم آید. این دغدغه برخاسته از این مسئله است که از دهه ۹۰ تقویت و توسعه آموزش بعنوان چالش بزرگ کشور تلقی و تجسم گردیده است.

۲- عرضه و معرفی تکنولوژی به مدارس سراسر کشور

مدارس پیشرفته به انواع آزمایشگاه‌های چند رسانه‌ای، کامپیوترها و دیگر برنامه‌های مورد نیاز دانش آموزان به ویژه دانش آموزان استثنائی و دارای نیازهای ویژه مجهز می باشند. همچنین مدارس به انواع آزمایشگاه‌های علمی پیشرفته مجهز گردیده‌اند. طبق آمار بدست آمده طی سالهای ۱۹۹۸/۱۹۹۹ شمار مدارس پیشرفته در مقطع آموزش پایه بر ۶۰۸ مدرسه بالغ می گردد. مدارس پیشرفته همچنین متصل به شبکه اینترنت بوده و از کتابخانه الکترونیکی برخوردار می باشند. تأسیس باشگاه‌های علمی، مرکز کشف تکنولوژی آموزشی، کاروان‌های علمی و فنی و موزه‌های تمدن سبب شده است تا مدارس به محلی جذاب برای دانش آموزان مبدل گردد.

بهره گیری از تکنولوژی در آموزش معلمین، ناظرین، کارشناسان آزمایشگاهی و مدیران فنی و اجرایی از جمله مصداق ورود و عرضه تکنولوژی به مدارس و نظام آموزشی کشور مصر می باشد. از سوی دیگر، کانال‌های ماهواره‌ای آموزشی تحت عنوان ادغام و تشریک مساعی میان وزارت آموزش و سازمان صدا و سیما راه اندازی گردیده‌اند. هدف از راه اندازی چنین کانالهایی توسعه و تعالی محتوی فرایند آموزشی، حمایت و تشویق اصل خودآموزی و آموزش همگانی، تقویت سوادآموزی و آموزش کودکان و دانش آموزان استثنائی است.

آموزش پیش دبستانی

سیاستهای آموزشی

از اوایل دهه ۱۹۹۰ مرحله آموزش پیش دبستانی در کانون توجهات مسئولان مصر قرار گرفت. در این رابطه سند موسوم به (مبارک و آموزش) که به سال ۱۹۹۲ منتشر شد، نقطه عطف بسیار مهمی محسوب می‌گردد. این سند بر اهمیت و ضرورت تعیین برخی از کلاسها در مدارس جدید بعنوان کلاسهای آموزش پیش دبستانی تأکید دارد. این مرحله از آموزش در واقع مهمترین و کارسازترین مرحله زندگی کودک به شمار می‌رود. آنچه که در این رابطه از ضرورت و اهمیت خاصی برخوردار است این است که این مرحله مهم و حساس باید تحت نظارت و حمایت دولت قرار گیرد، چراکه دوره ۴ تا ۶ سال در زندگی یک کودک از لحاظ شکل گیری شخصیت و آفرینش تواناییها و خلاقیتهاى آینده وی، بسیار مهم بوده و به مثابه سنگ بنای زندگی او می‌باشد. حضور در مراکز پیش دبستانی و گذراندن این دوره، قویترین عامل و شاخص موفقیت کودکان در دیگر مراحل آموزشی است. اهمیت این دوره آموزشی در ساختار نظام آموزشی کشور مصر تا بدان حد است که از دوره زمانی بین سالهای ۱۹۸۹ تا ۱۹۹۹ تحت عنوان دهه مراقبت و حمایت از کودکان مصری یاد می‌گردد. گفتنی است که طی این دوره، پرداختن به موضوعاتی به شرح ذیل مورد تأکید قرار گرفت:

- ۱- اعطای اولویت خاص به اجرای پروژه‌های آموزشی دوران کودکی
- ۲- اعمال تلاشهای مستمر و پیگیر در جهت کاهش نرخ مرگ و میر کودکان به طور اعم و کاهش نرخ مرگ و میر نوزادان به طور اخص و همچنین کاهش نرخ مرگ و میر مادران

۳- انجام فعالیتهای مستمر در جهت حفظ و تأمین زندگی مطلوب کودکان در سایه تحقق اهداف تعیین

شده تا سال ۲۰۰۳

۴- افزایش آگاهی جامعه در ارتباط با اهمیت بکارگیری فنون پیشرفته در زمینه‌های مربوط به مراقبت از

کودکان و خدمات بهداشتی تا رسیدن به یک زندگی بهتر برای تمامی کودکان

۵- فراهم سازی آموزش پایه برای کلیه کودکان مصری و تضمین کاهش نرخ بیسوادی

۶- مشارکت متعادlane کلیه کودکان در فعالیتهای فرهنگی- اجتماعی

۷- فراهم سازی امکان دسترسی همگانی کودکان به فعالیتهای ورزشی در رشته‌های مناسب و تشویق به

سرگرمیهای مختلف در جهت تقویت خلاقیت کودکان

۸- ارائه خدمات مراقبتی ویژه اجتماعی، بهداشتی و روان شناختی به کودکان استثنائی

طی سال ۱۹۹۳، کنگره ملی توسعه آموزش پیش دبستانی بر اهمیت گذراندن این مرحله از تحصیل برای

کلیه کودکان مصری تاکید نمود. از جمله پیشنهادات ارائه شده در این کنگره می توان به الحاق دوره دو ساله

پیش دبستانی به بخش مکمل آموزش پایه (اجباری) اشاره نمود. مشروط براینکه در صورت نبود امکانات

کافی، طول دوره به ۱ سال کاهش یافته و کودکان مناطق شهری و روستایی در گذراندن این دوره با مشکلی

مواجه نگردند.

ساختار آموزشی

آموزش پیش دبستانی مربوط به کودکان رده های سنی ۴ تا ۶ سال است که قبل از ورود به دوره پایه آن

را تجربه می کنند. دوره آموزشی فوق در جهت رشد و توسعه همه جانبه و کامل کودکان مصری، ضمن

توجه به تفاوت‌های فردی آنان در نظر گرفته شده است. هدف اصلی این دوره آموزشی آماده سازی کودکان برای پذیرش آشنائی با فعالیت منظم تحصیلی در دوره آموزش پایه است. به عبارت دیگر می توان گفت که دوره پیش دبستانی در کشور مصر، مقدمه و لازمه ورود به مقطع آموزش پایه است.

ساختار مقطع آموزش پیش دبستانی

سال تحصیلی	تعداد مدارس	عداد کل ثبت نامی	تعداد دختران ثبت نامی	تعداد کل معلمان	تعداد معلمان زن
۱۹۹۰	۱۰۷۵	۱۹۸۷۴۲	۹۶۷۴۹	۸۰۱۵	۷۶۴۹
۱۹۹۱	۱۱۹۶	۲۲۳۰۵۱	۱۰۸۲۰۴	۹۳۸۴	۸۷۵۸
۱۹۹۲	۱۳۳۵	۲۳۵۷۳۳	۱۱۳۹۹۵	۹۱۸۴	۸۸۱۸
۱۹۹۳	۱۵۶۹	۲۴۶۱۰۰	۱۱۸۴۳۲	۹۶۹۲	۹۳۴۴
۱۹۹۴	۱۷۹۰	۲۵۷۸۱۵	۱۲۴۰۹۲	۹۲۱۶	۸۹۷۶
۱۹۹۵	۲۰۶۰	۲۶۶۵۰۲	۱۲۷۶۷۰	۱۰۹۱۳	۱۰۷۷۳
۱۹۹۶	۲۳۶۷	۲۸۹۹۹۵	۱۳۸۶۱۸	۱۲۰۵۰	۱۱۸۸۹

اهداف آموزشی

از جمله مهمترین اهداف آموزش پیش دبستانی در کشور مصر می توان به موارد ذیل اشاره نمود:

۱- رشد و توسعه همه جانبه و کامل کودکان در کلیه زمینه‌های روانی، جسمی، حرکتی، عاطفی،

اجتماعی و مذهبی.

۲- رشد و نمو صحیح اجتماعی و روانی و جسمی در قالب ارزشها، اهداف و اصول حاکم بر اجتماع

۳- رفع نیازها و ضرورت‌های رشد در این سنین

۴- فراهم سازی زمینه مناسب برای ورود کودکان به مدارس رسمی در مقطع آموزش پایه

جهت رفع این نیازها و دستیابی به اهداف تعیین شده، وزارت آموزش و پرورش مصر اقدامات لازم را به منظور بهره مندی کودکان خردسال از آموزش مناسب به عمل آورده است که از جمله مهمترین این اقدامات می توان به موارد ذیل اشاره نمود:

۱- اجرای طرح مدرسه سازی

طرح مدرسه سازی در واقع در جهت فراهم سازی کلاسهای موردنیاز دوره پیش دبستانی به عنوان دوره مکمل آموزش پایه به اجراء درآمده است.

۲- افزایش نرخ مدارس استثنائی در جهت رفع نیازهای ویژه کودکان استثنائی

۳- تضمین رشد کیفی آموزش کودکان

هدف اصلی سیاست فوق، برخورداری برنامه‌ها و مطالب آموزشی ارائه شده به کودکان از رشد و بهبود روزافزون و مستمر است. پذیرش و انتخاب معلمان و ارائه خدمات آموزشی پیش از خدمت و ضمن خدمت حاصل بهره گیری از فنون پیشرفته و بسیار عالی آموزشی منتج از سیاست فوق می باشد. مربیان زن مراکز پیش دبستانی به منظور آشنائی و آگاهی با پیشرفت‌های حاصله در حوزه‌های تخصصی خود، به خارج اعزام می شوند. فعالیت‌ها و جشن‌های مختلفی در جهت برانگیختن میل و اشتیاق کودکان به حضور در مراکز آموزش پیش دبستانی و توسعه تواناییهای آنان صورت می‌گیرد. رشد تواناییهای کودکان در زمینه خلاقیت‌های مختلف آنان در رأس اولویت‌های سیاست مذکور قرار دارد.

۴- فراهم سازی زمینه مراقبت از کودکان معلول (کودکان مواجه با ناتوانیهای جسمی و ذهنی)

وزارت آموزش مصر درصدد فراهم سازی زمینه‌های مناسب مراقبت از کودکان معلول به بهترین و جامع ترین شکل ممکن از طریق مشارکت فعال کودکان ناشنوا و عقب مانده ذهنی در مدارس رسمی به

منظور انجام فعالیتهای مختلف، افزایش تعداد مدارس و کلاسهای ارائه دهنده خدمات آموزش استثنائی می پردازند بدون قائل شدن کمترین تبعیض براساس جنسیت، می باشد

۵- توجه به فعالیتهای آموزشی و رشد فرهنگی کودکان

هدف عمده و اصلی سیاست فوق، کشف و شناسائی کودکان تیزهوش و تشویق و ترغیب آنان به فراگیری و دلبستگی به محیط مدرسه و پرورش شخصیت آنان و آموزاندن منش های پسندیده و نگرشها و ارزشهای صحیح به آنان است.

۶- توجه به سلامت و بهداشت کودکان

وزارت آموزش و پرورش مصر، از طریق سیستم جامع اعطای بیمه تحصیلی و براساس برنامه ریزی های علمی مناسب، اسباب و شرایط مناسب مراقبت از سلامت کودکان را تأمین می نماید. از جمله مهمترین خدمات بهداشتی فوق می توان به موارد ذیل اشاره نمود:

۱- بررسی و معاینه همه جانبه پزشکی کودکان طی سنین مدرسه

۲- واکسیناسیون تمامی کودکان برای ایجاد ایمنی در برابر بیمارهای مختلف

۳- انجام معاینات دوره ای بر روی تمامی دانش آموزان

۴- اشاعه و گسترش آگاهیهای بهداشتی در میان کودکان

۵- افزایش آگاهیهای کودکان در ارتباط با بهداشت فردی، پرهیز از عادات بد و تبعیت از عادات

صحیح بهداشتی

۶- برقراری رابطه میان کودکان و محیط زیست

وزارت آموزش و پرورش مصر علاقه و اهتمام فراوانی در جهت تبیین اهمیت محیط زیست بر زندگی کودکان داشته و با سعی فراوان می‌کوشد تا میان کودکان و محیط زیست آنان، رابطه هدفمند و مفیدی برقرار گردد. در این خصوص تأکید غالباً بر فنون و راهبردهایی بوده که سبب تقویت و تعمیق حس احترام کودکان نسبت به محیط زیست و افزایش تمایل آنان در لذت بردن از طبیعت و فعالیت در جهت حمایت و نگهداری از آن می‌گردد. از این روی، وزارت آموزش و پرورش مصر در جهت بیان دیدگاههای مختلف کودکان نسبت به محیط زیست و طبیعت، به تدارک و برگزاری مسابقات مختلف و سازمان یافته‌ای مبادرت می‌نماید تا از این طریق کودکان در قالب نقاشی‌های خود به بیان احساسات خود نسبت به طبیعت و محیط زیست بپردازند. علاوه بر این، دوره‌های آموزشی مناسبی، در رابطه با آموزش مفاهیم محیط زیست برای مشاورین زن در مراکز آموزش پیش دبستانی طراحی گردیده است.

۷- گسترش فضاهای آموزشی و افزایش کلاسهای پیش دبستانی

۸- استخدام بهترین و باصلاحیت ترین افراد بعنوان مشاور و ناظر ارشد و اعضاء کادر اداری در مقاطع

آموزش پیش دبستانی

۹- تبدیل و استحاله کتب آموزشی پیش دبستانی به کارتهای آموزشی

۱۰- تأکید بر انجام بازیهای هدفمند با هدف توجیه رفتار صحیح و افزایش صبر و مقاومت و حس

خیرخواهی و نعدوستی کودکان

۱۱- فراهم سازی کتب راهنما برای مشاورین و ناظرین ارشد زن در مدارس پیش دبستانی

۱۲- برگزاری دوره‌های ویژه و تخصصی آموزشی برای آموزش در دوره‌های پیش دبستانی با بهره

گیری از فن آوریهای نوین

نهادهای مرکزی

از جمله مهمترین نهادهای مرکزی آموزش پیش دبستانی میتوان به شورای ملی کودکان و مادران اشاره نمود. شورای ملی کودکان و مادران به سال ۱۹۸۸ با همکاری وزارتخانه‌های آموزش و پرورش، بهداشت و درمان، ارتباطات و امور اجتماعی تشکیل شد. افرادی از وزارتخانه‌های مذکور، اعضای این شورا را تشکیل می‌دهند. گفتنی است که کمیته مشورتی شورای مذکور تحت سرپرستی همسر مبارک (مقام ریاست جمهوری مصر) قرار دارد. این شورا با اقتدار سیاسی بالا از توان و اختیار لازم به منظور تعیین سیاستهای کلی حوزه کودکان و مادران برخوردار می‌باشد. شورای مذکور همچنین مسئول تدوین طرحهای جامع ملی در زمینه حمایت از کودکان و مادران مصری محسوب می‌گردد. شورای ملی کودکان و مادران در گردآوری داده‌ها و آمارها و انجام مطالعات و ارزیابی شاخص‌های حاصله از این مطالعات، از نقش کاملاً موثری برخوردار است. این شورا ارائه دهنده برنامه‌های فرهنگی، آموزشی و اطلاعاتی می‌باشد. تعیین و سازماندهی دوره‌های آموزشی برای آندسته از افرادی که با کودکان سروکار دارند نیز از جمله دیگر مسوولیت‌های این شورا محسوب می‌گردد. شورای فوق همچنین، از تجارب و مطالعات مراکز و موسسات تخصصی و دانشگاهی به ویژه از تحقیقات دانشگاه Ain Chams نهایت بهره را می‌برد. شورای مذکور مشوق تمامی تحقیقات و مطالعات مربوط به کودکان به ویژه گروههای محروم همچون کودکان کارگرمی باشد. شورای فوق در صدد انجام و اتمام پروژه‌ای به منظور ارائه خدمات به کودکان کارگری است که در کنار کار به تحصیل نیز می‌پردازند. شورای مذکور همچنین برای اینگونه کارکنان خدمات بهداشتی و درمانی و اطلاع رسانی نیز فراهم می‌نماید. در حال حاضر شورای مذکور به دنبال تهیه دستورالعمل آموزشی جامع برای کارشناسان امور اجتماعی، روان شناسی و آموزشی در جهت تأمین اهداف توسعه و رشد جامعه کودکان

می‌باشد. از جمله دیگر مسوولیت‌های خطیر شورای فوق می‌توان به اجرای طرح توسعه همه جانبه مراقبت‌های بهداشتی کودکان روستائی اشاره نمود. فراهم سازی امکانات و تسهیلات بهداشتی برای کودکان روستائی در جهت رشد و شکوفائی همه جانبه آنان از اهمیت و ضرورت فوق العاده‌ای برخوردار است. بسیاری از شاخص‌های به دست آمده از کمبود خدمات و نبود مراقبت‌های لازم بهداشتی در میان کودکان روستائی حکایت دارد. با توجه به وجود این گونه مشکلات، شورای ملی کودکان و مادران در صدد اجراء پروژه توسعه همه جانبه روستاها و رشد جامع کودکان روستائی است. در این راستا خدمت فراوانی در حوزه‌های بهداشتی، اجتماعی و فرهنگی به کودکان روستائی ارائه نموده است.

توسعه آموزشی

از جمله مهمترین اقدامات به عمل آمده در جهت توسعه هر چه بیشتر دوره آموزش پیش دبستانی در کشور مصر می‌توان به تاسیس کمیته عالی توسعه آموزش پیش دبستانی طی سال ۱۹۹۶، اشاره نمود. کمیته مذکور عهده دار مسئولیت ارائه مطالعات، تحقیقات و دیدگاه‌های مربوط به سیاست‌های آموزشی مراکز آموزش پیش دبستانی می‌باشد. از جمله مهمترین عملکردهای اصلی کمیته فوق می‌توان به موارد ذیل اشاره نمود:

۱- تاسیس نهاد مدیریتی آموزش پیش دبستانی به طور اعم و مطالعه و بررسی پتانسیل‌ها و شرایط لازم

جهت رشد و شکوفائی کودکان به طور اخص

۲- تعیین نوع خدمات آموزشی مطابق با نیازهای کودکان

۳- ارائه طرح‌های آموزشی در تمامی سطوح و زمینه‌ها

۴- سازماندهی کنفرانسها، کارگاهها و هدایت تحقیقات مختلف در حوزه آموزش پیش دبستانی

۵- اتخاذ بهترین راهکار جهت گسترانیدن چتر خدمات آموزشی برای کلیه کودکان و بهره مندی سازی

آنان از امکانات آموزش پیش دبستانی

از جمله مهمترین اقدامات به عمل آمده در جریان طرح توسعه همه جانبه مراقبت‌های بهداشتی کودکان

روستائی می توان به موارد ذیل اشاره نمود:

۱- انجام مطالعات میدانی به منظور بررسی شرایط واقعی زندگی کودکان مناطق روستائی

۲- تعیین و تعریف شاخص‌های مربوط به کودکان و زنان مناطق روستائی

۳- اتخاذ راهبردی مناسب جهت اجرای بهینه طرح و ارتقاء سطح کیفی و کمی خدمات متعدد و

بکارگیری از این نوع خدمات در جهت رشد و تعالی کودکان، خانواده‌ها و اجتماع.

توسعه تکنولوژیک آموزشی

از جمله مهمترین اهداف آموزشی توسعه تکنولوژیک آموزشی مراکز آموزش پیش دبستانی می توان

به موارد ذیل اشاره نمود:

۱- تجهیز و بهره مندی مدارس از آخرین فنون آموزشی به منظور رشد و شکوفائی فکری و ذهنی

کودکان در جهت رویارویی آنان با چالش بزرگ انفجار اطلاعاتی

در این راستا، حضور یک زن متخصص در فنون آموزشی در کلیه مراکز پیش دبستانی الزامی است.

۲- تأسیس باشگاههای علمی مجهز به تجهیزات مناسب با سن کودکان

۳- تجهیز مراکز پیش دبستانی به برنامه‌های آموزش از راه دور (کانال‌های آموزشی تلویزیونی و

ماهواره‌ای)

از این روی، در راستای توسعه آموزش پیش دبستانی، وزارت آموزش و پرورش مصر، به انجام اقدامات مهمی مبادرت نموده است که از آن جمله میتوان به افزایش نرخ مراکز تکنولوژیک آموزشی به سقف ۱۲۰۰ مرکز تا سال ۹۸/۹۹ اشاره نمود.

۴- استانداردسازی برنامه‌های مربوط به توسعه آموزش کودکان طی دوران خردسالی

۵- تأسیس کمیته‌ای متشکل از اساتید برجسته دانشگاهها به منظور سازماندهی و برنامه ریزی دوره‌های

آموزشی

۶- دعوت از اساتید برجسته و متخصص دانشگاهها در جهت همکاری در زمینه‌های مختلف آموزش

پیش دبستانی همچون تئاتر کودکان، موزه کودکان، توسعه و رشد قوه تفکر و خلاقه کودکان

۷- تأسیس کتابخانه‌های تخصصی ویژه مراکز پیش دبستانی همراه با سالن‌های مطالعاتی مجهز به مواد

آموزشی مناسب با سنین کودکان پیش دبستانی

۸- حضور فعال کودکان مصری در بسیاری از مسابقات بین المللی نظیر مسابقه Chikar ژاپن

آمار تحصیلی

نرخ مدارس، کلاسها و دانش آموزان مقطع آموزش پیش دبستانی طی سالهای ۹۷/۱۹۹۸ - ۸۹/۱۹۹۰

سال تحصیلی	مدارس	کلاسها	دانش آموزان
۹۰/۸۹	۹۳۶	۴۳۷۰	۱۷۷۷۴۰
۹۷/۹۸	۲۷۲۵	۹۳۶۵	۳۱۶۸۰۱
تغییر	۱۷۸۹	۴۹۹۵	۱۳۹۰۶۱
درصد	۱۹۱٪	۱۱۴٪	۷۸٪

جدول فوق الذکر نسبت فعلی تغییر و توسعه را در شمار مدارس، کلاسها و دانش آموزان نشان می دهد. همچنین حکایت از توجه فراوانی دارد که از سوی دولت به کیفیت آموزشی مراکز آموزش پیش دبستانی مبذول می گردد. علیرغم افزایش شمار کلاسها تا ۱۱۴٪ شمار دانش آموزان به مقدار قابل توجهی افزایش نیافته است. این امر خود به این دلیل است که تراکم کلاسها در مقطع آموزش پیش دبستانی کاهش یافته و هرگز از مرز ۳۶ نفر در یک کلاس تجاوز نکرده است.

نرخ کودکان ثبت نامی مراکز آموزش پیش دبستانی (طی سالهای ۱۹۹۹ - ۱۹۹۲/۹۸ - ۹۱)

سال تحصیلی	شمار کودکان
۹۱/۱۹۹۲	۲۲۳۵۱
۹۸/۱۹۹۹	۳۲۸۱۴۰

جدول فوق رشد و افزایش شمار کودکان ثبت نامی مراکز آموزش پیش دبستانی، طی دوره ۱۹۹۹/۱۹۹۱ را نشان می دهد. طی این دوره تعداد ۱۰۵۰۸۹ نفر معادل ۴۷/۱۱٪ بر شمار دانش آموزان هر دو جنس افزوده شده است. علاوه بر این می توان گفت که نرخ کودکان ثبت نامی مقطع آموزش ابتدائی برخوردار از آموزشهای پیش دبستانی بر ۱۲٪ بالغ میگردد.

آموزش پیش دانشگاهی

اهداف آموزشی

وزارت آموزش و پرورش مصر با اتخاذ سیاستی جدید درصدد توسعه همه جانبه آموزش در مقاطع ابتدائی، مقدماتی و متوسطه می باشد تا بتواند در پرتو آن زمینه لازم جهت دستیابی به آینده ای بهتر و تحقق

اهداف بنیادین کنفرانس ملی را فراهم نماید. این اهداف که مورد تأیید و پذیرش شورای عالی آموزش پیش دانشگاهی است، به شرح ذیل می‌باشد:

- ۱- توسعه و بهبود مستمر برنامه‌های آموزشی و شیوه‌های آموزش در مقاطع ابتدائی به منظور برآورده سازی نیازها و ضرورت‌های نوین آموزشی و همگامی با پیشرفتهای علمی و تکنولوژیک
  - ۲- محدودسازی تعداد کتب آموزشی مقطع ابتدایی و به حداقل رساندن حجم و مقدار اطلاعات و مطالب آموزشی این کتب
  - ۳- تأکید عمیق بر فراگیری زبان مادری و خارجی، ریاضیات و آموزش مذهبی
- آمار و ارقام مندرج در جدول ذیل حکایت از تلاش گسترده دولت در جهت فراهم کردن زمینه دستیابی به آموزش همگانی اجباری می‌کند.

مدارس پیش دانشگاهی

از جمله انواع مدارس پیش دانشگاهی میتوان به موارد ذیل اشاره نمود:

۱- مدارس تک کلاسه

مدارس تک کلاسه جزء مدارس دولتی و سیستم آموزش عمومی مصر محسوب می‌گردد که در مناطق محروم از مدرسه تأسیس می‌گردد. این نوع مدارس برای دختران سنین ۱۴-۸ سال که هیچ گونه دسترسی به مدرسه ندارند در نظر گرفته می‌شود. این گونه مدارس شامل ساختمانی می‌گردند که در آن یک کلاس درس وجود داشته و در آن تمامی دختران با سطوح مختلف آموزشی با سنین مختلف به تحصیل می‌پردازند. این نوع مدارس از جمله مدارس چند پایه‌ای می‌باشند. در این مدارس برنامه های آموزشی مقطع ابتدائی همراه با دانستنیهای حرفه‌ای به دانش آموزان تعلیم می‌گردد.

۲- مدارس عمومی

هدف از تأسیس این نوع مدارس تحقق آموزش همگانی با تأکید بر آموزش دختران بر اساس اصولی استوار و مشابه با برنامه‌های آموزشی مقطع ابتدائی و منطبق با اصول و مقررات حاکم بر وزارت آموزش و پرورش می‌باشد. برنامه‌های درس این نوع مدارس با نیازهای محلی هر منطقه در جهت پذیرش دختران سنین ۶ تا ۱۲ سال همخوانی دارد. اولویت پذیرش تحصیلی این قبیل مدارس در وهله نخست با کودکان رده سنی بالا و بالاخص با دختران است. به طور کلی می‌توان گفت که این نوع مدارس، مناطق روستایی، دور افتاده و محروم از خدمات آموزشی را تحت پوشش قرار می‌دهند.

۳- مدارس سیار

مدارس سیار به مفهوم مدرسی است که به منطقه یا گروه خاصی مختص نبوده، و در کلیه مناطق نیازمند به تجهیزات و تسهیلات ویژه آموزشی همچون آزمایشگاهها، کارگاهها و امکانات آموزشی قابل تاسیس است.

۴- مدارس مرجع

این نوع مدارس، از جمله مهمترین عناصر پروژه توسعه تکنولوژیک آموزشی به شمار می‌آیند. هدف اصلی این مدارس، تبدیل و استحاله مدارس معمولی به مدارس مرجع می‌باشد. این نوع مدارس انواع مختلفی از امکانات تکنولوژیک آموزشی نظیر CD/Rom و کتابها و نوارهای ویدئویی را در اختیار دارند.

آموزش پایه

ساختار آموزشی

آموزش پایه عبارتست از آموزش اجباری و رایگان که براساس قانون اساسی مصر برای کلیه کودکان رده های سنی ۶ تا ۱۵ سال در نظر گرفته شده است. طول این دوره ۹ سال بوده و خود بر ۲ مرحله مشتمل می گردد:

۱- مرحله اول (آموزش ابتدائی ۶ ساله)

۲- مرحله دوم (آموزش مقدماتی متوسطه ۳ ساله)

سند ((مصر و قرن بیست و یکم)) که در تاریخ ۱۵/۳/۱۹۹۷ از سوی هیأت دولت منتشر گردید، بر اهمیت آموزش سطوح مختلف جامعه و شهروندان مصری تأکید فراوانی دارد. این سند همچنین مبین تعهد قاطع دولت در توسعه جامع فرایند آموزش، آنچنانکه بتوان در پرتو چنین سیستم آموزشی کیفیت آموزشی و دسترسی همگانی به تجارب آموزشی مفید و ضروری جهت رفع نیازهای فعلی و آتی آنان را تضمین نمود، از طریق سیستم آموزش نوین می باشد. به عبارت دیگر سند مذکور بیانگر مفهوم جدیدی از آموزش بعنوان ((امنیت ملی)) است (همان مفهومی که در سند معروف به ((مبارک و آموزش، نگاهی به آینده)) منتشره به سال ۱۹۹۲ مورد تأکید فراوان قرار گرفته بود)

در سند فوق الذکر، از آموزش تحت عنوان طرح ملی مصر تا پایان دهه ۹۰ یاد می گردد.

این سخن بدان معناست که در تمامی سطوح آموزشی به ویژه آموزش پایه همگانی، انجام تلاشهای

مستمر در جهت اعمال اصلاحات وسیع آموزشی الزامی است. علاوه بر این، براساس مصوبه شماره ۱۳۹

در سال ۱۹۸۱، گذراندن آموزش پایه برای کلیه کودکان رده های سنی ۱۴ تا ۶ سال اجباری است. آموزش پایه اکنون شامل دو مرحله می گردد: مرحله نخست همان آموزش ابتدائی است که مدت زمان ۶ سال به طول می انجامد. گفتنی است که مدت زمان مقطع آموزش ابتدایی طی سال ۲۰۰۰ از ۵ سال به ۶ سال افزایش یافته است. مرحله دوم آموزش مقدماتی متوسطه است که مدت زمان ۳ سال به طول می انجامد.

اهداف آموزشی

از جمله مهمترین اهداف آموزش پایه در مصر که مورد تأیید قوانین مختلف و کنفرانس ملی آموزش نیز می باشد، می توان به موارد ذیل اشاره نمود:

- ۱- رشد و شکوفائی و تجهیز شهروندان مصری در جهت تطبیق آنان با نیازها و ضرورت های جامعه نوین در حال تغییر و همگامی با چالش های گوناگون خود
- ۲- هدایت شهروندان مصری در جهت دستیابی به ادراک عمیق نسبت به هویت مذهبی، ملی و فرهنگی خود
- ۳- تشکیل جامعه ای متشکل از شهروندانی با مهارت های علمی بنیادین و مسلط بر مهارت های خواندن، نوشتن، ریاضیات و زبان های خارجی
- ۴- تربیت و آموزش شهروندان آگاه به سلامت و بهداشت، تغذیه، محیط زیست و توسعه اطلاعاتی
- ۵- کمک به شهروندان در راستای فراگیری مهارت های ضروری منجمله مهارت های تجزیه و تحلیل، تفکر نقادانه، مهارت های علمی و مهارت حل مسائل به گونه ای که بتوانند در برابر نیازهای روزافزون واکنشی سازنده از خود بروز داده و خود را با پیشرفتهای علمی و تکنولوژیک همراه و همگام نمایند.

۶- ایجاد حس تعلق به کشور و احساس کرامت و افتخار

۷- شناخت و تقویت پایه‌های دینی و ارزشهای مذهبی، معنوی و اجتماعی و احترام به مذاهب و عقاید

دیگران

۸- دستیابی به مهارت‌های پایه خواندن، نوشتن و محاسبه در جهت برقراری ارتباط مناسب با سایر

شهروندان

۹- بهره‌گیری از شیوه‌ای علمی در تفکر و توانائی تصمیم‌گیری براساس تجزیه و تحلیل اطلاعات

مربوطه

۱۰- مواجهه با چالش‌های قرن بیست و یکم.

۱۱- فراگیری و حفظ مبانی بهداشت روان و تن

۱۲- دستیابی به توانائیهای لازم جهت مشارکت در فعالیتهای گروهی و توانائی تشخیص و تمییز میان

حقوق و وظائف

۱۳- قدرشناسی از میراث ملی به صورت هدفمند، پی‌بردن به ارزش واقعی آن و ادراک موقعیت

اجتماع خود در سطح بین‌الملل

۱۴- تشویق افراد به انجام فعالیتهای آزاد سازمان یافته در جهت افزایش توانائی فهم و درک افراد نسبت

به هنر، موسیقی و درام و ترغیب آنان به بیان آزادانه فکر و اندیشه و تقویت اراده مستقل و ترجیح فهم و

درک و مباحثه بر حفظ بیهوده و طوطی وار

۱۵- تقویت روابط افراد با محیط زیست و توسعه و تقویت مهارتها و توانائیهای آنان در مواجهه با مسائل

و مشکلات زندگی روزمره

۱۶- فراهم سازی بستر مناسب جهت مراقبت از افراد معلول و آشنایی آنان با فرهنگ ملی

۱۷- فراهم سازی زمینه مناسب جهت شکوفائی افراد برخوردار از استعداد های خاص و تیزهوش

اصلاحات آموزشی

به منظور ارائه خلاصه ای از اصلاحات به عمل آمده در حوزه آموزش پایه مصر، بررسی و مرور نتایج تحقیقات ارائه شده توسط سازمان یونسکو و UNDP به وزارت آموزش و پرورش الزامی است. این گزارش با عنوان (بررسی و ارزیابی اصلاحات اعمال شده در آموزش پایه مصر) در دسامبر ۱۹۹۶ تهیه و ارائه گردید. مطابق گزارش فوق، به لحاظ همخوانی با استانداردهای جهانی، مراحل اولیه اصلاحات در ساختار آموزش پایه کشور مصر (طی سالهای ۱۹۹۶-۱۹۹۱) با موفقیت های قابل توجهی روبرو بوده است. به نحویکه اقدامات به عمل آمده باعث دمیدن روح پویائی در پیکره فرایند اصلاحات پایدار و مستمر کشور شده است. تعهدات مسئولان، مسئولیت همگانی و مشارکت گسترده دست اندرکاران و عوامل موثر و دخیل نسبت به فرایند اصلاحات در حوزه آموزش پایه از نمود کاملاً ملموسی برخوردار است. ایجاد فضایی کارآمد و هدایتگر در حوزه اصلاحات آموزشی همراه با رایزنیهای گسترده در خلال کنفرانسها، سمینارها و کارگاههای متعدد به بار آمدن دستاوردهای کاملاً نوین، حیاتی و تعیین کننده در حوزه اصلاحات آموزشی منجر گردیده است. در همین رابطه باید گفت در جهت حمایت و تقویت فرایند اصلاحات مراکز و موسسات اجرائی متعددی در سطح مالی و منطقه ای پایه گذاری شدند. تمامی منابع منطقه ای و فرامنطقه ایی در جهت حصول اطمینان از رشد کمی و توسعه کیفی آموزش پایه در مصر متحد و بسیج شده اند. از جمله مهمترین اصلاحات آموزشی اعمال گردیده طی دهه اخیر می توان به موارد ذیل اشاره نمود:

- ۱- افزایش هزینه‌های عمومی آموزش پایه طی سالهای ۱۹۹۰/۹۱ تا ۱۹۹۵/۹۶ (در سطوح ابتدائی، مقدماتی تا پایه هشتم) معادل ۰/۴۷ (۶/۷٪ در سال)
- ۲- افزایش سرمایه گذاری در حوزه فضاهای آموزشی به میزان ۳۵٪ (۷/۳٪ افزایش در سال) (افزایش بودجه‌های دولتی اختصاص یافته از ۱۲٪ به ۱۹٪)
- ۳- افزایش عمومی نرخ ثبت نام در آموزش پایه معادل ۱۲٪ طی سالهای ۱۹۹۶-۱۹۹۱
- ۴- افزایش نسبتاً چشمگیر نرخ ثبت نام دختران / پسران مناطق روستائی / شهری که خود حکایت از پیشرفت مطلوب جذب کودکان و دختران روستائی در مدارس کشور دارد. گفتنی است که بخش اعظم این افزایش، به واسطه برنامه ریزی پویا در قالب ساخت مدارس جدید و ترمیم و توسعه مدارس قدیمی بوده است.
- ۵- تشکیل کلاسهای مجزا و تفکیک پایه‌ها در راستای ارتقاء سطح آموزش در مناطق روستائی که دارای وسعت اندک بوده و از تعداد محدود دانش آموزان واجب التعلیم برخوردار می باشند. گفتنی است که این برنامه از سوی سازمان UNICEF با ارائه شیوه‌های مبتکرانه مورد حمایت وسیع قرار گرفته است.
- ۶- افزایش شمار معلمان با کفایت و لایق و تعطیل مراکز تربیت معلمان سطوح آموزش ابتدائی و متوسطه و گمارش این مسوولیت به عهده دانشگاههای کشور
- ۷- تدوین برنامه‌های آموزش ملی ضمن خدمت معلمان و افزایش چشمگیر حقوق و مزایای معلمان
- ۸- مرور و بازبینی کامل مواد درسی و تهیه متون آموزشی جدید برای دانش آموزان و معلمان

- ۹- پیاده سازی تکنولوژی آموزش ملی در ارائه برنامه های آموزشی، احداث آزمایشگاه های تکنولوژی در مدارس، افزایش کاربرد مواد آموزشی چند رسانه ای، طراحی سیستم آموزش از راه دور و ارائه تسهیلات لازم جهت برگزاری کنفرانس از راه دور در مراکز تربیت معلم
- ۱۰- احداث مرکز گزینش ملی به منظور تهیه آزمونهای تحصیلی در سطح ملی با هدف بکارگیری دستورالعملهای نوین و ارزشیابی و تعیین سطح ارتقاء تحصیلی دانش آموزان
- ۱۱- تشکیل کمیته همکاری بلندپایه متشکل از مراکز مختلف و واحدهای تابعه وزارت آموزش در جهت مشارکت در فرایند اصلاحات و نهادینه سازی این اصلاحات در ساختار آموزش و پرورش کشور

آموزش ابتدایی

ساختار آموزشی

ساختار مقطع آموزش ابتدایی

سال تحصیلی	تعداد مدارس	تعداد کل ثبت نامی	تعداد دختران ثبت نامی	تعداد کل معلمین	تعداد معلمین زن
۱۹۹۰	۱۶۴۸۱	۶۹۶۴۳۰۶	۳۰۸۸۷۶۸	۲۷۹۳۱۵	۱۴۴۲۰۰
۱۹۹۱	۱۵۳۶۱	۶۵۴۱۷۲۵	۲۹۴۲۷۵۵	۲۷۳۰۵۵	۱۴۶۴۹۳
۱۹۹۲	۱۵۶۴۷	۶۷۹۱۱۲۸	۳۰۶۹۵۱۱	۲۸۸۸۹۱	۱۵۴۷۴۵
۱۹۹۳	۱۷۷۹۹	۷۷۳۲۳۰۸	۳۴۶۳۸۲۳	۲۸۸۹۳۹	۱۵۵۰۷۵
۱۹۹۴	۱۶۰۸۸	۷۳۱۳۰۳۸	۳۳۴۴۷۸۵	۲۹۱۴۰۰	۱۵۶۱۰۱
۱۹۹۵	۱۶۱۸۸	۷۴۷۰۴۳۷	۳۴۳۶۹۷۲	۳۰۲۹۱۶	۱۵۹۴۱۴
۱۹۹۶	۱۸۵۲۲	۸۲۴۳۱۳۷	۳۷۴۶۱۳۷	۳۵۶۴۹۹	۱۷۶۳۴۷

برنامه های آموزشی

دروس آموزشی مقطع آموزش ابتدایی به تفکیک پایه های تحصیلی و تعداد جلسات در هر پایه

موضوعات درسی	پایه ۱	پایه ۲	پایه ۳	پایه ۴	پایه ۵
علوم مذهبی	۳	۳	۳	۳	۳
زبان عربی	۱۲	۱۲	۱۲	۱۱	۱۱
خوشنویسی عربی	۲	۲	۲	۱	۱
ریاضیات	۶	۶	۶	۶	۶
علوم	-	-	-	۲	۲
علوم اجتماعی	-	-	-	۲	۲
فعالیت های عملی	۱۰	۱۰	۱۰	-	-
تربیت بدنی	-	-	-	۳	۳
آموزش هنر	-	-	-	۲	۲
آموزش موسیقی	-	-	-	۲	۲
مهارت های فنی	-	-	-	۲	۲
زبان خارجی	-	-	-	۲	۲
کتابخانه	۱	۱	۱	۱	۱
جمع	۳۴	۳۴	۳۴	۳۸	۳۸

دستاوردهای آموزشی

در جریان کنفرانس Gometain طی سال ۱۹۹۰، دولت مصر در چهارچوب بیانیه مربوط به اصول و مبانی آموزش همگانی، بر فراهم سازی فرصت ها و امکانات لازم آموزش همگانی و توسعه کیفی آموزش در مدارس و مقاطع مختلف به منظور توانمندسازی دانش آموزان در مواجهه با آینده، تأکید فراوانی نمود. چراکه کشور مصر در زمره ۹ کشور پرجمعیت دنیاست که آموزش در آنها از اهمیت خاصی برخوردار می باشد. در راستای آماده سازی و حمایت شهروندان مصری به منظور شکوفائی استعدادها و توانائیهایشان در مواجهه با چالشهای آتی زندگی، همسر رییس جمهور مصر (سوزان مبارک) با تأسیس و ریاست (سازمان توسعه ملی کودکان مصری) درصدد برآمده است تا با برگزاری و سازماندهی کنفرانسهای ملی راه توسعه آموزش در مصر را هموار سازد. با همکاری وزارت آموزش مصر، کنفرانس ملی در راستای توسعه آموزش ابتدایی

بعنوان سرآغاز مجموعه‌ای از کنفرانسها و تلاشهای مربوط به اعمال اصلاحات آموزشی در مصر، برگزار شد. کنفرانس ملی توسعه کیفی برنامه‌های آموزش ابتدائی نیز در فوریه ۱۹۹۳ برگزار گردید. این کنفرانس خود حکایت از حصول موفقیت‌های چشمگیر در حوزه توسعه کیفی مقطع آموزش ابتدایی دارد. توسعه کمی و گسترش فضاهاى آموزشى و تلاشهاى فراوان در جهت اعمال اصلاحات آموزشى از جمله ديگر دستاوردهاى قابل توجهى است که در این کنفرانس به آن اشاره شد. بعدها طى سال ۱۹۹۴ کنفرانس ملی توسعه آموزش ابتدایی و کنفرانس ملی آموزش و تجهیز معلمان (در سال ۱۹۹۶) برگزار گردید. به طور کلی می توان از مهمترین دستاوردهای آموزش ابتدایی به شرح ذیل نام برد:

۱- کسب مهارت‌های سه گانه خواندن، نوشتن و ریاضیات توسط دانش آموزان تا پایان سه سال اول ابتدائی است. در پایان مرحله دوم نیز انتظار می رود که دانش آموز قادر به بهره گیری از این قبیل مهارت‌ها و بکارگیری آن به صورت آزادانه در فعالیت‌های روزمره زندگی باشند.

۲- رفع ضرورت‌های رشد و توسعه کودک‌کان و فراهم سازی زمینه‌های مناسب جهت بالندگی و شکوفائی

همه جانبه آنان

گفتنی است که هدف فوق با ارائه فعالیت‌های آموزشی مشتمل بر مهارت‌های جسمی، روحی، موسیقی و تئاتر و نیز فعالیت‌های آزاد و مهارت‌های عملی جامه عمل به خود پوشیده است. از این روی، حداقل ۳۰٪ از فعالیت‌ها و برنامه‌های آموزشی مقطع آموزش ابتدایی به چنین فعالیت‌ها و مهارت‌هایی اختصاص یافته است.

۳- تخصیص سهم قابل ملاحظه‌ای از فعالیت‌های آموزشی به فراگیری نگارش به خط عربی

اصلاحات آموزشی

از جمله مهمترین اصلاحات به عمل آمده در ساختار آموزش ابتدایی می توان به موارد ذیل اشاره نمود:

۱- سازماندهی مدارس

در راستای توسعه و ترقی فضاهای آموزشی مدارس ابتدایی، توجهات قابل ملاحظه‌ای به پایه‌های آموزشی و کلاس‌های درسی مبذول گردیده و تلاش‌های فراوانی صورت گرفته تا کلاس‌های درسی به اتاق‌های کاملاً مجهز و مناسب و برخوردار از انواع تجهیزات و ابزار کمک آموزشی متناسب با موضوعات درسی مختلف و فعالیت‌های آموزشی گوناگون مبدل گردد. کلاس‌های درس همچنین به ابزار گوناگون تکنولوژیک آموزشی مجهز گردیده‌اند. سالن‌هایی نیز تدارک دیده شده است که به انواع تجهیزات آموزشی مجهز می‌باشند. مطابق برنامه‌های طراحی شده، دانش آموزان بر اساس برنامه‌های زمان بندی در این سالن‌ها حضور می‌یابند. به عبارت دیگر آنان مجبور به حضور ممتد در کلاسهای درسی نمی‌باشند، بلکه در عوض آزادانه در سالن‌ها حضور یافته و خود را با فعالیت‌های مختلف و در عین حال نشاط آور مشغول می‌نمایند. در حال حاضر توجهات خاصی نسبت به توسعه تجهیزات مدارس به ویژه از لحاظ ابزار کمک آموزشی و دیگر لوازمات مبذول می‌گردد.

۲- طراحی دروندادهای نوین برنامه‌های آموزشی

مطابق دروندادهای نوین برنامه‌های آموزشی، آموزش زبان انگلیسی در پایه چهارم ابتدائی از سال ۱۹۹۴ گنجانیده شده است. آموزش زبان فرانسه نیز یک سال بعد (طی سال ۱۹۹۵) در زمره برنامه‌های آموزشی پایه چهارم ابتدائی تعیین شد. آموزش این دو زبان خارجی در این پایه در واقع مقدمه‌ای برای فراگیری کامل آن در آینده تلقی می‌گردد. در این راستا، جهت فراگیری زبان فرانسه، مدرسه تخصصی

برخوردار از آزمایشگاه‌های زبان تأسیس گردید. از آنجاییکه ارتقاء سطح علمی و توانایی‌های عملی دانش آموزان و شکوفائی استعداد‌های آنان، از جمله دغدغه‌های حائز اهمیت نظام آموزشی مصر به ویژه در مقطع آموزش ابتدایی است، از این روی دولت مصر درصدد است تا با گنج‌نیدن دروس عملی همچون نحوه نگهداری و تعمیر وسایل و تجهیزات در پایه‌های چهارم و پنجم ابتدایی به این دغدغه پایان داده و به اهداف مورد نظر دست یابد. با این توصیف دانش آموزان می‌توانند به صورت عملی به تجارب عملی زندگی و نیز شکوفائی استعداد‌های خود دست یابند. از جمله دیگر دروندادهای نوین آموزشی می‌توان به تأکید فراوان بر آمیخته سازی برنامه‌های آموزشی با مفاهیم آموزشی جمعیت شناختی و محیط شناختی اشاره نمود. گفتنی است که در قالب این برنامه‌ها تلاش می‌گردد تا دانش آموزان هرچه بیشتر با مسائل و معضلات منشعب از افزایش جمعیت و تغییر و تخریب محیط زیست آشنائی یابند. در این راستا، توجه عمده ای بر اهمیت ارتقاء سطح توانائی‌های شناختی کودکان، و دستیابی آنان به منابع اطلاعاتی به ویژه از طریق کتابخانه در جهت توسعه و تقویت مهارت‌های خودآموزی آنان معطوف گردیده است. نسبت به فراگیری جنبه نوشتاری زبان عربی بعنوان موضوع مستقل و مرتبط با کلاس‌های درسی و پایه‌های تحصیلی توجهات خاصی مبذول گردیده است که از آن می‌توان بعنوان یکی دیگر از دروندادهای مدرن آموزشی یاد نمود. علاوه بر این، نسبت به استمرار روند توسعه کیفی برنامه‌های آموزشی مراکز آموزش ابتدایی نیز توجهات ویژه‌ایی مبذول گردیده است.

اقدامات آموزشی

از جمله مهمترین اقدامات آموزشی مراکز آموزش ابتدایی کشور مصر می‌توان به موارد ذیل اشاره نمود:

۱- تحقق برقراری ارتباط میان مدارس ابتدائی و محیط پیرامون بواسطه انجام فعالیت‌ها و برنامه‌های آموزشی مناسب به نحوی که مدارس همچنان عهده دار رسالت توسعه و ترقی محیط اجتماعی پیرامون خود باشند.

۲- آموزش و تشویق کودکان به انجام عملی فعالیت‌ها و مهارت‌های سخنوری، نمایش و تئاتر، و فعالیت‌های هنری، علمی و ورزشی.

۳- تدارک برنامه‌های ویژه برای دانش آموزان تیزهوش جهت ترقی و شکوفائی استعدادها و توانائی‌های آنان و اعطاء پاداش و مدارک افتخاری به آنان

۴- تشویق بخش خصوصی و حوزه صنایع به مشارکت در سرمایه‌گذاری آموزشی

۵- تشویق به تأسیس تعاونی‌ها به منظور تأسیس مدارس آموزش پایه مطابق با خصوصیات شکلی و محتوایی مؤسسات ملی

ارزشیابی تحصیلی

ارزشیابی دانش آموزان مقطع آموزش ابتدائی در کشور مصر، بر مبنای معیار جامع و پیشرفته‌ای صورت می‌پذیرد. به نحویکه ارزشیابی صرفاً به امتحانات کتبی محدود و منحصر نگردیده، بلکه از چنان وسعت و پیشرفتی برخوردار است که بر آزمون‌های عملی و برآورد عملکرد کلاسی دانش آموزان مشتمل می‌گردد. علاوه بر این، تلاش‌های عمده‌ای در جهت کاهش حجم تکالیف خانگی و عدم تخریب بعد روانی دانش آموزان صورت گرفته است.

آمار تحصیلی

نرخ دانش آموزان طی دوره‌های ۱۹۹۸/۱۹۹۹ و ۱۹۹۱/۱۹۹۲

سال تحصیلی	شماردانش آموزان
۹۱/۹۲	۶۵۴۱۷۲۵
۹۸/۹۹	۷۳۵۱۱۱۸

جدول فوق از افزایش شمار دانش آموزان ثبت نامی مقطع ابتدائی طی سالهای ۱۹۹۱/۱۹۹۹ حکایت می‌کند. افزایش بوجود آمده معادل ۸۰۹۳۹۳ می باشد که درصدی برابر با ۱۲/۳۷٪ را دربر می‌گیرد. از آنجاییکه سیاست آموزشی مصر درصد تحقق عمومی سازی آموزش ابتدائی برای کلیه کودکان واجد سن آموزش اجباری (کلیه کودکان رده سنی ۶ سال) است، از این روی، وزارت آموزش و پرورش مصر در این زمینه با تحقق افزایش نرخ ثبت نام مطابق جدول ذیل، به موفقیت‌های چشمگیری دست یافته است.

نرخ ثبت نامی دانش آموزان مقطع آموزش ابتدایی بر مبنای درصد

سال تحصیلی	نرخ ثبت نام
۱۹۹۲-۱۹۹۳	٪۷۵/۱۲
۱۹۹۸-۱۹۹۹	٪۸۶/۸۱

جدول فوق حکایت از افزایش نرخ کودکان مدارس ابتدایی کشور دارد.

جدول ذیل نیز از افزایش نرخ دانش آموزان دختر نسبت به کل دانش آموزان ثبت نامی مدارس

آموزش ابتدایی حکایت می‌کند.

نرخ افزایش شمار دانش آموزان مقطع آموزش ابتدائی طی سالهای ۱۹۹۸-۱۹۹۹ و ۱۹۹۰-۱۹۸۹

سال تحصیلی	مرد	زن	کل	درصد	
				%	%
۱۹۹۱-۱۹۹۲	۷۱۶۳۴۱	۶۰۷۰۱۴	۱۳۲۳۵۵	٪۵۴/۳	٪۴۵/۷
۱۹۹۸-۱۹۹۹	۶۸۸۲۸۲	۶۳۳۳۷۸	۱۳۲۱۶۶۰	٪۵۲	٪۴۸

جدول فوق حکایت از آن دارد که بر اساس سرشماری سال ۱۹۹۶، افزایش نرخ ثبت نامی دختران در مراکز آموزش ابتدائی معادل ٪۴۹ می باشد. از این واقعیت می توان به عنوان مهمترین و اساسی ترین شاخص برابری آموزشی تلقی نمود. به عبارت دیگر این واقعیت از رفع تبعیض جنسی در مصر حکایت دارد. در نظام آموزشی مصر توجه خاصی به سطوح گوناگون یادگیری از قبیل یادگیری از طریق حفظ مطالب، تجزیه و تحلیل، استقراء و استنتاج و حل مسائل با استفاده از تفکر خلاق مبذول گردیده و یادگیری طوطی وار در این میانه از ارزش خاصی برخوردار نمی باشد. همچنین وزارت آموزش و پرورش درصدد است تا با اتخاذ سیاستی صحیح شمار معلمان نسبت به کلاس ها و تعداد دانش آموزان را افزایش دهد.

نرخ جذب ناخالص و خالص دانش آموزان در پایه ابتدایی طی سالهای ۹۸/۹۹

مقدار جذب	
٪۹۹	نرخ جذب ناخالص در پایه اول ابتدایی طی سال ۱۹۹۹
٪۸۷	نرخ جذب خالص در پایه اول ابتدایی طی سال ۱۹۹۸
٪۹۹/۶	نرخ جذب ناخالص در پایه اول ابتدایی ۱۹۹۹
٪۹۱/۸	نرخ جذب خالص در پایه اول ابتدایی ۱۹۹۸

جدول فوق نشان می دهد که نرخ جذب ناخالص در مقطع ابتدائی به طرز قابل توجهی بالاست. وجود این امر به واسطه آن است که نرخ کودکان بالای ۱۱ سال قابل ملاحظه و چشمگیر بوده و یا کودکان با تأخیر

در مدارس ثبت نام می نمایند. اما در خصوص جذب خالص که از ظرفیت خاصی نیز برخوردار است باید گفت این امر به این حقیقت که کشور مصر در شرف نیل به نقطه ایده‌آل عمومی سازی مدارس ابتدائی به ویژه مدارس تحت نظارت و سرپرستی دانشگاه الازهر می باشد، باز می گردد

نرخ افت تحصیلی و قبولی افراد تا پایه پنجم و ضریب کارائی (راندمان کاری آنان) طی سالهای ۱۹۹۶-

۱۹۹۱

شاخص	نرخ مردودی و قبولی افراد تا پایه پنجم بر مبنای درصد
نرخ مردودی در تمامی پایه ها	۰/۵۱۶۰
نرخ قبولی	۰/۹۱۷۴
ضریب کارائی (راندمان)	۰/۹۱۷

نرخ افت تحصیلی در پایه‌های آموزش ابتدائی طی سال‌های ۹۲/۱۹۹۳-۹۷/۱۹۹۸

سال	پایه ۱		پایه ۲		پایه ۳		پایه ۴		پایه ۵	
	پسران	دختران	پسران	دختران	پسران	دختران	پسران	دختران	پسران	دختران
۹۲-۹۳	۰/۲۲	۰/۳۳	۰/۲۹	۷/۱۹	۵/۲۳	۶/۴۰	۴/۶۲	۱۰/۶۸	۸/۲۵	۱۲/۷۴
۹۳-۹۴	۰/۱۶	۰/۱۹	۰/۱۷	۷/۶۹	۵/۴۵	۱۰/۴۸	۶/۸۰	۱۱/۳۵	۸/۲۴	۱۵/۳۸
۹۴-۹۵	۰/۱۴	۰/۱۹	۰/۱۶	۶/۵۶	۴/۵۴	۷/۵۱	۴/۸۰	۹/۴۱	۶/۷۸	۱۴/۶۵
۹۵-۹۶	۰/۲۰	۰/۲۸	۰/۲۳	۶/۴۵	۴/۴۹	۸/۱۷	۵/۱۲	۱۰/۲۰	۷/۰۷	۱۳/۹۸
۹۶-۹۷	۰/۴۹	۰/۶۹	۰/۵۳	۵/۱۴	۳/۴۵	۵/۳۱	۳/۱۹	۷/۷۵	۵/۲۰	۱۰/۶۸
۹۷-۹۸	۰/۴۳	۰/۶۴	۰/۵۰	۴/۵۸	۳/۰۴	۵/۱۸	۳/۱۱	۸/۲۱	۵/۳۴	۱۱/۵۲

جدول فوق‌الذکر نشان می دهد که نرخ قبولی تا پایه پنجم ابتدائی فراتر از ۹۰٪ می باشد که این

خودحکایت از نرخ پایین مردودی دانش آموزان ثبت نامی مقطع آموزش ابتدائی دارد.

شاخص فوق مبین نسبت بسیار ایده‌آل ضریب کارائی (راندمان) دانش آموزان می باشد که از رقم ۹۰٪

نیز فراتر رفته است. تلاش‌های فراوانی صورت می پذیرد تا نرخ مردودی از این مقدار نیز کمتر گردد، که از

جمله مهترین این تلاشها می توان به تاکید بر خورداری همگانی از برنامه های آموزشی (چه برای پسران و چه برای دختران) اشاره نمود. از جمله دیگر این تلاش ها می توان به توجه فراوان دولت به مناطق محروم و به ویژه مناطق روستائی اشاره نمود. گفتنی است که در پرتو تلاش ها فوق ، کاهش چشمگیری در نرخ مردودی های مقطع ابتدایی سراسر کشور مشهود می باشد.

مقطع آموزش مقدماتی متوسطه

سیاستهای آموزشی

آموزش مقدماتی متوسطه مبین مقطع میانی مراحل آموزشی است. این مقطع از تحصیل باعث پیوند خوردن بخش های گوناگون آموزشی می گردد. مدارس مقدماتی متوسطه از یک خصیصه بارز و برجسته و یک کارکرد ویژه برخوردار اند و آن اینکه در این مقطع دانش آموزان به توانائی های لازم در جهت بازشناسی استعدادها و کشف توانمندی های وجودی خویش دست یافته و به هدایت و جهت دهی این قبیل تواناییها در راستای نوع مناسبی از آموزش در مقطع آموزش می پردازند. طی این مرحله از آموزش، فرهنگ ملی در نهاد و وجود دانش آموزان رسوخ کرده و نهادینه می گردد. درحقیقت این مقطع آموزشی حد وسط مقاطع ابتدائی و متوسطه است که طی آن مبنای اولیه آموزش شکل گرفته و دانش آموزان از قدرت تشخیص استعدادها و علاقمندیهای خود جهت ادامه تحصیل در مراکز تکمیلی متوسطه و دانشگاه برخوردار می گردند. از این روی، آموزش مقدماتی متوسطه در پایه گذاری و شکل دهی شخصیت دانش آموزان نقش بسیار مهمی را ایفا می نماید، چراکه در این مقطع علاقه و حساسیت آنان نسبت به فعالیتهای جمعی و مسائل ملی دو چندان می گردد. در مدارس مقدماتی متوسطه همچنین مراحل اولیه شکل گیری خود آگاهی و عواطف دانش آموزان تثبیت و ترسیم شده و در واقع نقطه آغاز تحول از دوره کودکی به جوانی به وقوع می پیوندد. علاوه بر

این، آموزش مقدماتی متوسطه سبب ایجاد تحولات روانشناختی و شکل گیری نگرش شهروندان مصری می گردد. در این مرحله از تحصیل، دانش آموز به قدرت تشخیص توانایی های خود جهت ادامه تحصیل در حوزه های فنی یا غیر فنی دست می یابد. در این راستا، کنفرانس ملی توسعه آموزش مقدماتی متوسطه در نوامبر سال ۱۹۹۴ برگزار شد. ریاست این کنفرانس بر عهده سوزان مبارک (رئیس سازمان رشد و توسعه کودکان) بوده است. کنفرانس فوق در واقع ادامه کنفرانس قبلی در خصوص آموزش ابتدائی به شمار می رفت. شرکت کنندگان در این کنفرانس از اقسام مختلف و اعضای مجلس ملی و شورای آموزشی و نیز نمایندگان از هیأت های مشاوره و سازمان ها و سفارت خانه های بین المللی و خارجی بوده اند. در این کنفرانس رؤسای مراکز آموزشی، اساتید حوزه تعلیم و تربیت، اعضای هیأت علمی الازهر و اتحادیه های معلمین، معلمین و والدین و همچنین اعضای مراکز پژوهشی و تحقیقاتی حضور داشتند.

اهداف آموزشی

در پرتو سیاست ها و اصول آموزشی جدید، آموزش مقدماتی متوسطه بهتر از همیشه تأمین اهداف ذیل را سرلوحه برنامه های خود قرار داده است:

- ۱- ریشه کن سازی فاکتورهای بی سوادی و توانمند سازی فراگیران در کسب مهارت های ارتباطی
- ۲- تأکید بر عناصر ارزش های بدست آمده توسط فراگیران بر اساس معیارهای عقلی
- ۳- کمک به فراگیران در جهت درک اهمیت مشارکت اجتماعی و تشویق به مشارکت در امور آموزشی
- ۴- تجهیز و آشناسازی فراگیران با اصول، ارزش ها و مهارت هایی که به توانایی آنان در کار و سازگاری و تعامل با جامعه تکنولوژیک منتهی گردد
- ۵- همکاری با فراگیران در جهت تقویت و توسعه مهارت های خود آموزی
- ۶- تجهیز فراگیران به مبانی بنیادین علم و دانش

۷- ترمیم و تحقیق اهداف تعیین شده برای آموزش مقدماتی متوسطه همچون رشد و پرورش

توانایی‌های جسمی، روانی، عاطفی و اجتماعی فراگیران

۸- رشد و توسعه منش‌ها و عملکردهای دموکراتیک و طرح‌ریزی شالوده‌های لازم به منظور مشارکت

افراد در امور سیاسی و فعالیت‌های جمعی از طریق انجام فعالیت‌های متعدد مدرسه‌ای به گونه‌ای که باعث

تعامل مثبت فراگیران با مؤسسات و افراد جامعه و آشنایی آنان با وظائف و حقوق شهروندی گردد.

۹- تقویت مبانی هویت ملی و تعالی جنبه‌های شخصیتی افراد با اتکا بر عظمت ملی

گفتنیست که طی سالهای اخیر، در راستای تحقق اهداف بنیادین فوق، توجهات خاصی نسبت به تحول و

تغییر ساختار مدارس مقدماتی متوسطه مبذول گردیده است تا بتوان در سایه این تحولات از وجود مدارس

یکپارچه و منسجم و تحقق اصل برابری فرصت‌های آموزشی و فراهم سازی شالوده‌های بنیادین فرهنگ

عمومی برای کلیه شهروندان مصری بهره‌مند و برخوردار گردید.

اصول آموزشی

آموزش مقدماتی متوسطه بر پایه یکسری اصول بنیادین و حائز اهمیت بنا نهاده شده است که به یک معنا

می‌توان آن‌ها را مکمل آموزشی ابتدایی دانست. از جمله مهمترین این اصول می‌توان به موارد ذیل اشاره

نمود:

۱- تأکید بر ارزش‌های مذهبی همراه با درک و فهم صحیح این ارزشها

۲- توسعه و ترقی مهارت‌های ارتباطی مؤثر که منجر به رشد و تعالی افراد در فرایند فراگیری زبان عربی

به عنوان ابزار و مبنای تحکیم و تثبیت هویت ملی می‌گردد. به همین سان به فراگیری زبان‌های خارجی به

عنوان ابزار ارتباط با تمدن و تکنولوژی جهانی تأکید و توجهی خاص مبذول می‌گردد.

۳- اولویت دهی به رشته‌های جدید آموزشی و مطالعه دقیق و همه جانبه این قبیل رشته‌ها

- ۴- توسعه و ترقی تفکر هدف‌مند و خلاق
- ۵- تربیت و پرورش نگرش‌های خلاق به منظور شکوفائی افراد در فعالیت‌های مختلف
- ۶- توسعه و ترقی نگرش‌ها و تمایلات شخصی
- ۷- تأکید بر ارزش‌های دینی و اجتماعی
- ۸- بذل توجه به آموزش زبان عربی در جهت تقویت زبان عربی کلاسیک به عنوان ابزار بیان ملی
- ۹- بذل توجه به آموزش و فراگیری زبان‌های خارجی و سعی در ارتقاء سطوح یادگیری زبان‌های

خارجی

دستاوردهای آموزشی

- از جمله مهمترین دستاوردهای مقطع آموزش مقدماتی متوسطه که در پرتو پیشنهادات کنفرانس ملی توسعه آموزش مقدماتی متوسطه، حاصل گردید، می‌توان به موارد ذیل اشاره نمود:
- ۱- کاستن از حجم مطالب و تعداد کتاب‌های درسی و تأکید بر غنای محتوای کتابها
  - ۲- التفات و عنایت به سطوح عالی‌ه شناختی همچون ادراک، بکارگیری و تجزیه و تحلیل
  - ۳- توسعه و ترقی طرح‌های مطالعاتی به منظور هم‌نوایی با سیستم آموزش تمام وقت

توسعه آموزشی

در ادامه اعمال تلاش‌هایی در جهت توسعه آموزشی، کمیته‌های برجسته‌ای جهت بررسی پیشنهادات ارائه شده در کنفرانس‌های ملی در خصوص توسعه آموزشی تشکیل شد. کمیته‌های مذکور بر اجراء این پیشنهادات و نحوه توسعه برنامه‌های آموزشی تأکید خاصی داشتند. در پرتو ملاقات‌های مختلف و پیشنهادات گوناگون لازم شد تا برنامه‌های آموزشی توسعه یافته یک بار دیگر مورد ملاحظه و تجزیه و تحلیل دقیق قرار

گیرد تا جوابگوی تحولات و توقعات تازه شکل یافته باشد. کمیته‌های فوق با بررسی دقیق برنامه‌های آموزشی مقاطع ابتدائی و مقدماتی متوسطه نکات مهم ذیل را مورد تأکید قرار دادند:

۱- ضرورت و اهمیت هم‌نوایی برنامه‌های آموزشی مقاطع ابتدائی و مقدماتی متوسطه با سطوح بین‌المللی

۲- روزآمد سازی اطلاعات و داده‌ها به منظور هماهنگی با تحولات و پیشرفت‌های بین‌المللی

۳- کاهش حجم برنامه‌های درسی و برقراری تناسب میان این برنامه‌ها با سن دانش‌آموزان و حفظ

سطح و استاندارد علمی در کلیه مقاطع تحصیلی

۴- سهیم سازی دانش‌آموزان در مسائل و مفاهیمی چون مشارکت اجتماعی و فعالیت‌های گروهی

۵- درج مفاهیم و مسائل نوین در کتاب‌ها و تحول محتوایی آن‌ها

۶- درج مفاهیم و مسائلی چون حمایت و حفاظت از محیط زیست، بهداشت، جمعیت، توریسم، حقوق

انسانی و توسعه، تساهل، آموزش برای صلح، احترام به کار و کیفیت تولید

۷- برقراری رابطه میان برنامه‌های آموزشی و تکنولوژی مدرن

۸- توجه به شکل و محتوای کتاب‌های درسی

پیشنهادات

از جمله مهمترین پیشنهاداتی که از سوی کمیته‌های فوق مطرح گردید، میتوان به موارد ذیل اشاره نمود:

۱- تأکید بر اهمیت کتاب‌های درسی و توجه به یادداشت‌های کلاس‌های درس

۲- آماده سازی دانش‌آموزان جهت پرداختن به جستجوی اطلاعات و اتکاء بر خودآموزی

۳- آماده سازی معلمان برای تدریس در کلیه مقاطع تحصیلی

آمار تحصیلی

شمارگان دانش‌آموزان مقطع مقدماتی متوسطه طی سالهای ۱۹۹۹-۱۹۹۱

سال تحصیلی	شمارگان دانش آموزان
۱۹۹۱-۱۹۹۲	۳۵۹۶۳۶۵
۱۹۹۸-۱۹۹۹	۴۱۵۲۶۲۴

جدول فوق نشان می دهد که شمارگان دانش آموزان مقطع مقدماتی متوسطه طی سالهای ۱۹۹۱-۱۹۹۹

۱۵/۵۶٪ معادل ۵۹۲۵۹ نفر افزایش داشته است.

سال تحصیلی	شمار معلمان	شمار کلاس ها	معلمین - کلاس
۱۹۹۱-۱۹۹۲	۱۵۳۵۵۵	۸۴۹۱۷	۱/۸
۱۹۹۸-۱۹۹۹	۴۱۵۲۶۲۴	۹۵۴۵۳	۲/۰۳
افزایش	٪۲۰/۲۳	٪۱۲/۴	-

جدول فوق حکایت از این واقعیت دارد که شمارگان معلمان مدارس مقدماتی متوسطه از شمار کلاس ها

فراتر رفته است که این واقعیت خود مبین حائز اهمیت بودن کیفیت آموزش در نگاه مسئولین و دولت مصر

می باشد.

نرخ افت تحصیلی در پایه های مقطع مقدماتی متوسطه طی سالهای ۱۹۹۷/۱۹۹۸-۱۹۹۳/۱۹۹۲

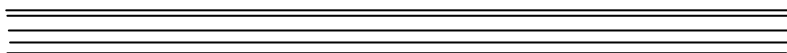
سال	پایه اول		پایه دوم		پایه سوم	
	پسران	دختران	پسران	دختران	پسران	دختران
۹۲-۹۳	۱۳/۲۲	۱۱/۵۶	۸/۲۳	۶/۷۸	۱۶/۱۱	۱۲/۰۷
۹۳-۹۴	۱۶/۸۴	۱۲/۴۰	۹/۵۳	۷/۷۵	۱۴/۵۱	۱۰/۳۳
۹۴-۹۵	۱۵/۱۷	۱۲/۴۰	۹/۲۱	۷/۰۸	۱۴/۹۹	۱۰/۸۱
۹۵-۹۶	۱۲/۳۷	۱۰/۱۵	۷/۳۱	۵/۷۳	۱۳/۵۶	۹/۶۴
۹۶-۹۷	۱۱/۹۶	۱۰/۰۰	۶/۰۱	۴/۴۶	۱۳/۵۱	۹/۶۹
۹۷-۹۸	۱۲/۸۴	۱۰/۱۲	۶/۶۵	۴/۶۹	۱۴/۷۴	۱۰/۶۹

جدول فوق نشان می دهد که نرخ افت تحصیلی در پایه های مقطع مقدماتی متوسطه طی سالهای ۱۹۹۳-

۱۹۹۲ و ۱۹۹۸-۱۹۹۷ رو به کاهش بوده و نکته حائز اهمیت آن که نرخ مردودی به ویژه در میان دختران از

کاهش چشمگیری برخوردار بوده است.

دفتر اطلاع رسانی و سنجش افکار

مقطع تکمیلی متوسطه

ساختار آموزشی

ساختار مقطع آموزش متوسطه

سال تحصیلی	تعداد کل ثبت نامی	تعداد دختران ثبت نامی	تعداد کل معلمین	تعداد معلمین زن
۱۹۹۰	۵۵۰۷۲۵۷	۲۳۸۱۲۸۹	۲۸۶۷۹۷	-
۱۹۹۱	۵۲۸۴۱۷۴	۲۳۵۵۷۷۲	۲۸۳۱۷۰	۱۱۳۸۹۴
۱۹۹۲	۵۵۱۵۰۹۲	۲۴۶۸۳۲۴	۲۹۶۶۶۸	۱۱۸۳۹۹
۱۹۹۳	۶۱۳۳۳۰۸	۲۷۲۶۵۹۴	۳۰۹۱۳۱	۱۲۳۳۷۱
۱۹۹۴	۶۱۴۷۲۶۳	۲۷۹۷۹۸۴	۳۳۳۷۰۶	۱۳۳۹۱۴
۱۹۹۵	۶۱۴۲۶۵۱	۲۷۹۳۲۱۰	۳۶۹۱۰۷	۱۴۸۰۳۴
۱۹۹۶	۶۷۲۶۷۳۸	۳۰۴۸۲۸۸	۴۲۴۵۸۶	۱۶۳۶۴۴

برنامه های آموزشی

دروس آموزشی مقطع تکمیلی متوسطه به تفکیک پایه های تحصیلی و تعداد جلسات در هر پایه

موضوعات درسی	مدارس دولتی و خصوصی			زبان تجربی و زبان خصوصی			دوره مقدماتی حرفه ای			مدارس تجربی		
	اول	دوم	سوم	اول	دوم	سوم	اول	دوم	سوم	اول	دوم	سوم
علوم مذهبی	۳	۳	۳	۳	۳	۳	۲	۲	۲	۲	۲	۲
زبان عربی	۶	۶	۶	۶	۶	۶	۳	۳	۳	۶	۶	۶
زبان خارجی اول	۵	۵	۵	۸	۸	۸	۲	۲	۲	۵	۵	۵
زبان خارجی دوم	-	-	-	۳	۳	-	-	-	-	-	-	-
ریاضیات	۵	۵	۵	۵	۵	۵	۳	۳	۳	۵	۵	۵
علوم اجتماعی	۳	۳	۳	۳	۳	۳	۲	۲	۲	۳	۳	۳
علوم و بهداشت	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۲	۲	۲	۴	۴	۴
آموزش هنر	۳	۳	۳	۳	۳	۳	۲	۲	۲	۲	۲	۲
تربیت بدنی	۳	۳	۳	۳	۳	۳	۲	۲	۲	۱۰	۱۰	۱۰
آموزش موسیقی	۱	۱	۱	۱	۱	۲	۲	۲	۳	۱	۱	۱
رشته های فنی و حرفه ای	۴	۴	۴	۴	۴	۲۰	۲۰	۲۰	-	۴	۴	۴
جمع	۳۴	۳۴	۳۴	۴۰	۴۰	۴۰	۴۰	۴۰	۴۰	۴۲	۴۲	۴۲

برنامه های درسی پایه های دوم و سوم دوره متوسطه عمومی طی سالهای ۹۵-

۱۹۹۴

موضوعات درسی	عمومی	زبان تجربی	دوره مقدماتی تجربی	مدارس ورزش	نظامی
علوم مذهبی	۲	۲	۲	۲	۲
زبان عربی	۶	۶	۶	۶	۶
زبان خارجی اول	۶	۱۰	۶	۶	۶
زبان خارجی دوم	۳	۳	۳	۳	۳
ریاضیات	۴	۴	۴	۴	۴
شیمی	۲	۲	۲	۲	۲
فیزیک	۲	۲	۲	۲	۲
زیست شناسی	۲	۲	۲	۲	۲
تاریخ	۲	۲	۲	۲	۲
علوم اجتماعی و جغرافیا	۲	۲	۲	۲	۲
علوم مدنی	۱	۱	۱	۱	۱
آموزش علوم هنری و موسیقی	۲	۲	-	۲	۲
دروس فنی (صنایع، کشاورزی، تجارت، اقتصاد خانواده، کامپیوتر)	۲	۲	-	۲	۲
موضوعات خاص (آموزش هنر، آموزش موسیقی، اقتصاد خانواده)	-	-	۴	-	-
تربیت بدنی	۲	۲	۲	۲	۲
گروه ورزش	-	-	-	۸	-
آموزش نظامی	-	-	-	-	۱
جمع	۳۸	۴۲	۳۸	۴۶	۳۹

آموزش عالی

تاریخچه

تاریخچه آموزش عالی در کشور مصر به آغاز تاسیس دانشگاه قاهره طی سالهای اولیه قرن ۲۰ باز می

گردد. در این اثنا، تعدادی از رهبران محلی، پیشتازان فکری و اندیشمندان اجتماعی مصر به تاسیس دانشگاهی

بزرگ و نوین در خور نام و قدمت شهر قاهره و کشور مصر مبادرت نمودند.

متفکرینی نظیر محمد عبدو، مصطفی کامل، محمد فرید، کاظم امین و سعد زقلول از جمله افرادی بودند

که رایزنی ها و تلاشهای عمده ای در جهت به تحقق پیوستن این خواسته آینده نگرانه انجام دادند.

کلیه این افراد در پی ایجاد مرکز علمی بین المللی در جهت جلوگیری از مهاجرت دانشجویان و مستعدین علمی کشور به خارج بودند. گفتنی است که در طول مدت زمان راه اندازی این پروژه، همکاری با نیروهای انگلیسی به سرکردگی لرد کرومر از اهمیت قابل توجهی در اجرای هر چه بهتر پروژه برخوردار بود.

در حال حاضر نیز، دامنه همکاریهای دانشگاه قاهره با دانشگاه های معتبر انگلیسی بسیار وسیع است. نهایتاً در تاریخ ۲۱ دسامبر سال ۱۹۰۸ میلادی، آرزوی شخصیت‌های فوق به تحقق پیوست. در آن اثنا، جشن باشکوهی با حضور بزرگان کشور برگزار گردید.

ساختمانهای اصلی دانشگاه در محله ناستور که دانشگاه آمریکایی قاهره در آنجا واقع است، بنا گردید، اما پس از مدتی و طی جنگ جهانی اول با مشکلات پیش آمده به محل جدید خود در خیابان ال فلکی انتقال یافت.

طی سالهای اول فعالیت دانشگاه قاهره، تعداد زیادی از دانشجویان دانشگاه به منظور اخذ مدرک پی.اچ. دی به اروپا اعزام گردیدند تا پس از بازگشت به تدریس دروس مختلف در دانشگاه مبادرت نمایند.

دانشکده ادبیات و علوم انسانی نخستین دانشکده دانشگاه قاهره است که پس از احداث آن دانشکده های متعدد دیگری تاسیس یافت. ساختمان جدید دانشگاه در میدان ال غزه واقع گردیده و کمپ دانشگاه بخش وسیعی از دو سوی رودخانه عظیم نیل را اشغال نموده است. در حال حاضر، دانشگاه قاهره از بیش از ۱۰۰ مرکز تحقیقاتی و ۲۳ دانشکده و انستیتو برخوردار می باشد. بالغ بر ۱۵۵ هزار دانشجو، ۳۱۵۸ عضو هیئت علمی، ۲۳۶۱ دستیار و مسوول آزمایشگاه و ۱۲۲۳۳ کادر تمام وقت به فعالیت در دانشگاه مبادرت دارند که از این لحاظ، دانشگاه قاهره به عنوان یکی از بزرگترین دانشگاه های قاره آفریقا و حتی جهان مطرح می باشد. دانشگاه قاهره از ۱ کمپ مرکزی و ۳ شعبه برخوردار می باشد. علاوه بر این، دانشگاه خود بر دانشکده

های کشاورزی، باستان شناسی، ادبیات و علوم انسانی، بازرگانی، کامپیوتر و علوم انفورماتیک، دندانپزشکی، اقتصاد و علوم سیاسی، علوم مهندسی، حقوق، پزشکی، داروسازی، فیزیوتراپی، شهر سازی، دامپزشکی، دارلعلم و انستیتوهای نظیر مطالعات و تحقیقات آفریقا، پرستاری، مطالعات آموزشی، مطالعات آماری، سرطان و لیزر مشتمل می گردد. شعبه خارطوم، نخستین شعبه از انشعابات سه گانه دانشگاه نیز منحصرأً از ۴ دانشکده ادبیات و علوم انسانی، حقوق، بازرگانی و علوم است. شعبه دوم بزرگ تر از شعبه قبلی بوده و بر دانشکده های آموزش، کشاورزی، مهندسی، خدمات اجتماعی، پژوهش های عربی و اسلامی، باستان شناسی، توریسم، پزشکی و علوم مشتمل می گردد. شعبه بنی یوسف سومین شعبه دانشگاه است که در آن دانشکده های حقوق، بازرگانی، دامپزشکی، علوم، ادبیات، آموزش، پزشکی و داروسازی فعالیت دارند.

در میان دانشکده های دانشگاه قاهره، دانشکده پزشکی با ۵۴۱۱ دانشجو، ۶۶۱ استاد، ۳۴۵ دانشیار، ۴۵۹ استادیار و ۱۰۸ دستیار آزمایشگاهی، از جمله بزرگترین دانشکده ها است. قدمت این دانشکده به سال های خیلی پیش تر از تاسیس دانشگاه باز می گردد. به نحوی که طی سال ۱۸۲۶ مدرسه ای به نام ابوزبال فعالیت داشت که بعدها با آغاز به کار دانشگاه قاهره، تحت سرپرستی دانشکده پزشکی دانشگاه قاهره قرار گرفت. در حال حاضر دانشکده پزشکی در کرانه شرقی رود نیل واقع شده و یکی از باشکوه ترین بناهای دانشگاه را در اختیار دارد. در کنار این دانشکده، دانشکده های دندانپزشکی و انستیتوی پرستاری قرار دارد. انستیتوی سرطان در خیابان ال عینی و در نزدیکی دانشکده پزشکی واقع گردیده است. ساختمان جدید بیمارستان دانشگاه تاسیس یافته به دارد. سال ۱۹۸۳ میلادی در مجاورت آن قرارداد. مراکز تحقیقاتی و انستیتوی علمی دانشگاه قاهره، دانشکده های را پشتیبانی کرده و به خصوص دانشکده پزشکی توسط تعدادی زیادی از انستیتوها من جمله انستیتوی سرطان حمایت می گردد. خوابگاه دانشگاه در خیابان ثاروات و در

شمال کمپ اصلی واقع شده و در آن امکاناتی نظیر استادیوم فوتبال ، استخر شنا ، سالن ژیمناستیک و چندین زمین بازی وجود دارد . طی سال ۱۹۶۸ خوابگاه دیگر توسط انجمن دانشجویی دانشگاه در خیابان ثاروات تاسیس گردید. خوابگاه دختران در مجاورت ساختمان دانشکده کشاورزی و در خیابان گاما قرار گرفته و از امکانات رفاهی بسیاری برخوردار است. دانشکده باستان شناسی نیز از جمله جالب توجه ترین دانشکده های دانشگاه است که از تنوع بسیار بالایی در حوزه های علمی برخوردار است این دانشکده از ۵ دپارتمان مشتمل بر دپارتمان های مصر شناسی، باستان شناسی اسلامی ، توریسم ، محیط زیست ، آثار باستانی برخوردار می باشد.

در حال حاضر ، این دانشکده از ۱۸۱۲ دانشجو در مقاطع مختلف تحصیلی برخوردار می باشد. سازمان اداری دانشگاه های مصر از یک رئیس ، شورای دانشگاهی ، معاونین دانشگاه و زیر مجموعه های دیگر متشکل می گردد. شورای دانشگاهی عهده دار مسئولیت سیاست گذاری های جامع دانشگاهی و نظارت بر روند علمی ، تحقیقاتی و اداری دانشگاهها می باشد. اعضای شورای فوق نیز خود بر روسای دانشگاهها و معاونین آنها و نیز اعضای منتخب آرای جمعی مشتمل می گردد. بیمارستان دانشجویی که نخستین مدل در نوع خود در شرق است طی سال ۱۹۵۰ تاسیس یافته و به ارائه امکانات عمده ای در جهت مداوا و بهبود دانشجویان بیمار مبادرت می نماید. تالار عظیم فستیوال دانشگاه نیز در سال ۱۹۵۳ باز گشایی شده و از دیگر بخش های جالب قابل توجه دانشگاه است. این تالار از ۳۱۶۰ متر مربع وسعت و ۵۲ متر ارتفاع برخوردار می باشد. هر چند دانشگاه قاهره از قدمت بسیار بالا برخوردار نیست و اگر چه امکانات آن در سطح دانشگاههای مطرح اروپایی نمی باشد اما طی ۹۰ سال سابقه ، از پیشرفت چشمگیری برخوردار بوده و جایگاه ممتازی در

میان دانشگاه‌های مصر و قاره افریقا دارد. به طور کلی می‌توان گفت دانشگاه قاهره، مادر سایر دانشگاه‌های کشور بوده و دانشگاه‌های دیگر کشور از لحاظ علمی و تحقیقاتی توسط این دانشگاه تامین می‌گردند.

برنامه ریزی آموزشی

فعالیت‌های برنامه ریزی به طور کلی در جهت دستیابی به آرمان‌های توسعه‌ای بلند مدت از طریق دستیابی موثر به اهداف مشخص کوتاه مدت است. برنامه ریزی معمولاً در چهار سطح به صورت ذیل صورت می‌گیرد:

- ۱- برنامه ریزی در سطح ملی
- ۲- برنامه ریزی در سطح بخش
- ۳- برنامه ریزی در سطح سازمانی
- ۴- برنامه ریزی در سطح پروژه

به لحاظ زمانی نیز برنامه در سه سطح کوتاه مدت، میان مدت و بلند مدت، انجام می‌گیرد. تخصیص منابع جز اصلی هر نوع برنامه ریزی است و در انجام آن از روش‌های مختلفی استفاده می‌شود. کاربرد تکنیک‌های تحقیق در عملیات در تخصیص منابع در کشور مصر از دهه ۱۹۶۰ میلادی آغاز شد. از جمله تکنیک‌های مشهور تحقیق در عملیات، می‌توان به برنامه ریزی آرمانی اشاره نمود. این مدل لحاظ نمودن هم‌زمان تعداد زیادی هدف را امکان‌پذیر نموده و به تصمیم‌گیر کمک می‌نماید که بهترین پاسخ را در مجموعه پاسخ‌های ممکن بیابد.

برنامه ریزی حوزه آموزش عالی مصر عمدتاً بر قابلیت بالای برنامه ریزی آرمانی در بهینه سازی چند هدفی تاکید دارد.

نتیجه گیری

بر اساس نتایج بدست آمده از حل مدل و مقایسه مقادیر واقعی مشخص شد که اهداف برنامه در هیچ یک از آرمان ها تامین نشده است. مهمترین ضعف در تخصیص منابع آموزش عالی، عدم تغییر ترکیب دانشجویان در گروه های آموزشی است. یک از اهداف برنامه توسعه آموزش مصر افزایش در صد دانشجویان فنی و مهندسی و علوم پایه و کاهش سهم دانشجویان علوم انسانی بود تا تربیت نیروی انسانی متخصص با هدف گذاری در سایر بخش های اقتصادی - اجتماعی - فرهنگی کشور هم جهت باشد. اما این هدف تحقق نیافت. علاوه بر آن سرانه امکانات آموزشی بسیار پایین تر از استانداردهای جهانی است. کاهش این فاصله نیز در برنامه لحاظ شده بود اما بدون این که این فاصله کاهش یابد، آموزش عالی مصر هم چنان به افزایش پذیرش دانشجو مبادرت می نماید. به عبارت دیگر آموزش عالی به بهای از دست رفتن کیفیت آموزشی، اهداف کمی را دنبال می نماید. اگرچه منابع عمومی اختصاص یافته به آموزش عالی با اهداف برنامه در این بخش تناسب ندارد. در چارچوب منابع موجود نیز می توان با تغییر ترکیب دانشجویان در رشته های و مقاطع تحصیلی بخش عمده ای از اهداف برنامه را تامین نمود انجام اصلاحات ساختاری و کاهش هزینه ها در آموزش عالی، راه حل های دیگر افزایش بهره وری منابع موجود است. مدل برنامه ریزی آرمانی ابزاری قوی و کار آمد جهت برنامه ریزی و تخصیص منابع در آموزش عالی است. که نظام آموزش عالی مصر در صدد اجرای کامل آن است. این مدل را می توان به طور سلسله مراتبی در سطح بخش، دانشگاه،

دانشکده و گروه آموزشی به کاربرد. بهره گیری از این مدل علاوه بر کمک به جهت دهی منابع به سوی آرمان ها بخشی ، به یک پارچه سازی مدیریت منابع آموزش عالی و کنترل منابع نیز کمک می کند. به کارگیری این مدل در بخش آموزش عالی زمینه ای جهت گسترش کاربرد مدل های برنامه ریزی ریاضی در بخش های اقتصادی ، اجتماعی و فرهنگی کشور مصر فراهم آورده است.

پژوهش و تحقیقات

گرایشات اساسی

در حال حاضر کشور مصر با نیاز مبرمی به انجام تحقیقات در زمینه های ذیل روبرو است:

- 1- هزینه های آموزشی و تامین اعتبار برای نظارت دقیق بر هزینه ها؛
- 2- خودآموزی
- 3- متدهای آموزش بزرگسالان در چارچوب آموزشهای مداوم
- 4- یافت شیوه های نو و روش های خلاق آموزشی در مقایسه با روش ها و شرایط سنتی
- 5- تعیین اهداف عام و خاص برنامه های درسی کلیه سطوح آموزشی
- 6- روش های تحقیق در ارتباط میان آموزش و محیط زیست از طریق معرفی مفاهیم محیط زیست و آموزش معلمان
- 7- مطالعه در آزمون های عملکرد و پیشرفت تحصیلی به منظور حصول اطمینان از تحقق اهداف

آموزشی

۸- اصلاح نظام آموزشی از طریق ارزیابی مولفه ها و درون داد و برون داد نظام آموزشی تاثیر گذار بر

ساختار جامعه

۹- کارآیی و اثر بخشی فرآیند آموزشی

روندهای جاری پژوهشی

از جمله مهمترین روندهای جاری پژوهشی مراکز تحقیقاتی کشور مصر میتوان به موارد ذیل اشاره نمود:

۱- پیاده سازی الگوهای مدارس تجربی در مراکز آموزشی سراسر کشور

۲- آموزش معلمان در سایه سیاستگذارهای آموزشی متناسب با نیازمندیهای وزارت آموزش و پرورش

۳- فراهم سازی منابع انسانی مورد نیاز خط مشی های توسعه آموزشی

۴- فراهم سازی امکان بهره گیری از تکنولوژی آموزش از راه دور برای کلیه شهروندان مصری

موانع و معضلات تحقیقاتی

تحقیقات آموزشی در مصر با موانع متعددی روبه روست که از آن جمله می توان به موارد ذیل اشاره

نمود:

۱- وجود نیروی انسانی ناکارآمد در حوزه پژوهش و تحقیقات

معضل اساسی در روند اصلاحات آموزشی مصر کمبود اطلاعات نیست؛ بلکه جمع آوری اطلاعات

و کاربرد صحیح چنین اطلاعاتی است. به دیگر سخن، محققین ناکارآمد قادر به بکارگیری صحیح داده ها و

اطلاعات موجود نمی باشند. افرادی که به فعالیت تحقیقاتی مبادرت می نمایند، ملزم به گذراندن آموزش های

خاص پژوهشی علاوه بر برخورداری از مدرک تحصیلی، می باشند. گفتنی است که این قبیل آموزش ها باید بر طراحی و تحقیق، مطالعات پیمایشی و فعالیت های میدانی مشتمل گردد.

۲- عدم برخورداری موسسات پژوهشی از خدمات کتابخانه ای و پشتیبانی مناسب به دلیل عدم تأمین

منظم و به هنگام منابع پژوهشی، به ویژه منابع خارجی

۳- کمبود موانع مالی حوزه تحقیقات

آموزش معلمان

سیاستهای آموزشی

از جمله مهمترین سیاستهای آموزشی که در جهت ارتقاء سطوح آموزشی معلمان و انسجام منابع تربیتی

و آموزشی آنان اتخاذ گردیده است، می توان به موارد ذیل اشاره نمود:

- اجراء پروژه های زمانبندی شده در جهت ارتقاء سطح توانائی های معلمین ابتدائی بواسطه ارتقاء

استانداردهای موجود دانشگاهی.

گفتنی است که در این راستا، سالیانه از بالغ بر ۱۱ هزار معلم در ۱۵ کالج آموزشی ثبت نام به عمل می آید.

- تأسیس دپارتمان های جدید آموزش معلمان جهت ارتقاء سطح توانائی معلمین حاضر در کالج های

آموزشی

- تأسیس کالج های تخصصی آموزشی جهت آموزش معلمین هنر و موسیقی

- افزایش شمار برنامه های آموزش معلمان، سازمان یافته از سوی وزارت آموزش و پرورش

- تدارک آموزش های ویژه در خصوص ارزشیابی عملکرد معلمان توسط مرکز ملی امتحانات

- تدارك آموزش مستمر از راه دور از طريق كلاس‌هاى ويدئو- كنفرانس براى معلمين سراسر كشور
- بذل توجه خاص نسبت به ارتقاء سطح فرهنگى معلمين از طريق ارائه پيشرفت‌هاى نوين آموزشى.
در اين خصوص، مراکز ملي تحقيقات و توسعه آموزشى اقدام به انتشار مجموعه‌اى از مکتوبات و منابع اى زده است که در قالب آن جنبه‌هاى جديد و رويکردهاى نوين آموزشى مورد بحث و بررسى گرفته و در دسترس معلمين در سراسر كشور قرار مى گيرد.

سياست‌هاى حمايتى

معلمين شالوده نوآفرينى آموزشى، توسعه و اصلاحات در كشور مصر به شمار مى آيند. بر اين اساس ارتقاء جاىگاه معلمين عامل اصلى و عمده ايجاد انگيزش و تحرك در فرايند آموزشى است. اتخاذ سياست‌هاى ذيل حكايت از تعهدات وزارت آموزش مصر در قبال معلمين كشور دارد:

۱- پيشرفت و ارتقاء حرفه‌اى معلمين و حمايت از فعاليت‌ها و توانائى‌هاى آنان

۲- حمايت‌هاى مالى از معلمين

۳- بذل عنايت و توجه به معضل ركورد شغلى معلمين

۴- افزايش پاداش‌ها و مزايای شغلى معلمين در قبال مشاركت آنان در آزمون‌ها

۵- افزايش اعتبارات بهداشتى، اجتماعى و رفاهى و فرهنگى معلمين

افزايش شمار معلمين، خود مصداق بارز توسعه آموزشى است که حكايت از افزايش سطح كیفى آموزش دارد. در واقع با افزايش نسبت معلمين به دانش آموزان ما مى توانيم استنباط كنيم که فرايند آموزش از كیفيت مطلوبى برخوردار شده است. جدول زير حكايت از افزايش شمار معلمين در سطح آموزش پايه مى كند:

نرخ افزایش شمار معلمان در مقطع آموزش پایه بر مبنای درصد طی سالهای ۱۹۹۱-۱۹۹۹

مقاطع	شمار کل طی سال ۱۹۹۱	شمار کل طی سال ۱۹۹۹	نرخ افزایش
پیش دبستانی	۷۲۸۸	۱۴۸۹۴	٪۱۰۴/۳۶
ابتدائی	۲۷۳۰۵۶	۳۱۴۵۲۸	٪۱۵/۱۹
مدارس تک کلاسه	۶۵۸	۳۷۹۴	٪۴۷۶/۶
مقدماتی متوسطه	۱۵۳۵۵۵	۱۹۳۴۶۹	٪ ۲۶

ساختار آموزشی

آموزش معلمان در کشور مصر بر آموزش دروس تئوری، کسب مهارتها و برگزاری سمینارها و کارگاههای آموزشی مشتمل می گردد. ۷ مرکز اصلی آموزش معلمان در هفت شهر قاهره، اسکندریه، اسیوط، اسوان، غربیا، شرقیا و پورت سعید مشغول به فعالیت بوده و به ارائه برنامه های آموزشی به معلمان مبادرت دارند. طبق آمار بدست آمده در سال ۱۹۹۸/۱۹۹۹ دوره های آموزش معلمان با رشدی معادل ٪۴/۱۳ روبرو بوده است.

آموزش معلمان در خارج از کشور

از سپتامبر سال ۱۹۹۳ وزارت آموزش و پرورش مصر، به اعزام گروهی از داوطلبین رشته معلمی جهت تحصیل در رشته های علوم، ریاضیات، زبان انگلیسی و زبان فرانسه به خارج از کشور مبادرت نموده است. در این راستا، در سال ۹۳/۹۴ بالغ بر ۳۳۹ معلم جهت گذراندن دوره های آموزشی به خارج از کشور اعزام شدند. از آن زمان تاکنون شمار معلمان خارج رفته سال به سال رو به افزایش نهاده است به گونه ای که این رقم طی سال ۱۹۹۹ بر ۱۳۵۵ نفر بالغ گردید که نسبت به سال ۹۳/۹۴، ۱۰۱۶ نفر (معادل ٪۲۹/۹) افزایش داشته

است. گفتنی است که معلمین طی سه ماه سال (ماه‌های ژانویه، آوریل و سپتامبر) به خارج اعزام شده و با همکاری و مساعدت دفاتر فرهنگی مصر مستقر در دانشگاه‌های معتبر انگلستان، ایالات متحده آمریکا، فرانسه و ایرلند آموزش می‌بینند.

آموزش مربیان پیش دبستانی

استخدام معلمین کارآموده و متخصص در این مقطع آموزشی می‌تواند حکایت از توجه فراوان مسئولین امر به این مرحله از آموزش داشته و بیانگر اهمیت فراوان این دوره باشد. تنها افرادی که از دانشکده‌ها و دپارتمان‌های تخصصی و پیشرفته فارغ التحصیل شده باشند، از مجوز فعالیت در مراکز پیش دبستانی برخوردار می‌گردند. در این راستا، وزارت آموزش و پرورش مصر هر ساله به اعزام عده‌ای از مربیان زن مراکز پیش دبستانی به خارج از کشور مبادرت می‌نماید تا با تحصیل در کشورهای پیشرفته و توسعه یافته اطلاعات و تجارب مفید و ارزنده‌ای در زمینه آموزش و نحوه رفتار با کودکان، برای آنان حاصل آید.

رخدادهای آموزشی

از جمله مهمترین رخدادهای آموزشی که در راستای تحقق سیاستهای آموزش معلمان به وقوع پیوسته است، می‌توان به کنفرانس ملی توسعه و ارتقاء سطح آموزشی و رفاهی معلمین طی نوامبر سال ۹۶ اشاره نمود. پیشنهادات کنفرانس منعکس کننده باوری عمیق نسبت به نقش معلمین بعنوان عامل اصلی و عمده تحرک و انگیزش نظام آموزشی است.

آمار تحصیلی

نرخ معلمین برخوردار از صلاحیت‌های لازم و درصد نرخ معلمین به دانش آموزان طی سالهای ۱۹۹۷/۹۸

نرخ معلمین بر مبنای درصد	
نرخ معلمین برخوردار از صلاحیت‌های لازم	۹۹/۷۵٪
نرخ دانش آموزان به معلمین	۲۴-۱

جدول فوق نشان می‌دهد که غالب معلمین مشغول به کار در مدارس ابتدائی از حداقل صلاحیت‌های لازم کاری برخوردار می‌باشند که باید از آن تحت عنوان دستاورد مطلوب آموزشی یاد نمود. تلاش‌های فراوانی صورت می‌گیرد تا به معلمین آموزش‌های ضمن خدمت با کیفیت مطلوب ارائه گردد. با توجه به جدول فوق به نظر می‌رسد که نسبت معلمین به دانش آموزان نسبت معقول و جالبی است. اما نباید نکته‌ای را فراموش کرد و آن اینکه این نسبت در واقع درصدی از میانگین کل نسبت معلمین به دانش آموزان در سراسر کشور می‌باشد که از منطقه‌ای به منطقه دیگر متفاوت می‌باشد. جدول فوق‌الذکر همچنین از بذل توجه فراوان دولت نسبت به ارتقاء و توسعه آموزشی حکایت می‌نماید. این توجهات بیشتر در قالب افزایش بودجه‌های آموزشی تبلور و تجلی می‌یابد. دولت مصر هر ساله معادل ۱۶/۴٪ میلیون پوند مصری به آموزش و پرورش اختصاص می‌دهد. هر ساله حدود ۴۷٪ از بودجه فوق‌الذکر معادل ۷/۶٪ بودجه کل به آموزش پایه اختصاص می‌یابد. بودجه‌های اختصاص یافته به بخش سرمایه‌گذاری و عمران از قبیل مدرسه سازی و بخش فراساختارها نیز بر ۳۵٪ معادل ۷/۳٪ از کل بودجه آموزش بالغ می‌گردد که طی سالهای ۹۱/۱۹۹۷ از افزایش چشمگیری برخوردار بوده است. شایان ذکر آنکه بودجه آموزشی کشور مصر طی سال ۱۹۹۹/۲۰۰۰ بر ۱۶/۴٪ بودجه کل کشور بالغ گردید. از این روی طی سالهای اخیر، آموزش از ارتقاء کیفی ایده آلی برخوردار گردیده است.

نرخ افزایش شمار معلمان و سهمیه معلمان برای هر کلاس درس در آموزش ابتدائی طی سالهای ۱۹۹۹-۱۹۹۸ و ۱۹۹۲-۱۹۹۱

سال تحصیلی	شمار معلمان	شمار کلاسها	شمار دانش آموزان	شمار شاگردان هر معلم	سهمیه معلمان برای کلاس درس
۱۹۹۱-۱۹۹۲	۲۵۳۸۰۱	۱۴۶۴۲۰	۶۴۰۲۴۷۲	۲۵/۲۳	۱/۷
۱۹۹۸-۱۹۹۹	۳۱۴۵۲۸	۱۷۳۵۲۰	۷۳۵۱۱۱۸	۲۳/۳۷	۰/۵۵
نرخ افزایش	۶۰۷۲۷	۲۷۱۰۰	۹۴۹۶۴۶	۲۷۱۰۰	۶۰۷۵۷
درصد افزایش	٪۱۹/۳۱	٪۱۵/۶۲	٪۱۲/۹۲	-	-

جدول فوق نشان می دهد که افزایش شمارگان معلمان نسبت به افزایش شمار کلاسها و شاگردان بیشتر است. این واقعیت حکایت از میزان توجه ویژه نسبت به تقویت و ارتقاء کیفیت آموزش دارد. از جمله دیگر دستاوردهای آموزش ابتدایی می توان به تقسیم آموزش ابتدائی به دو مرحله نخست (سه پایه نخست اول، دوم، و سوم، و مرحله دوم (پایه های چهارم و پنجم) اشاره نمود.

آموزش بزرگسالان

ساختار و سیاستهای آموزشی

از دیرگاه دولت مصر، از مسئله آموزش تحت عنوان اولویت برتر و نخستین فعالیتهای ملی خود یاد می کند. از آن زمانیکه حسنی مبارک رئیس جمهور مصر اعلام کرد که توسعه و نوسازی آموزشی پروژه ملی مصر می باشد، دولت مصر تلاشهای وسیع و گسترده ای را در جهت دستیابی به اهداف آموزشی و فراهم ساختن آموزش همگانی به عمل آورده است. طی سال ۱۹۸۹ رئیس جمهور مصر از دهه ۹۰ تحت عنوان دهه ملی باسوادی و آموزش بزرگسالان یاد نمود. از این روی، طی دهه فوق نرخ بیسوادی از ۴۹/۴٪ در سال ۱۹۸۶ به ۳۸/۶٪ در سال ۱۹۹۶ کاهش یافته است. به عبارت دیگر با کاهش بیسوادی معادل ۱۰/۸٪ روبرو بوده ایم. با

مقایسه آمارهای کلی مربوط به شمار جمعیت طی سالهای ۱۹۸۶ تا ۱۹۹۶ می توان به روشنی این تحول مثبت را درک کرد. براساس ارزیابیهای به عمل آمده طی سال ۱۹۹۹ نرخ مذکور به ۳۴/۲٪ تنزل پیدا کرد. از این روی دسترسی به چنین توفیقی یکی از بزرگترین دستاوردهای دولت محسوب می گردد. اهمیت این موضوع هنگامی روشن تر می شود که باور کنیم که نیازمندیم تا دست به اصلاح اقتصادی همه جانبه بزنیم که لازمه اش با سواد و ارتقاء سطح علمی جامعه است. مبارک رئیس جمهور مصر همچنین اعلان کرده بود که باسواد افراد بی سواد از جمله فوریتها و اهداف اساسی و ضروری تحقق توسعه و افزایش تولید در کشور است. از این روی تمامی پتانسیل های لازم جهت ریشه کن سازی بیسواد تا آغاز قرن بیستم به کار بسته شد. سند موسوم به ((مصر و قرن بیست و یکم)) به وضوح بیان می دارد آموزش و فراگیری از جمله حقوق بنیادین تمامی شهروندان مصری است که در پرتو آن خواهند توانست اراده شخصی خود را هر چه قوی تر و آزادتر سازند. آموزش و یادگیری، عناصر اصلی و موثر توانمندسازی مردم در جهت مشارکت در فرایند تولید و ابداع می باشند. تکامل و تعالی همه جانبه شخصیت هر شهروند مصری به میزان پیشرفت و رشد وی در تمامی زمینه های آموزشی، اخلاقی، جسمی و هنری بستگی دارد که همه این موارد در سایه آموزش و فراگیری امکانپذیر خواهد بود. باسواد کردن افراد بیسواد و توانمند ساختن آنان در زمینه های همچون خواندن و نوشتن و حساب آنها را قادر خواهد ساخت تا از پس مشاغل فنی در موسسات گوناگون برآمده و در حوزه های مختلف توسعه همه جانبه مشارکتی فعال داشته باشند.

نرخ افراد بی سواد مناطق شهری و روستائی طی سال ۱۹۹۶

مجموع به میلیون	روستائی	شهری	وضعیت آموزشی
-----------------	---------	------	--------------

بیسواد	۵۲۴۵۵۵۴	۱۲۱۰۲۱۹۱	۱۷۳۴۷۷۴۵
توزیع نسبی	٪۳۰/۲۴	٪۶۹/۷۶	٪۱۰۰

با ملاحظه مندرجات جدول فوق می توان دریافت که نرخ افراد بیسواد مناطق روستائی دو برابر مناطق شهری است. از این روی، وزارت آموزش و پرورش و سازمان ملی سوادآموزی به تلاشهای وسیع و گسترده ای در راستای ریشه کن سازی بیسوادی در مناطق روستائی و مناطق محروم از خدمات آموزش مبادرت نموده اند. بنا بر اطلاعات آماری مندرج در جدول فوق، شاخص توزیع نسبی بیسوادی برای مردان ۲۶٪ و برای زنان ۴۸/۹٪ می باشد. این در حالیست که نرخ کل بیسوادی براساس آمار بدست آمده در سال ۱۹۹۶ بالغ بر ۳۸/۶٪ می باشد. براساس سرشماری سال ۱۹۹۶، شمار زنان بیسواد کشور نیز بر ۱۰۳۵۷۴۵۵ نفر بالغ می گردد که از این تعداد حدود ۶۹۴۸۰۶۲ نفر در مناطق روستائی (۶۷/۱٪) و حدود ۳۴۶۹۳۹۳ نفر در مناطق شهری (۳۲/۹٪) به سر می برند. از آنجائیکه شمار زنان بیسواد ساکن مناطق روستائی، دو برابر شمار زنان بیسواد مناطق شهری است، از این روی، وزارت آموزش مصر درصدد احداث مدارس تک کلاسه برای دختران رده های سنی ۱۴-۸ سال برآمده است تا از این طریق شمار زنان بیسواد ساکن در مناطق روستائی کاهش یابد. براساس سرشماری سال ۱۹۹۸/۱۹۹۹ نرخ ثبت نامی زنان در دوره های سوادآموزی از مجموع کل افراد ثبت نامی در کلاسهای سوادآموزی بر ۷۲٪ بالغ می گردد. این درصد مطلوب خود حکایت از کاهش چشمگیر نابرابری جنسی در حوزه آموزش در کشور مصر دارد.

اهداف آموزشی

از جمله مهمترین اهداف آموزشی طرح ملی سوادآموزی می توان به موارد ذیل اشاره نمود:

۱- آموزش افراد بیسواد رده های سنی ۳۵- ۱۵ سال تا دسامبر سال ۱۹۹۸

۲- آموزش شمار افراد بیسواد بالغ بر ۶۲۳۴۳۰۰ نفر

۳- افزایش شمار افراد ثبت نامی کلاسهای سوادآموزی تا ۳۷۹۹۶۳۹ نفر

۴- بهبود و توسعه برنامه های سوادآموزی

از جمله مهمترین اصول توسعه برنامه های سوادآموزی و آموزش بزرگسالان در راستای تأمین اهداف

کیفی تعیین شده طرح جامع سوادآموزی می توان به موارد ذیل اشاره نمود:

۱- برنامه های آموزشی باید منعکس کننده فرهنگ جامعه مصری و برآورنده نیازهای سوادآموزی

بزرگسالان متناسب با ضروریات محیطی آنان باشد.

۲- پیوستگی میان موضوعات درسی و آموزشی همواره باید مدنظر قرار گیرد.

۳- موضوعات درسی و آموزشی باید به گونه ای تدوین گردد که در برگیرنده تجارب برآمده و حاصله

از زندگی افراد بزرگسال و مبین علاقمندیهای آنان باشد تا آنها از این طریق پیوسته مایل به حضور در

کلاسهای سوادآموزی و متمرکز ساختن توجهات خود به مطالب آموزشی باشند. در این رابطه همواره از

راهبردهای نوین و شیوه های غیرسنتی جهت آموزش بزرگسالان و افراد بیسواد استفاده می گردد.

۴- ارائه آموزش سوادآموزی به صورت کاربردی در هر فرصتی

۵- توأم بودن ارزیابی و ارزشیابی تحصیلی نظامند با برنامه های آموزشی در جهت پاسخگویی مناسب به

نیازهای آموزشی و فرهنگی آنان

۶- فراهم سازی کمک‌های جدید آموزشی مشتمل بر کامپیوتر، پوستر، نقشه، مدل‌های آموزشی، بسته های آموزشی، کتب کمک آموزشی، راهنمای معلمین مبتکر و خلاق، و تخته‌های مغناطیسی برای معلمین مراکز سوادآموزی

در این راستا، سازمان جامع سوادآموزی و آموزش بزرگسالان با انتشار مجموعه‌هایی موسوم به (بیاموز و آگاه شو) درصدد توسعه و بهبود برنامه‌های آموزشی سوادآموزی برآمده است. مجموعه‌های فوق شامل سه کتاب با موضوعاتی در خصوص فعالیتهای زندگی، حقوق بشر، معضلات افزایش بی رویه جمعیت و مسائل مربوط به آن، محیط زیست و مسائل بهداشتی می‌باشد. در رابطه با ارزیابی و ارزشیابی عملکرد این قبیل برنامه‌ها، ساختار سازمانی سازمان جامع سوادآموزی و آموزش بزرگسالان مصر پذیرای سری اصلاحاتی گردید. به نحویکه سازمانی جدید در جهت برعهده گیری مسئولیت ارزیابی عملکرد سازمان سوادآموزی و ارزشیابی آزمونهای مختلف سازمان در تمامی مناطق و نواحی و باشناسی مسائل و معضلات موجود و ارائه شیوه‌های فائق آمدن بر این قبیل مشکلات تاسیس گردید.

اولویتهای آموزشی

از جمله مهمترین اولویتهای آموزش بزرگسالان می توان به موارد ذیل اشاره نمود:

- ۱- تحقق برقراری همکاری نزدیک میان موسسات دخیل در امر سوادآموزی
- ۲- برقراری ارتباط تنگاتنگ میان برنامه های سوادآموزی و آموزشهای حرفه‌ای در جهت ارتقاء سطح استاندارد زندگی اجتماعی خانواده‌های بی بضاعت

۳- تأسیس مراکز محلی سوادآموزی و انتخاب مقامات مراکز فوق از میان افراد تحصیل کرده روستائی

و روستاییان متخصص در امر کشاورزی

۴- تشویق افراد بیسواد و نوسواد به حضور در برنامه های آموزش مستمر در کلیه مقاطع تحصیلی

تأسیس مراکز تخصصی ویژه، توسط سازمان جامع سوادآموزی و آموزش بزرگسالان جهت تضمین

آموزش افراد معلول

۵- بهره گیری از کانالهای آموزشی و شبکه اینترنتی Nilsat جهت پخش برنامه های متنوعی در زمینه

سوادآموزی، آموزش بزرگسالان، آموزش معلمان، نحوه مبارزه با بیسوادی در سطح ملی به منظور مبارزه با

بیسوادی

۶- حمایت و دعوت از افراد تحصیل کرده جهت مشارکت داوطلبانه در فعالیتهای سوادآموزی به ویژه

در مناطق روستایی

۷- تشویق افراد به تأسیس جوامع زنان و اتحادیه سوادآموزی زنان مصری

۸- تأسیس قرائت خانه ها برای آندسته از افرادی که از رنج بیسوادی خلاصی یافته اند

۹- گسترش دامنه فرایند تأسیس کتابخانه های موردنیاز برای افراد نوسواد

نهادهای مرکزی

در عرصه همکاری و هماهنگی میان سازمان جامع سوادآموزی و آموزش بزرگسالان و موسسات متعدد

سهیم در امر سوادآموزی و آموزش بزرگسالان، تلاشهای گسترده ای صورت پذیرفته که اهم آن به شرح ذیل

می باشد:

۱- وزارت آموزش و پرورش

وزارت آموزش و پرورش در جهت مبارزه با منابع بیسوادی به ثبت نام از تمامی کودکان در مدارس ابتدائی و رویارویی آنان با مسائل و معضلاتی همچون محرومیت افراد به ویژه دختران از حضور در مدرسه و تأسیس مدارس تک کلاسه برای دختران رده های سنی ۱۴-۸ سال مبادرت می نماید.

۲- وزارت امور اجتماعی

وزارت امور اجتماعی با تأسیس ۱۸۰۸ کلاس درس طی سال ۱۹۹۸ راه مبارزه با معضل بزرگ بیسوادی را هموار نمود. در این میان همکاری و تلاشهای فراوان ۶۸۸ سازمان غیردولتی (NGOs) غیر قابل انکار است. با تأسیس کلاسهای فوق از ۳۹۶۰۶ نفر مرد و زن بیسواد ثبت نام به عمل آمد.

۳- شورای ملی کودکان و مادران

تلاشهای شایسته‌ای از سوی شورای ملی کودکان و مادران در قالب پروژه توسعه جامع و همه گیر سوادآموزی زنان رده های سنی ۱۶-۳۵ سال و کودکان مناطق روستائی صورت پذیرفته است. هدف از اجرای این پروژه سوادآموزی ۵۰ هزار زن بیسواد و کسب گواهینامه آموزش پایه بوده است.

۴- وزارت دفاع و وزارت کشور

تلاشهای قابل ملاحظه‌ای توسط وزارت دفاع و کشور در جهت سوادآموزی سربازان در واحدهای مختلف صورت پذیرفته است.

۵- سازمان جامع سوادآموزی و آموزش بزرگسالان و سازمان آموزشی، علمی و فرهنگی جامعه

عرب (ALECSO)

در سطوح منطقه‌ای میان سازمان جامع سوادآموزی و آموزش بزرگسالان و سازمان آموزشی، علمی و فرهنگی جامعه عرب (ALECSO) در قالب برنامه (بخوان، به نام خدا) همکاریهای فراوان و مطلوبی بوجود

آمده است. مطالب آموزشی این برنامه به لحاظ علمی مبتنی بر فراگیری و نگارش برخی از آیات قرآن و سخنان پیامبر اکرم (ص) می باشد. علاوه بر این، به منظور تقویت و استمرار روابط میان برنامه های سوادآموزی و برنامه های آموزش فنی و حرفه ای در راستای تجهیز بیسوادان به مهارت های فنی و حرفه ای، سازمان جامع سوادآموزی و آموزش بزرگسالان عهده دار مسئولیت آموزش افراد بیسواد در حوزه های مربوط به صنایع دستی اعم از بافت فرش های دستی، تولیدات چرم و چوب، خیاطی، تریکو، سوزن دوزی، الکتریکی، خانه داری، و دیگر فعالیتهای متناسب با توانمندیهای و علاقمندیهای افراد در مراکز چند منظوره گردیده است، تا از این طریق به هدف مهم افزایش تولید و ارتقاء سطح کیفی زندگی خانواده ها دست یابد. گفتنی است که هدف از اجرای چنین فعالیتهایی، دست یابی به مهارت های لازم جهت انجام پروژه هایی در مقیاس کوچک با هدف درآمدزایی برای خانواده ها می باشد. گفتنی است که در حال حاضر، نرخ مراکز چند منظوره ارائه کننده برنامه های سوادآموزی توام با آموزش فنی و حرفه ای به ۱۵۰ مرکز بالغ می گردد.

۶- سازمان UNICEF

در سطوح بین المللی نیز همکاری های قابل توجهی با سازمان UNICEF در قالب تأسیس کلاس های سوادآموزی و انتشار کتب مورد نیاز پس از طی دوره سوادآموزی صورت گرفته است. علاوه بر این سازمان UNESCO به اعطای کمک های مالی به منظور چاپ و انتشار کتب مورد نیاز سوادآموزی و ارائه ابزارهای آموزشی از قبیل کامپیوتر، تخته های مغناطیسی و غیره به مراکز سوادآموزی مبادرت می نماید.

۷- آژانس همکاریهای فنی آلمان (G.T.Z)

آژانس همکاریهای فنی آلمان (G.T.Z) در قالب توسعه و بهبود سیستمهای برگزاری آزمونها مساعدت فراوانی مبذول نموده است.

۸- فدارسیون همکاریهای بین المللی آموزشی بریتانیا (DFID)

فدارسیون همکاریهای بین المللی آموزشی بریتانیا (DFID) نیز اقدام به تحت پوشش قراردادن آموزش معلمان مراکز سوادآموزی و فعال سازی نقش مراکز آموزش فنی و حرفه‌ای در قالب برنامه‌های سوادآموزی نموده است.

۹- رسانه‌های گروهی و اطلاع رسانی

رسانه‌های اطلاع رسانی تلاشهای پیگیر و گسترده‌ای را سازماندهی نموده‌اند تا بتوانند با فعالیتهای مختلف، مردم را به مشارکت در مبارزه بر علیه بیسوادی ترغیب و تشویق نمایند. در این رابطه تلاشها و فعالیتهای چندی شرح ذیل صورت گرفته است:

۱- پخش برنامه‌های متنوع تلویزیونی برای آشنائی و ترغیب افراد بی سواد به اهمیت سوادآموزی و تشویق آنان به شرکت و ثبت نام در کلاسهای سوادآموزی

۲- ارائه درسهای متنوع سوادآموزی از طریق کانالهای مختلف تلویزیونی طی دوره‌های گوناگون و متناسب با شرایط و وضعیت افراد بیسواد.

در خصوص مبارزه ملی بر علیه بیسوادی، مطالب آموزشی از شبکه‌های مختلف محلی و مرکزی تلویزیونی یا رادیویی ارائه و پخش می گردد. روزنامه‌ها و رسانه‌های دیگر، فعالیتهای انجام گرفته از سوی سازمان جامع آموزش سوادآموزی و آموزش بزرگسالان و مراکز وابسته به این سازمان در استانهای مختلف

را تحت پوشش قرار می دهند. برای سوادآموزی و یادگیری بیشتر و سریعتر بیسوادان فیلم های آموزشی فراوانی از طریق کانالهای مختلف به نمایش گذارده می شود. گفتنی است که این قبیل فیلم ها با هدف و عنوان (بیاموز و روشن بین شو) پخش می گردند.

توسعه آموزشی

سازمان جامع سوادآموزی و آموزش بزرگسالان در جهت جلوگیری از بازگشت افراد تحت تعلیم دوره های سوادآموزی به وضعیت پیش از باسوادی و نیز به منظور بهره مندی بیشتر در سایه آموزش مداوم و مستمر و رسیدن به شرایط مطلوبتر درزندگی، همواره سعی می نماید تا افراد تحت تعلیم دوره های سوادآموزی را به پیشرفت در تحصیل از طریق ثبت نام در مراکز آموزش پایه تشویق و ترغیب نماید. از این روی، سن ثبت نام در آموزش پایه تا ۱۸ سالگی افزایش یافته است، تا بدین ترتیب افراد بیسوادی که از نعمت سواد بهره مند گردیده اند به تحصیلات خود ادامه دهند. طبق آمار بدست آمده طی سال ۱۹۹۷، بالغ بر ۹۹۳۵ نفر از افراد بیسواد تحت تعلیم دوره های سوادآموزی در مراکز آموزش پایه ثبت نام نمودند. در این اثنا همچنین، شماره افراد بیسوادی که در کلاس های سوادآموزی حضور یافتند به رقم ۳۸۱۴۹ نفر بالغ گردید. علاوه بر این از سال ۱۹۹۷ روزنامه ای تحت عنوان ((Elightment)) جهت تقویت و تشویق هرچه بیشتر افراد بیسواد و نوسواد در میان مراکز سوادآموزی توزیع می گردد. علاوه بر این به منظور تشویق افراد نوسواد به خواندن و تقویت مهارت خواندن در آنان، تعداد ۱۰۰ کتابخانه با برخورداری از امکانات مناسب احداث گردیده است. از دیگر سو، سازمان جامع سوادآموزی و آموزش بزرگسالان، به تاسیس دپارتمان های تخصصی و ویژه در استانهای مختلف مبادرت نموده است. گفتنی است که دپارتمان های فوق به سازماندهی دوره های آموزشی زبان

انگلیسی و کامپیوتر به افراد نوسوادمبادرت نموده و متناسب با فعالیتهای زنان در راستای افزایش آگاهی آنان در خصوص مزایای ادامه تحصیل تشکیل می گردند. از جمله دیگر مسوولیت‌های دپارتمانهای مذکور می توان به ارتقاء سطح آگاهی افراد نوسواد به واسطه برگزاری دوره‌های آموزشی ویژه در زمینه فعالیت‌های کشاورزی، سلامت و بهداشت و محیط زیست اشاره نمود. از جمله دیگر اقدامات سازمان جامع سوادآموزی و آموزش بزرگسالان در خصوص توسعه برنامه های آموزش بزرگسالان می توان به طراحی برنامه ریزی زمان بندی شده جهت به کمال رساندن سیستم جامع اطلاع رسانی در حوزه آموزش بزرگسالان و اتصال سیستم مرکزی اطلاع رسانی سازمان سوادآموزی و آموزش بزرگسالان به مراکز وابسته واقع در استانهای مختلف از طریق شبکه‌های کامپیوتری و پایگاههای اطلاعاتی اشاره نمود. هدف اصلی از طراحی چنین سیستمی، کسب اطلاعات لازم در خصوص شمار افراد بیسواد و کاربران نوسواد برنامه‌های آموزشی است. علاوه بر این، صندوق توسعه اجتماعی براساس یک طرح از پیش تعیین شده با در اختیار گذاردن خدمات کامپیوتری مناسب در استانهای مختلف، حمایت‌های لازم از غنای هرچه بیشتر توسعه آموزش بزرگسالان را به عمل می آورد تا از این طریق استانهای کشور به اطلاعات بیشتر در خصوص فعالیتهای جهانی سوادآموزی و آموزش بزرگسالان از طریق شبکه‌های کامپیوتری و اینترنت نائل آیند. سازمان جامع سوادآموزی و آموزش بزرگسالان همچنین درصدد طراحی برنامه‌های مناسب سوادآموزی برای افراد بیسواد رده های سنی ۳۵-۱۵ سال است که علیرغم حضور در برنامه‌های سوادآموزی موفق به اخذ گواهینامه سوادآموزی نشده اند. براساس این برنامه‌ها، افراد بیسواد ظرف دوره ۳ ساله آموزشی (چهار دوره آموزشی ۹ ماهه) به فراگیری سواد می پردازند.

کلاس های خانگی

سازمان عمومی سوادآموزی و آموزش بزرگسالان در صدد است تا به منظور تعلیم و آموزش دختران، شمار کلاس های خانگی واقع در مناطق روستائی را افزایش دهد. چنین کلاس های با طبیعت جوامع و مناطق روستائی و روحیات و خصائص کشاورزان سازگاری و تناسب تام دارد. سازمان مذکور به منظور نیل به چنین هدفی، زنان فارغ التحصیل دانشگاه ها را به فراهم سازی کلاس ها در منازل خود تشویق و ترغیب می نماید. همزمان با اختیارگیری فضاهای آموزشی مناسب توسط سازمان مذکور، سازمان فوق بلافاصله تجهیزات لازم را در اختیار فارغ التحصیلان دانشگاهی قرار می دهد تا آنها به عنوان معلمین، دانش آموزان را به تحصیل و آموزش ترغیب نمایند. کلاس های خانگی بهترین ابزار جهت آموزش زنان بیسواد مناطق روستائی به شمار می آیند. این ادعا بدین خاطر است که زنان در چنین کلاس هایی کاملاً احساس راحتی نموده و با هیچ گونه تشویشی هم مواجه نمی باشند. در چنین حالتی آنان تنها برای یادگیری به نزد یکی از همسایگان خود که از پشتوانه تحصیلات مفید دانشگاهی برخوردارند، می روند. کوتاه سخن اینکه چنین مدارسی در کشور مصر به منزله جذابترین مراکز آموزشی تلقی می گردند که به تشویق و ترغیب زنان و دختران جهت ادامه تحصیلات می پردازند. نقطه مقابل این حالت زمانی است که زنان مجبور به حضور در کلاس های رسمی سوادآموزی جهت سوادآموزی می باشند.

آموزش استثنائی

سیاستهای آموزشی

در راستای تحقق اصل برابری آموزشی، وزارت آموزش مصر به فراهم سازی زمینه لازم جهت دستیابی کلیه شهروندان به آموزش به صورت برابر، اهمیت و توجه چشمگیری مبذول داشته است. گفتنی است که تلاش‌های صورت گرفته از سوی وزارت آموزش تنها منحصر و محدود به مدارس و کلاس‌های افراد معلول در استان‌های مختلف نگردیده، بلکه شامل ارائه راه حل‌های لازم برای رفع معضلات خاص این گروه نیز می‌گردد. از جمله مهمترین اقدامات صورت گرفته در این خصوص می‌توان به افزایش شمار دانش آموزان ثبت نامی مدارس استثنائی اشاره نمود. براین اساس شمار دانش آموزان و معلمان متخصص افزایش یافته و زمینه لازم جهت ارائه آموزش‌های مناسب به کلیه کودکان معلول فراهم آمد. جدول ذیل بر این افزایش حکایت دارد.

به طور کلی از جمله مهمترین سیاستهای آموزش استثنائی میتوان به موارد ذیل اشاره نمود:

۱- تأسیس مدارس استثنائی در مناطق مختلف با هدف راهنمایی، پیگیری و حل مشکلات کودکان

مواجهه با مشکلات فیزیکی و ذهنی

۲- افزایش تعداد مدارس استثنائی در جهت ارائه خدمات راهنمایی و مشاوره آموزشی

افزایش نرخ دانش آموزان استثنائی طی سالهای ۱۹۹۸-۱۹۹۱

مدارس و کلاس‌های تابعه			دانش‌آموزان		
مدارس	کلاس‌های تابعه	کل	مرد	زن	کل
۱۹۹۱	۱۰۸	۹۹	۲۰۷	۷۹۵۰	۴۳۰۴
۱۹۹۹	۲۵۲	۱۷۸	۴۳۰	۱۸۲۴۶	۹۶۶۱
افزایش	۱۴۴	۷۹	۲۲۳	۱۰۲۹۲	۵۳۵۷
درصد	۱۳۳/۳۳	%۷۹	%۱۰۷/۷۳	%۱۲۹/۵۱	%۱۲۴/۴۷

اصول و اهداف آموزشی

از جمله مهمترین اصول و اهداف آموزشی کشور مصر می‌توان به موارد ذیل اشاره نمود:

۱- رویارویی با نیازهای واقعی مردم و هماهنگی مؤثر با چالش‌های جهانی

۲- تلقی آموزش بعنوان موضوع امنیت ملی

۳- اجرای سیاست برابری در فرصت‌های آموزشی و دموکراسی در تصمیم‌گیری متناسب با توان نظر مالی

و روانشناختی خانواده‌های مصری

اولویتهای آموزشی

از جمله اهم اولویتهایی که وزارت آموزش مصر به اجراء آنها همت گمارده است می‌توان به موارد

ذیل اشاره نمود:

۱- حمایت و دفاع از نقش معلمین بعنوان شخصی که مستقیماً در فرایند آموزشی سهیم و دخیل بوده و

صرفاً به عنوان حامل و ناقل فرهنگ و دانش فعالیت نمی‌نمایند.

۲- نگرستن به معلمین بعنوان شالوده شکل‌گیری مفهوم جامع توسعه فرایند آموزشی

۳- اشتیاق و حساسیت نسبت به تجهیز معلمان به شیوه‌های نوین آموزشی و ابزار و اسبابی که سبب همنوایی آنان با پیشرفت روز گردد.

۴- حصول اطمینان از وجود سیاست آموزشی روشن و استوار در حوزه آموزش معلمان در قالب نگرش واقع بینانه به گونه‌ای که تمامی جنبه‌ها و نیازهای آموزش معلمان را در بر گیرد.

۵- گزینش دقیق و درست و جامع معلمان

۶- تأسیس شورای ویژه مهیاسازی و رفاه معلمان

۷- پافشاری بر اهمیت و ضرورت برخورداری کلیه مراکز آموزشی معلمان از پایه دانشگاهی

۸- حصول اطمینان از آموزش تخصصی تمامی معلمان در تمامی رشته‌های مختلف

۹- حصول اطمینان از انتخاب درست پرسنل آموزش در مراکز آموزش معلمان

۱۰- فراهم سازی مدارس آزمایشی و کارآموزی برای تمامی مراکز آموزش معلمان

۱۱- تدوین و پیاده سازی برنامه‌های کارورزی برای معلمینی که به تازگی فارغ‌التحصیل شده اند.

۱۲- تدوین نظام اعطاء مدرک به منظور تأیید صلاحیت معلمان تازه فارغ‌التحصیل جهت شروع به کار

۱۳- راه اندازی سیستم ارتقاء پایه معلمان بر اساس آموزش مستمر و دسترسی به مدارج تخصصی

۱۴- راه اندازی سیستم‌های رفاه معلمان به منظور ارتقاء پایگاه اجتماعی و اقتصادی آنان

۱۵- راه اندازی سیستم آموزش چند رسانه‌ای ضمن خدمت برای معلمان به منظور ارتقاء سطح

کارآمدی و تسهیل در امر دسترسی به نوآوری‌های جدید در حوزه تخصصی آنان

۱۶- راه اندازی سیستم آموزش از راه دور به منظور ارتقاء سطح معلمان مقطع پایه و فنی و حرفه‌ای

۱۷- راه اندازی سیستم آموزشی بر اساس معیارهای ملی و بین‌المللی به گونه‌ای که دسترسی به

نوآوری‌های موجود آمده در کشورهای توسعه یافته میسر گردیده و معلمان به شیوه‌های جدید حوزه آموزش

دست یابند

۱۸- فراهم سازی تسهیلات و خدمات فرهنگی برای معلمان از طریق فراهم سازی نوآوری‌های علمی و

آموزشی

۱۹- انتشار ۱۳ کتاب تحت عنوان «چشم‌اندازهای حوزه آموزش» توسط مرکز ملی تحقیقات و توسعه

آموزشی

۲۰- فراهم سازی آموزش ضمن خدمت با بکارگیری امکانات جدید و نوآورانه در جهت دسترسی

بهترین شیوه آموزش معلمان با تخصص‌های مختلف

۲۱- فراهم سازی زمینه مناسب جهت اعزام معلمان به خارج از کشور در راستای ارتقاء سطح مهارتی

معلمان از طریق بکارگیری تکنولوژی‌های پیشرفته آموزشی و آشنایی معلمان با پیشرفت‌های نوین در حوزه‌های

آموزشی کشورهای پیشرفته‌ای چون انگلستان، ایالات متحده و فرانسه

علايق آموزشي

از جمله مهم‌ترین علايق آموزشي کشور مصر می‌توان به موارد ذیل اشاره نمود:

۱- اصلاح شرایط معلمان از نظر سازماندهی در برنامه‌های آموزش کیفی

۲- انعطاف بخشیدن به انواع متدهای آموزشی

۳- ارائه ابتکار در توسعه برنامه‌های درسی

- ۴- توسعه رسانه های گروهی آموزشی نظیر کامپیوتر ، تلویزیون و ...
- ۵- ترویج فعالیتهای مذهبی و هنری در مدارس سراسر کشور
- ۶- توجه بر موضوع تغذیه و مراقبتهای بهداشتی دانش آموزان
- ۷- توجه به دانش آموزان نیازمند شرایط خاص (کودکان استثنایی)
- ۸- توسعه آموزش فنی
- ۹- تقویت آموزش عالی و دانشگاهها
- ۱۰- توسعه نقش بخش خصوصی در حوزه آموزش
- ۱۱- تکیه بر آموزش ۱۰ ساله جهت ریشه کن سازی بی سوادی

رخدادهای آموزشی

از جمله مهمترین رخدادهای آموزشی کشور مصر می توان به موارد ذیل اشاره نمود:

۱- جشنواره خواندن همگانی

انجمن مراقبت همه جانبه به ریاست خانم سوزان مبارک، به اجرای پروژه فرهنگی خود تحت عنوان (جشنواره خواندن همگانی) در تابستان سال ۱۹۹۰ مبادرت نمود. اصلی ترین فلسفه انجام چنین پروژه ای ، اعتقاد و باور راسخ نسبت به اهمیت فوق العاده نقش مهارت در شکوفائی و رشد نسل های مختلف می باشد. فلسفه فوق همچنین بر این نکته تأکید می ورزد که خواندن از جمله حقوق کودک است که اخیراً در کنار حقوق دیگری همچون بهداشت، آموزش و خوراک به عنوان حقوق انسانی وی به رسمیت شناخته شده است، چراکه به منظور مقابله با چالش های عصری که در آن شرط اول برای رسیدن به ثروت بیشتر

برخورداری از دانش افزونتر است، برخورداری از مهارت خواندن سخت حیاتی و لازم گردیده است. از این روی، جشنواره خواندن همگانی طی سه ماه سال (ژوئن، اگوست و سپتامبر) سازماندهی و برگزار می گردد. از جمله مهمترین اهداف ملموس و قابل پیش بینی جشنواره فوق می توان به موارد ذیل اشاره نمود:

- ۱- افزایش اشتیاق افراد جهت خواندن و فراگیری
  - ۲- تشویق کودکان و خانواده های آنان به بهره گیری از کتابخانه ها
  - ۳- استفاده بهینه از امکانات و وسائل تفریحی و آموزشی
  - ۴- افزایش شمار کتابخانه های عمومی و کتاب های جدید
  - ۵- ارائه خدمات کتابخانه ای به افراد سنین مختلف
  - ۶- توانمند سازی افراد و خانواده ها جهت تأسیس کتابخانه های ویژه از طریق نشر مجموعه کتب ارزان قیمت و مجلات دوره ای
  - ۷- تشویق کودکان و نوجوانان به امانت گیری کتاب از کتابخانه های سیار
  - ۸- سازماندهی رقابت ها و برگزاری مسابقات ویژه کتاب خوانی میان کودکان.
- گفتنی است که به منظور نیل به اهداف فوق الذکر چندین کمیته به شرح ذیل تشکیل یافته است:

۱- کمیته عالی خواندن همگانی

این کمیته تحت سرپرستی و ریاست خانم سوزان مبارک اداره می گردد. اعضاء اصلی این کمیته متشکل از وزیر آموزش، اطلاع رسانی، فرهنگ، توسعه روستایی، سازمان کتاب مصر، سازمان مراکز فرهنگی و سازمان اطلاع رسانی دولتی می باشد. گفتنی است که مشاور وزیر اطلاع رسانی، عهده دار سمت دبیر کلی کمیته فوق می باشد.

۱- کمیته آزادی خانواده

۲- کمیته مالی

لازم به ذکر است که ۲ کمیته فوق زیر مجموعه کمیته عالی خواندن همگانی می باشند.

اقدامات اساسی

از جمله مهمترین اقدامات به عمل آمده در جریان اجرای جشنواره خواندن همگانی می توان به موارد

ذیل اشاره نمود:

۱- ارائه آموزشهای اصولی به کتابداران که در واقع ستون فقرات کتابخانهها محسوب می گردند.

اقدام فوق بدین علت اجرا می گردد که موفقیت یا شکست هر کتابخانه‌ای به میزان کفایت و کارایی

کتابداران آن بستگی دارد، چراکه کتابداران هر کتابخانه ای می باید در حد مطلوب و به نحو احسن با اصول

علم کتابداری آشنا و مطلع باشند.

۲- برگزاری مسابقات ملی خواندن

هدف از برگزاری چنین مسابقاتی کشف افراد خلاق و با استعداد و خوش آتیه در میان میلیون‌ها کودک

و نوجوان علاقمند به سوادآموزی و نقاشی است.

۳- کاهش قیمت کتاب تا ۱۰٪ قیمت بازار به منظور آنکه هر خانواده‌ای بتواند کتابخانه‌ای برای خود

فراهم نماید.

پروژه کتابخانه خانوادگی به منظور شکل دهی به فرهنگ کودکان، نوجوانان و خانواده، در راستای

پروژه خواندن همگانی، به مورد اجرا گذارده می شود. شمار کتاب‌های منتشره در این زمینه طی سال ۱۹۹۴

بر ۱۶۹ عنوان و طی سال ۱۹۹۶ بر ۲۷۲ عنوان بالغ گردید تا از این طریق نیاز عمومی و گسترده به خرید کتاب بر آورده گردد.

نهادهای حمایتی

از جمله مهمترین هیأت‌ها و مراکز حمایت کننده جشنواره فوق می توان از مرکز تحقیقات و اسناد ادبیات کودکان، نمایندگی شورای بین‌المللی کتاب کودکان مصر، و موزه کودکان مصر یاد نمود. جشنواره خواندن از زمان آغاز فعالیت طی سال ۱۹۹۱ مبدل به یکی از پدیده‌های مهم فرهنگی، آموزشی و تربیتی کشور شده است. سازمان یونسکو به واسطه تلاش‌های بی‌دریغ خانم سوزان مبارک در اجراء جشنواره فوق، از وی تقدیر نمود. در این راستا، مدال طلائی بوعلی سینا (Avicenne) به خانم سوزان مبارک جهت قدردانی از تلاش بی‌وقفه وی در اجراء چنین پروژه عظیم و برجسته ای اعطاء گردید. در ۲۵ نوامبر سال ۱۹۹۷ در شهر آسوان نشست کمیته بین‌المللی خواندن همگانی برگزار گردید. در این نشست دبیر کل سازمان یونسکو به بیان رابطه میان این پروژه و برنامه‌های سازمان پرداخته و بر این اعتقاد بود که خواندن بهترین وسیله تمرین بجهت کسب استقلال اراده، و آزادی فکر و نیز تفکر نقادانه و خلاق و آماده سازی افراد برای افزایش ظرفیت گفتگوی متقابل و تصمیم گیری می‌باشد. او همچنین خواهان تعمیم و گسترش تجربه کشور مصر به کشورهای در حال توسعه شد.

۳- ملاقات وزیر آموزش با مسوولین مدارس

وزارت آموزش مصر به فرایند آموزش به ویژه به انواع مختلف آموزش از آموزش فنی و حرفه‌ای و آموزش عمومی گرفته تا آموزش‌های گوناگون در مقاطع پیش دبستانی و مقدماتی اهمیت فراوانی قائل گردیده است. آنچنان که دکتر حسین کمال بهاء‌الدین بعنوان وزیر آموزش مصر بخش اعظمی از اوقات خود

را صرف بررسی راه‌های دستیابی به فرایندهای آموزشی در مدارس نموده است. وی همچنین به شدت مشتاق بازشناسی مسائل و مشکلات آموزشی و مشارکت در فرایند یافتن راه‌های مناسب جهت رفع چنین مشکلاتی می‌باشد. در این راستا از پیشنهادات و نقطه نظرات کمیته‌های تخصصی با آغوش باز استقبال می‌نماید. از جمله مهمترین دستاوردهای ملاقات دکتر بهاء‌الدین با مسوولین مراکز آموزشی می‌توان به موارد ذیل اشاره نمود:

- ۱- تحقق اجماع نظر و هم رأیی میان نقطه نظرات مقامات عالیه و مصادر تصمیم سازی (وزیر آموزش) و نقطه نظرات بخش‌های مختلف و زیرمجموعه‌های وابسته چون مدارس
- ۲- تقویت حس تعهد و نظارت و کنترل مستمر و تحقق ملاقات‌های مستقیم توسط مقامات عالی‌رتبه. تمامی این اقدامات سبب تقویت کنترل فرایندهای آموزشی در مدارس و نیز تسریع در فرایند حل مسائل و مشکلات بوجود آمده و احتمالی طی یک سال تحصیلی خواهد شد.
- ۳- افزایش اعتماد به نفس و رضایتمندی در میان قاطبه معلمان و مدیران مدارس و نیز متخصصان و متولیان امر آموزش
- افزایش اعتماد به نفس برخاسته از آن است که معلمان و مدیران و ... درمی‌یابند که مثلاً ریاست وزارت آموزش بعنوان عالیترین مقام بخوبی از شرایط و وضعیت مؤسسات آموزش آگاه بوده و سخت مشتاق برطرف نمودن هر نوع مشکل و معضلی است.
- ۴- مقابله و مواجهه سریع و مؤثر با هرگونه رخداد ناگهانی یا مسائل دیگر در مدارس
- ۵- حصول اطمینان جامعه نسبت به مؤسسات و مراکز آموزشی

۶- فراهم سازی زمینه لازم جهت تقویت ارتباطات مردمی با آموزش و افزایش علاقمندی عمومی و

توجهات مردمی نسبت به نقش مراکز و مؤسسات آموزشی

همکاریهای آموزشی

همکاریهای بین المللی آموزشی

وزارت آموزش مصر در راستای هم‌نوائی با راه حل‌های پیشنهادی و پذیرفته شده کنفرانس «آموزش همگانی» در خصوص فراهم سازی نیازهای اساسی کودکان، جوانان و بزرگسالان در زمینه آموزش و یادگیری، موافقتنامه دو جانبه‌ای با سازمان یونسکو به منظور تأسیس مدارس عمومی محلی با هدف از بین بردن شکاف موجود آموزشی سال ۱۹۹۰ در شهر Gometien تایلد منعقد نمود. هدف اصلی از انعقاد چنین قراردادی، برقراری مدارس تک کلاسه و مدارس عمومی در اثنای تلاش‌های پیگیر و گسترده برای فراهم سازی زمینه جهت رفع نیازهای اصلی آموزشی در کنفرانس Gometien بود. از جمله مهمترین تلاش‌های صورت گرفته در این رابطه می‌توان به موارد ذیل اشاره نمود:

۱- کاهش نرخ بیسوادی در میان بزرگسالان ضمن تأکید فراوان بر سوادآموزی زنان به منظور دستیابی

به کاهش چشمگیر شکاف موجود میان بیسوادی زنان و مردان

۲- گسترش آموزش پایه و تربیت همه جانبه افراد بر اساس فراگیری مهارت‌های بنیادین مورد نیاز

نوجوانان و بزرگسالان و کارآمدی برنامه‌ها مورد سنجش و آزمایش قرار می‌گیرند. این سنجش‌ها باید در

پرتو تحولات بوجود آمده در حوزه‌های عملی و بر اساس تأثیر این تحولات بر بهداشت و تولید صورت

پذیرد. در پاسخ به چنین نیازهایی، دولت مصر به ارائه ساختار نوین آموزشی مبادرت نموده است که در قالب

تأسیس مدارس تک کلاسه (۱۹۹۳) و تأسیس مدارس عمومی (۱۹۹۲) تبلور یافته است. مدارس تک کلاسه، طی سال ۱۹۹۳ به منظور رفع نیازهای آموزشی زنان، به ریاست و مدیریت سوزان مبارک و به دنبال اجراء بخشنامه شماره ۲۵۵ وزارت آموزش، تأسیس گردید. هدف از تأسیس این نوع مدارس، تحقق اصل برابری در فراگیری برای دختران، به ویژه دختران ساکن مناطق پرجمعیت و مناطق محروم از خدمات آموزشی بوده است. یکی دیگر از اهداف این نوع مدارس از بین بردن شکاف میان آموزش دختران و پسران بوده است. برنامه‌های زمانبندی شده در پی تأسیس ۳۰۰۰ مدرسه در سراسر کشور با تأکید بر ساکنین روستاها و کلبه نشین‌های مناطق دور افتاده می‌باشند.

جدول ذیل خود مبین توسعه و افزایش شمارگان دانش آموزان زن ثبت نامی مدارس تک کلاسه طی

سالهای ۱۹۹۳ تا ۱۹۹۹ می‌باشد.

شمارگان مدارس	شمارگان دانش آموزان زن	سال تحصیلی
۳۱۳	۲۹۲۶	۹۳/۹۴
۲۲۶۰	۴۴۸۲۰	۹۸/۹۹

جدول فوق حکایت از آن دارد که نرخ افزایش شمارگان دانش آموزان مدارس تک کلاسه دخترانه به

رقم $40/3\%$ و درصد افزایش شمارگان مدارس به رقم $26/5\%$ بالغ گردیده است.

از جمله مهمترین دلایل تأسیس این نوع مدارس می‌توان به ثبت نام از دخترانی که علیرغم قرار داشتن

در سن اجباری مدرسه (رده های سنی ۱۴-۸ سال) هیچ گونه دسترسی به مدارس ابتدائی نداشته‌اند، اشاره نمود.

هدف مهم دیگر تأسیس این نوع مدارس، فراهم سازی تسهیلات و خدمات آموزشی مناسب در مناطق

مسکونی دور افتاده می باشد. این نوع مدارس در عین حال که نیازهای آموزشی، فرهنگی و شغلی دختران ساکن این گونه مناطق را برآورده می سازند، همچنین از سازگاری کامل با شرایط اجتماعی و محیطی متعدد اینگونه مناطق برخوردار می باشند. وجود چنین مدارس و مراکزی به راحتی دختران مصری را به نیروهایی مولد تبدیل نموده و آنها را در راه رسیدن به زندگی بهتر یاریگر می باشد. همچنین سبب افزایش آگاهی و شناخت نسبت به اهمیت آموزش و تحول جامعه پذیری گردیده و نیز علاقمندی آنان به مشارکت در پروژه های تولیدی را افزایش دهد. در پرتو چنین شرایطی، دختران به خوبی مسائل و معضلات موجود را بازشناسی نموده و راه حل های مناسب را اتخاذ می نمایند. در چنین مناطق و شرایطی، تأکید و تمرکز بر آموزش کاربردی، مرتبط با نقش اجتماعی افراد در کنار آگاهی از برخی مفاهیم اقتصادی نظیر پس انداز، معقول سازی مخارج، پاکیزگی محیط زیست و دیگر فعالیت های مثبت و مهم می باشد. طول دوره تحصیل در چنین مدارسی نظیر مدارس ابتدایی ۵ سال می باشد. با این تفاوت که در این مدارس می توان بر اساس سطح گیرائی دانش آموزان، پنج پایه آموزشی را به سه پایه تقلیل داد. این بدان معنا است که می توان کتاب های درسی پایه اول و دوم را در پایه اول یک جا مطالعه نموده، به همین نسبت کتاب های درسی پایه سوم و چهارم را در پایه دوم خوانده و کتاب های درسی پایه پنجم را در سال سوم به اتمام رساند. مطابق بخشنامه شماره ۲۵۵ وزارت آموزش منتشره طی سال ۱۹۹۳، ثبت نام از دختران بر اساس پایه های ابتدایی سال های پیشین، مجاز می باشد. به منظور تحقق اصل حضور به موقع در مدارس تک کلاسه، زمان پایان یافتن کلاس های روزانه بر اساس شرایط دانش آموزان ساکن کومه ها، روستاها و مناطق دور افتاده تعیین می گردد. بخشنامه مذکور تصریح می نماید که زمان تعطیلات پایان هفته تنها شامل روزهای جمعه، جشن ها و اعیاد محلی می گردد. گفتنی است که دختران در پایان مطالعات خود در مدارس تک کلاسه به اخذ گواهینامه پایان

تحصیلات معادل و همسنگ با مقطع ابتدائی نائل می آیند. آموزش در چنین مدرسی نوعاً شبیه مدارس ابتدائی است. آموزش فنی و حرفه‌ای در اینگونه مدارس براساس محیط محلی و پروژه‌های تولیدی به دختران ارائه می‌گردد. این نوع از مدارس برای دختران یک مرحله تحصیلی نهائی محسوب می‌گردد البته به استثنای دخترانی که قصد ادامه تحصیل و رسیدن به مراحل عالی را دارند. به دختران گروه دوم یعنی داوطلبان ورود به دوره‌های تحصیلی عالی این اجازه داده می‌شود تا مقاطع مقدماتی و تکمیلی متوسطه را طی کنند. خوشبختانه این قبیل مدارس به برنامه‌های غنی و پیشرفته، کتاب‌های درسی مفید، ابزارهای آموزشی جالب و مدل‌های لازم مجهز شده‌اند که غالباً تأکیدشان بر موضوعات و مقولات مربوط به آگاهی از محیط زیست، جمعیت و بهداشت می‌باشد. علاوه بر این، ابزارهای آزمایشگاهی متعددی فراهم آمده است که به منظور انجام آزمایشات علمی از این ابزار بهره برداری می‌گردد. از سوی دیگر، وزارت آموزش مصر با مشارکت سازمان یونیسف در حال انجام پروژه آزمایشی «مدارس عمومی» است. این پروژه درصدد تحقق آموزش همگانی با فراهم سازی امکانات اولیه و اساسی آموزش برای افراد بی بضاعت و محروم از خدمات آموزشی مناطق روستائی به ویژه ساکنین روستاهای کوچک و کومه نشینان می‌باشد. بدین طریق می‌توان اطمینان داشت که ثبت نام از دختران در مناطق دور دست نیز امکانپذیر می‌گردد. از جمله اهداف اصلی تاسیس مدارس عمومی می‌توان به موارد ذیل اشاره نمود:

- ۱- دسترسی به آموزش همگانی
- ۲- فراهم سازی مبنا و زمینه صحیح برای آموزش دختران
- ۳- پذیرش بینش کلی جهت توسعه مدل مدارس عمومی در مقیاس وسیع‌تر
- ۴- تقویت حس خود باوری و احترام به جامعه

۵- تقویت علاقمندی دختران نسبت به کسب علم و دانش و دستیابی به مهارت‌های عملی

۶- تعیین و تشخیص عواملی اصلی برانگیزاننده مشارکت دختران در فعالیتهای زندگی

خاطر نشان می‌گردد که آموزش منفک از دیگر پدیده‌های اجتماعی، سیاسی و اقتصادی نمی‌باشد، بلکه آموزش خود مقوله‌ایست که هم تحت تأثیر پدیده‌های فوق و هم کاملاً مؤثر بر آنها می‌باشد. راهبرد «مدارس عمومی» بر مبنای حصول اطمینان از ثبت نام آندسته از افرادی نهاده شده است که بنا به دلایل مختلف از حضور به موقع جهت ثبت نام در مدارس رسمی باز مانده اند. از جمله مهمترین اهداف چنین راهبردی می‌توان به گسترش خدمات آموزش عمومی به سطوح مختلف اجتماع، ایجاد نگرش مثبت در دختران جهت ورود به مدارس مذکور، فراهم سازی برنامه‌های آگاهی بخش در خصوص اهمیت آموزش دختران، فراهم سازی خدمات آموزشی رایگان، برقراری و ایجاد سیستم‌های آموزشی روزانه و فصلی بنا به اقتضاء و نیازهای جامعه و برقراری و ایجاد پروژه‌های تولیدی و توسعه در قالب راه اندازی مدارس فوق اشاره نمود. پروژه احداث مدارس عمومی با تأسیس ۱۹ مدرسه طی سال تحصیلی ۱۹۹۳/۱۹۹۲ آغاز گردید. شمار این مدارس تا پایان سال ۱۹۹۸ بر ۲۸۰ مدرسه بالغ می‌گردد. وزارت آموزش مسئول فراهم سازی متون درسی و ایجاد انگیزه با عناوین مختلف در میان پرسنل آموزشی است. سازمان یونسف نیز عهده دار مسئولیت فراهم سازی اسباب و اثاثیه لازم و آموزش معلمین و مشارکت در مدیریت آموزشی است. جوامع و گروه‌های محلی نیز عهده دار مسئولیت فراهم سازی مراکز مورد نیاز جهت احداث و اداره مدارس می‌باشند.

معضلات آموزشی

نظام آموزشی مصر با مشکلات و مسائل بی شماری مواجه است. یکی از مشکلات این نظام نرخ بالای بی سوادی در کشور است. براساس آخرین سرشماری در سال ۱۹۸۶، ۴/۴۹٪ از جمعیت مصر بی سواد هستند. بی سوادی در میان زنان بالاتر از مردان و در مناطق روستایی بیش تر از مناطق شهری است. از جمله دیگر مشکلات این نظام، ساختمان مدارس است. زمین لرزه اکتبر سال ۱۹۹۲ نشان داد که بسیاری از ساختمان های آموزشی مصر غیر قابل اطمینان می باشند. هم چنین حداقل ۳۵۰۰ مدرسه جدید نیز باید ساخته شود. علاوه بر این تنها ۸۷٪ از کودکان مصری دوره آموزش اجباری را به پایان می رسانند و این در حالی است که عدم مشارکت کودکان در آموزش موجب افزایش بی سوادی در آینده خواهد شد. بسیاری از این دانش آموزان به دلایل اقتصادی یا آموزشی به ترک تحصیل از مدرسه مبادرت می نمایند که این خود به افزایش هزینه های دولت و مشکل تر شدن رونر ریشه کن سازی مبارزه با بی سوادی می گردد. قریب به ۷۰٪ از فارغ التحصیلان آموزش پایه جلب آموزش فنی و ۳۰٪ باقی مانده وارد آموزش عمومی می شوند. برنامه درسی آموزش فنی بسیار ضعیف است و با پیشرفت های فنی شناختی حاضر، تقاضای بازار و نیاز واقعی کارفرمایان سازگاری ندارد؛ در نتیجه، فارغ التحصیلان آموزش فنی در خطر بیکاری قرار می گیرند. آموزش متوسطه عمومی نیز اگر چه از نظر مسأله بیکاری با آموزش فنی تفاوتی ندارد، حداقل از این مزیت برخوردار است که راه آن به سوی آموزش عالی و دانشگاه ها باز بوده و فرصت کافی جهت یافتن شغل بهتر در اختیار دانش آموزان قرار می دهد. همواره شکایت های زیادی در خصوص بی کفایتی معلمان کلیه دوره های آموزشی، به ویژه دوره متوسطه مطرح می شود. این موضوع نشانگر ضعف برنامه های آماده سازی و آموزش معلمان و هم چنین افت استانداردهای آموزشی در دانشکده های علوم تربیتی است. مسأله تأمین بودجه دفاعی کشور و مساله

امنیت ملی و همچنین بحران های اقتصادی اثراتی زیان بار بر آموزش و پرورش باقی گذارده است. از دیگر سو، تحقیقات آموزشی و تصمیم گیری از ارتباط بسیار نزدیکی با یکدیگر برخوردار می باشند.

اصلاحات آموزشی

اصلاحات آموزشی اخیر در مصر کلیه جنبه های حوزه آموزش، بر احداث و نگهداری بناهای آموزشی، برنامه ریزی درسی، فعالیت های فوق برنامه و پرورش استعداد ها مشتمل می گردد. درسیاست آموزشی جدید سعی بر آن است که برابری فرصت ها در آموزش و پرورش تأمین شده، ارتباط مستحکمی میان آموزش و امنیت ملی برقرار گردیده و از آموزش تحت عنوان سرمایه گذاری ملی یاد گردد. فرآیند تصمیم گیری در مصر جنبه های مختلفی دارد که به اهداف کلان ملی، آرای عمومی و توسعه نیروی انسانی مربوط می گردد. به همین ترتیب عوامل متعددی بر فرایند تصمیم گیری در خصوص اصلاحات آموزشی تأثیر می گذارند، که از جمله این عوامل می توان به چهار گروه سیاسی، فنی، بین المللی و علمی اشاره نمود.

عوامل سیاسی

ریاست جمهوری مصر دیدگاه هایی در خصوص آموزش دارد که این دیدگاه ها از طریق سخنرانیها و مصاحبه ها به استحضار همگان میرسد. همچنین وزیر آموزش و پرورش از مسوولیت نظارتی برخوردار می باشد که بر سیاست های آموزشی نیز تأثیر می گذارد.

عوامل فنی

مجموعه این عوامل در واقع همان تحقیقات کاربردی می باشد که توسط مراکز تحقیقات آموزشی به اجرا گذارده می شوند. مرکز ملی تحقیقات آموزشی و توسعه به عنوان مرکز تخصصی تحقیقات و مطالعات آموزشی تأسیس شده است. از جمله مهمترین وظایف این مرکز می توان به موارد ذیل اشاره نمود:

۱- انجام تحقیقات مورد نیاز در زمینه های کاربردی آموزش و پرورش

۲- ارزیابی یافته های پژوهشی به منظور امکان سنجی تعمیم و کاربرد نتایج

۳- برنامه ریزی دروس و محتوای کتب درسی و اصلاح متدهای آموزشی

۴- تعیین راهبرد آموزش معلمین و مربیان

۵- تقویت نیروی انسانی به منظور نیل به توسعه همه جانبه در آینده

ساختار سازمانی مرکز ملی تحقیقات آموزشی و توسعه بر تعدادی از شاخه های پژوهشی اعم از سیاست های آموزشی، اصلاح برنامه های درسی، برنامه ریزی آموزشی، آموزش فنی و فعالیتهای آموزشی مشتمل میگردد.

این مرکز همچنین از تعدادی نهاد مدیریت اجرایی برخوردار می باشد که از جمله مهم ترین آنها می توان به مدیریت اسناد، اطلاعات و پشتیبانی اشاره نمود. علاوه بر مرکز ملی تحقیقات آموزشی و توسعه ۲ مرکز تحقیقات آموزشی دیگر که تحت تابعیت مستقیم وزارت آموزش و پرورش می باشند، به انجام تحقیقات آموزشی مبادرت می ورزند. یکی از این مراکز در زمینه برنامه ریزی درسی و مواد آموزشی - اعم از طراحی، تدوین و ارزیابی برنامه ها و کتب درسی - و دیگری در زمینه ارزش یابی و طراحی نظام آزمونهای تحصیلی فعالیت می نماید. ارتباط سازمانی این مراکز پژوهشی با وزارت آموزش و پرورش به تقویت حس

همکاری آنان با یکدیگر و با مسائل آموزشی منتهی می گردد، چراکه کلیه این مراکز درصدد توسعه و بهبود برنامه ها و کتب درسی و ریشه کن سازی بی سوادی و انجام تحقیقات کاربردی در زمینه مسائل آموزشی می باشند.

عوامل بین المللی

این عوامل به اندیشه نوین ارتباط با سازمان های بین المللی آموزشی نظیر سازمان یونسکو، یونیسف و بانک جهانی مربوط می گردد. کمک های مالی و فنی این سازمان ها خود به اجرای برنامه های اصلاحی آموزشی در کشور مصر منجر گردیده است که به عنوان نمونه میتوان به کمک بانک جهانی در حوزه آموزش پایه و کمک سازمان یونیسف در حوزه آموزش دختران اشاره نمود.

عوامل علمی

عوامل علمی تأثیر گذار بر روند تصمیم گیری، یافته های تحقیقات آموزشی می باشند که با هدف گسترش تفکر آموزشی، توسط دانشکده های علوم تربیتی به مورد اجرا در آمده اند. این تحقیقات سعی در القای اندیشه های نوین آموزشی به فرآیند اصلاحات آموزشی دارند. هر چند وظیفه اصلی دانشگاهها تأمین و تربیت پژوهشگران کارآمد و با صلاحیت است، اعضای دانشکده های علوم تربیتی، به انجام تحقیقاتی در زمینه نظام آموزشی و مسائل پیرامون آن و اجرا و اعلام نتایج و توصیه های خود در این زمینه مبادرت می نمایند. به طور کلی میتوان اصلاحات اعمال شده بر ساختار نظام آموزشی مصر را به موارد ذیل ارجاع داد:

۱- جستجوی منابع مالی کافی جهت اعمال اصلاحات کلی در ساختار آموزش و پرورش کشور

۲- تعمیم و ترویج آموزش پایه در مناطق روستایی و محروم بویژه در میان زنان و دختران

۳- احداث مدارس کافی جهت بر خورداری از امکان ثبت نام کلیه افراد واجد شرایط، کاهش

ابعاد کلاس و چند نوبته بودن مدارس

۴- ارتقاء شرایط لازم مادی و اجتماعی معلمان و معیارهای حرفه ای و عملی آنان

۵- غلبه بر بیسوادی و توسعه برنامه های آموزش بزرگسالان بویژه در مناطق روستایی و دور افتاده

توسعه آموزشی

از جمله مهمترین اقدامات صورت گرفته در جهت نیل به توسعه آموزشی در مصر میتوان به موارد ذیل

اشاره نمود:

۱- تکمیل تجهیزات و مرمت ساختمان مدارس

از زمانی که رئیس جمهور مصر حسنی مبارک از مسأله آموزش بعنوان یک پروژه ملی یاد نمود،

وزارت آموزش و پرورش با بذل بیشترین توجهات و انجام فعالیتهای گسترده درصدد برآمد تا تجهیزات و

امکانات مدارس را ترمیم و تکمیل نماید. از جمله اقدامات موثری که در این زمینه بعمل آمده می توان به

احداث ساختمانهای جدید و جایگزینی این مدارس با مدارس قدیمی اشاره نمود. از زمان آغاز طرح ۵ ساله

سوم که از سال ۱۹۹۲ تا ۱۹۹۷ استمرار داشت، ۷۵۰۰ مدرسه جدید و مجهز به آزمایشگاه، کتابخانه، و دیگر

تجهیزات نوین ضروری تأسیس گردید که بالغ بر ۸/۶ میلیون پوند مصری هزینه در برداشته است. از جمله

چالشهایی که سبب اتخاذ چنین تصمیمات و اقداماتی گردیده است، میتوان به موارد ذیل اشاره نمود:

۱- افزایش روزافزون جمعیت و توزیع نامطلوب آن در مناطق معین

۲- تعهد و الزام نسبت به اصل آموزش پایه رایگان برای کلیه شهروندان رده سنی ۸ سال

۳- تخریب و خسارات وارده بر ساختمان برخی مدارس بر اثر زلزله اکتبر سال ۱۹۹۲

۴- کمبود اعتبارات مالی اختصاص یافته جهت مقابله با چالشهای آموزشی

علاوه بر این در قالب طرح ۵ ساله چهارم (طی سال ۱۹۹۷ تا ۲۰۰۲) احداث کلاسهای جدید به منظور

برطرف سازی معضلاتی چون چند نوبته بودن مدارس، و تجدید بنای کلاسهای فرسوده و قدیمی و جمعیت

رو به فزونی دانش آموزی مورد تاکید قرار گرفت.

در این راستا مراکز علمی و فناوری به منظور برقراری ارتباط با فرایندهای آموزشی مربوط به پدیده های

مدرن علمی همچون مهندسی ژنتیک، علم کامپیوتر، علم فضا، انرژیهای جایگزین و زمین شناسی تأسیس

گردید.

نرخ افزایش مستمر شمار مدارس طی سالهای ۱۹۹۱ تا ۱۹۹۸

سال تحصیلی	مراکز پیش دبستانی	ابتدائی	متوسطه	آموزش استثنائی	مدارس تک کلاسه	تعداد کل
۹۱	۱۱۹۶	۱۵۳۶۱	۵۸۵۳	۲۳۴	۳۳۸	۲۲۹۸۲
۹۸	۳۱۷۲	۱۵۵۶۶	۷۳۲۵	۴۳۰	۲۲۶۰	۲۸۷۵۳
افزایش	۱۹۷۶	۲۰۵	۱۴۷۲	۱۹۶	۱۹۲۲	۵۷۷۱
درصد	۱۶۵/۲٪	۱/۳٪	۲۵/۲٪	۸۳/۲٪	۵۶۸/۶٪	۲۵٪

۲- تعمیر و نگهداری مدارس قدیمی

طی سالهای ۱۹۹۱ تا ۱۹۹۸، اداره کل بناهای آموزشی مصر اقدام به تعمیر و بازسازی مدارس قدیمی

نموده و با احداث سالیانه ۳۰۰۰ مدرسه جدید به افزایش شمار مدارس کمک نمود.

۳- توسعه و بهبود مدل‌های آموزشی

در راستای اصلاحات آموزشی، وزارت آموزش و پرورش مصر در صدد بهبود مدل‌های آموزشی برآمد، آنچنانکه در حال حاضر، کلیه مدارس کشور به کتابخانه، آزمایشگاه، کامپیوتر، گارگاه، نمایشگاه و کلاسهای ویژه معلولین و درمانگاه مجهز گردیده اند.

۴- توسعه تجهیزات مدارس

در حال حاضر، کلیه مدارس کشور مصر در تمامی مقاطع از تجهیزات آموزشی مناسب برخوردار بوده و امکانات و تجهیزاتی همچون کامپیوتر، تلفن، ویدئو، اسلاید و پرده های نمایش در دسترس کلیه دانش آموزان می باشد. علاوه بر این، بخش خصوصی توانسته است به خوبی در ساخت و تولید ابزار کمک آموزشی و کامپیوترهای آموزشی مشارکتی فعال داشته باشد. همچنین به منظور فراهم سازی امکانات جدید آموزشی، دانشگاه ها و مراکز جدید تخصصی دایر گردیده است. وزارت آموزش و پرورش مصر نیز بسیار مشتاق است تا مدارس فنی و حرفه ای را در حد گسترده تری افزایش داده و به جدیدترین فناوری ها و تجهیزات پیشرفته آموزشی به منظور ایجاد تحولات گسترده در سطح محلی و بین المللی مجهز نماید.

اقدامات آموزشی

برنامه های آموزشی ذیل از تلاش های صورت گرفته از سوی وزارت آموزش در جهت ارتقاء سطح

کارآمدی و اجرائی آموزش کشور حکایت دارد:

۱- بکارگیری از تکنولوژی پیشرفته در آموزش معلمان

از ابزار و وسائل تکنولوژیک در آموزش معلمان و برنامه‌های آموزشی آنان بکار گرفته می‌شود. تکنولوژی می‌تواند در جهت فراهم ساختن زمینه آموزش پیشرفته معلمان ایفاء نقش بسیار مهمی باشد. مرکز توسعه تکنولوژیک وزارت آموزش به تمامی تجهیزات تکنولوژیکی ضروری در جهت اجراء طرح‌های آموزشی و کارآمد مجهز شده است. ۲۷ مرکز تکنولوژیک در دیگر مراکز آموزشی دایر شده است.

۲- راه اندازی آزمایشگاه‌های چند رسانه‌ای

۳- راه اندازی آزمایشگاه‌های علمی پیشرفته در هر یک از مراکز آموزشی با هدف ارتقاء سطوح

تخصصی متخصصین و معلمان

۴- آموزش گروه‌های هدف از طریق مراکز آموزش از راه دور یا ویدئو کنفرانس

۵- بهره گیری از ماهواره‌ها و فیبرهای نوری جهت عملی سازی آموزش در مناطق دور افتاده کشور

۶- برقراری مشارکت میان مرکز توسعه برنامه‌های آموزشی، مرکز ملی توسعه تحقیقات آموزشی، و

کالج‌های آموزش همگانی در جهت اجراء برنامه‌های آموزشی با مساعدت وزارت آموزش

۷- توسعه مدیریت آموزش پایه طی دهه ۹۰

تکنولوژی آموزشی

در آستانه قرن بیست و یکم، کشورهای جهان سوم با چالش بزرگی به نام «تضمین بقاء و موجودیت» خود روبرو می‌باشند. کشور مصر بعنوان گهواره تمدن متأسفانه در زمره یکی از کشورهای توسعه نیافته و یا به عبارتی رو به توسعه محسوب می‌گردد. از این روی، آموزش در مصر به مسئله ای امنیتی، ملی و حیاتی مبدل گردیده است. با توجه به ماهیت و حجم مسائل و مشکلات آموزشی در مصر، وزارت آموزش در جهت

ایجاد تحولات عمیق آموزشی به کمک تکنولوژی مدرن، برنامه‌ریزی‌های جامعی را طراحی و تدوین نموده است. البته ناگفته نماند که در این راستا تکنولوژی به خودی خود هدف نبوده بلکه ابزاری جهت ارتقاء سطح توسعه آموزشی محسوب می‌گردد. توسعه و ترقی آموزشی متضمن توسعه و بهبود تفکر، شناخت و ادراک و نیز کاربردهای عملی آن می‌باشد. بهره‌گیری از تکنولوژی صرفاً به معنای روزآمد سازی تجهیزات و به کارگیری فنون جدید نمی‌باشد بلکه یکی از کاربردها و معنای اساسی آن این است که باید سبب ارتقاء سطح تفکر افراد گردد. به گونه‌ای که در سایه ارتقاء سطح فکری بتوان به انجام اقدامات مناسب و لازم و ارتقاء اطلاعات توانمند دست یافت. تکنولوژی همچنین می‌تواند سبب بهبود و ارتقاء سطح عملکرد معلمان و دانش آموزان و سطوح مدیریتی گردد. همچنین در سایه تکنولوژی می‌توان به بهبود توانایی‌های شناختی موردنیاز جهت مبادله اطلاعات و انجام ارتباطات امیدوار بود. با توجه به اهمیت موضوع بیان شده در فوق، نظام آموزشی مصر بر توسعه و بهبود ظرفیت‌های نوآوری و ابداع و آفرینش در تمامی حوزه‌ها تأکید خاصی دارد. رویکردهای تکنولوژیک تنها محدود به فراهم سازی تجهیزات جدید نمی‌گردد بلکه توسعه و گسترش فرایندهای عقلانی نیز از جمله این رویکردهاست. شبکه ویدئو- کنفرانس به منظور برپایی ملاقات‌های مختلف میان مقامات عالی‌مسئول در حوزه‌های مدیریتی و تصمیم‌گیری و مراکز آموزش مناطق دور افتاده بسیار مفید و کارآمد می‌باشد. وزیر آموزش می‌تواند از طریق این شبکه با معلمان، دانش آموزان، رؤسای مدارس در تمامی مقاطع آموزشی و در سراسر کشور ارتباط برقرار ساخته و در اسرع وقت از مشکلات و مسائل آنان مطلع گردد.

از جمله فوائد چندگانه اینگونه ملاقات و گفتگوها می‌توان به موارد ذیل اشاره نمود:

- ۱- رضایت خاطر متخصصان و متولیان امر آموزش به هنگامیکه در می‌یابند دولتمردان و دست‌اندرکاران مسئول علاقه مند به حل مسائل و مشکلات آنان می‌باشند.
- ۲- تقویت و غنا بخشی به ارتباطات میان مراکز و مؤسسات کلان و بزرگ آموزشی چون وزارت آموزش و واحدهای کوچک آموزشی نظیر مدارس.
- ۳- اتخاذ سریع تصمیمات و اجراء فوری آن در جهت اینکه اینگونه گفتگوها و مصاحبه‌ها در کمترین زمان ممکن کمبودها و مشکلات موجود را مشخص و معین ساخته و تصمیم سازان را در اتخاذ تصمیمات درست و شایسته برای حل مسائل توانمند و قادر حمایت می‌نماید.
- ۴- بکارگیری این شبکه ارتباطی در جهت ایجاد فضای آزاد و دموکراتیک در کلیه حوزه‌های رسمی و مراکز تصمیم سازی آموزشی و مدارس

توسعه تکنولوژیک آموزشی

در حال حاضر، آموزش در مصر به مسأله‌ای حائز اهمیت از لحاظ امنیت ملی مبدل گردیده است. دلیل این امر به این نکته باز می‌گردد که آموزش به طور کلی عهده دار شکوفاسازی استعداد افرادیست که مستعد تفکر خلاقانه، طراحی، ساخت و تولید می‌باشند. چنین افرادی قادر خواهند بود تا در سایه برخورداری از تواناییهای خود، واقعیات موجود در جامعه را متحول و بازآفرینی نموده و آینده بهتر و مطلوبتری برای خود رقم زنند. بر این اساس، اشاعه تکنولوژی صرفاً متضمن فراهم سازی تجهیزات نمی‌باشد، بلکه در درجه نخست باید متضمن رشد و شکوفائی فکر، دستیابی به اهداف مناسب، تنظیم اطلاعات و بهبود عملکرد دانش آموزان و معلمان و مدیران باشد. تکنولوژی همچنین باید متضمن رشد ذهنی و فکری و افزایش ظرفیت تبادل

اطلاعاتی و ارتباطاتی افراد باشد. توسعه تکنولوژیک آموزشی در پی فراهم آوردن محیطی آموزشی نوینی است که در پرتو آن دانش آموزان بتوانند از طریق خودآموزی و بکارگیری کلیه منابع اطلاعاتی و ابزار متعدد آموزش تکنولوژی، دامنه تجارب خود را گسترش دهند. آموزش نحوه دسترسی به اطلاعات نیز از جمله اهداف توسعه تکنولوژیک می باشد. بهبود کیفیت اطلاعات و افزایش کارآمدی آن نیز در زمره اهداف مهم توسعه تکنولوژی آموزشی به شمار می آید. لازم به ذکر است که به این اهداف می توان به شیوه های ذیل دست یافت:

۱- برطرف نمودن مشکل ازدحام کلاسها و کاهش تعداد دانش آموزان هر کلاس

۲- مقابله با مشکلات مربوط به کاهش شمار کادر آموزش فنی و تخصصی

۳- مدنظر قراردادن تفاوت های فردی موجود میان دانش آموزان

۴- مبارزه با بی سوادی که حوزه های مختلف توسعه را تحت تأثیر قرار داده و مانع ایجاد تحولات

گردد

۵- اصلاح ساختار آموزش معلمان براساس اهداف تعیین شده و فراهم سازی ابزار کمک آموزشی و

ارائه شیوه های مناسب آموزشی

۶- انجام اقدامات لازم جهت پذیرش و کاربست مفاهیم مدرن آموزشی بامحوریت فراگیران بعنوان

اساس فرایند آموزش

۷- افزایش و بهبود استاندارد دستورالعمل های آموزشی به منظور دستیابی به تعالی و شکوفائی مدیریتی

در سطح جهانی

۸- انجام اقدامات لازم به منظور از میان بردن شکاف های موجود میان دانش آموزان معلول و عادی

حمایتهای آموزشی

از جمله مهمترین حمایتهای آموزشی - رفاهی دولت که از مراکز آموزشی و دانش آموزان و دانشجویان مصری به عمل می آید، می توان به موارد ذیل اشاره نمود:

۱- اعطای بیمه سلامتی

بیمه سلامتی از جمله مهمترین اقدامات حمایتی است که وزارت آموزش به منظور رفاه حال دانش آموزان کلیه مقاطع مختلف آموزشی به مورد اجرا در آورده است. هدف از بیمه سلامتی دانش آموزان و دانشجویان این است که در جهت سلامت دانش آموزان و انجام مراقبت های لازم بهداشتی، اهمیت خاص و بایسته ای مبذول گردد. حصول چنین دستاورد مهم و با ارزشی همچون بیمه سلامت مرهون موافقت مجلس ملی خلق با پیشنهادات کمیته سلامت می باشد. برقراری بیمه سلامت از جمله دغدغه های همیشگی غالب کنفرانس هائی است که در این راستا برقرار می گردند. مطابق بخشنامه شماره (۱۶۷) وزارت آموزش که به تاریخ ۲۷/۵/۱۹۹۵ منتشر شد، بهره گیری از بودجه های اختصاص یافته به هزینه های پزشکی دانش آموزان بیمار محروم و مستحق عملی گردید. همچنین این بخشنامه افراد مسؤل را ملزم ساخت تا در صورت استتکاف مراکز بهداشتی و پزشکی از ارائه خدمات پزشکی رایگان به واحدهای بهداشتی مدارس یا بیمارستان های دولتی، هزینه های لازم در این خصوص از محل بودجه های اختصاص یافته به بیمه سلامت و حوادث جهت خرید تجهیزات و وسایل مورد نیاز معلولین تامین گردد. وزارت آموزش مصر همچنین اجراء برنامه های بهداشتی مدارس را در سایه همکاری با سازمان بهداشت جهانی و یونیسف (UNICEF) در برخی از مدارس دولتی تأیید و تصویب نموده است.

۲- اجرای طرح تغذیه رایگان در مدارس

وزارت آموزش و پرورش مصر بر امر تغذیه مدارس از آن جهت که بر سلامت دانش آموزان و رشد توانایی‌های دریافتی و ادراکی آنان تأثیرات مثبت و بسزائی دارد، تأکید و توجه فراوانی مبذول داشته است. به علت سوء تغذیه و محرومیت از ویتامین‌های ضروری، برخی از بیماری‌ها به راحتی گریبانگر دانش آموزان را می‌گردند که متأسفانه بر سلول‌های مغز آثار زیانباری را بر جای می‌گذارند، آنچنان که دانش آموزان را حتی از ادامه تحصیل و استمرار مطالعاتشان باز می‌دارد. بر کسی پوشیده نیست که آثار زیانبار و منفی سوء تغذیه می‌تواند باعث بوجود آمدن بیماری‌هایی گردد که روند رشد جسمی و روحی کودکان را سخت تحت تأثیر قرار می‌دهند. مطالعات گسترده در خصوص ارتباط سلامت با تغذیه ممکن است سبب ایجاد عوارضی دائمی گردد که در سراسر عمر همراه بیمار بوده و رشد سیستم عصبی، قلب و عروق را مختل نمایند. هر نوع رنج و زجری که حاصل سوء تغذیه باشد می‌تواند به شدت بر سلول‌های مغز تأثیر گذار بوده و حتی ممکن است سبب نابودی آن‌ها گردد. از این روی، چیزی نخواهد گذشت که با کاهش دانش آموزان تیز هوش و توانایی‌های دانش آموزان مواجه خواهیم شد.

به واسطه برخورداری تغذیه از چنین اهمیت و جایگاهی، وزارت آموزش و پرورش مصر نسبت به تغذیه مدارس و فراهم سازی زمینه لازم برای دسترسی تمامی دانش آموزان به ویژه دانش آموزان مناطق روستایی و صحرانشین و نیز مناطق فقر نشین توجهات و تلاش‌های فراوان و گسترده‌ای به عمل آورده است. این تلاش‌ها به ویژه بر آندسته از مدارس که فعالیت‌های آن سخت نیازمند قوای جسمی و ذهنی است چون مدارس کشاورزی- صنعتی و نیز مدرسی که به تربیت بدنی و ورزش‌های مختلف می‌پردازند. از جمله مؤسسات و افراد بهره‌مند از تغذیه مدارس می‌توان به موارد ذیل اشاره نمود:

۱- دانش آموزان کلاس‌های شبانه‌روزی کلیه مقاطع آموزشی

۲- دانش آموزان غیرمصری یا خارجی

۳- دانش آموزان کلیه مقاطع آموزشی ساکن مناطق روستایی و فقیر نشین

۴- دانش آموزان استثنائی

۵- دانش آموزان مقاطع مقدماتی کشاورزی- صنعتی

۶- دانش آموزان مدارس ورزشی

اهمیت طرح تغذیه در مدارس

- فراهم ساختن انرژی لازم غذایی برای دانش آموزان (تأمین کالری‌های ضروری)

- تأمین ویتامین‌ها و آهن و روی مورد نیاز ضروری جهت غلبه بر کم‌خونی و بیماری‌هایی که در مناطق

فقیر نشین سریعاً شیوع می‌یابد.

جدول ذیل شمار دانش آموزان بهره‌مند از تغذیه مدرسه طی سالهای ۱۹۹۱ تا ۱۹۹۸ را نشان می‌دهد.

نرخ دانش آموزان بهره‌مند از تغذیه در مدرسه طی سالهای ۱۹۹۱/۱۹۹۲-۱۹۹۸/۱۹۹۹

سال تحصیلی	شمار دانش آموزان بهره‌مند	شمار افزایش یافته	در صد
۱۹۹۱-۱۹۹۲	۳۰۱۹۱۳۰		
۱۹۹۸-۱۹۹۹	۸۸۱۲۵۸۱	۵۷۹۳۴۵۱	٪۱۹۱/۹

جدول فوق حکایت از افزایش دانش آموزان بهره‌مند از تغذیه مدارس (۵۷۹۳۴۵۱ نفر) معادل ٪۱۹۱/۹ دارد.

این ارقام حکایت از پیشرفت سریع طرح تغذیه طی چند سال اخیر دارد.

۳- اعطای وامهای تحصیلی بلند مدت با بهره ۲ درصد

قوانین آموزشی

در حال حاضر، آموزش کانون توجه و مایه نگرانی دولتمردان مصری بوده و در رأس اولویت‌های مهم رهبری سیاسی کشور قرار دارد، به نحویکه رئیس جمهور مصر همواره بر این اعتقاد بوده است که آموزش، هدف و پروژه ملی مصر و پایه و اساس امنیت ملی است. در این راستا، قوانین خاص آموزشی به شرح ذیل طراحی و تدوین گردیده است:

۱- ماده قانون شماره ۱۹ قانون اساسی مصر مصوب سال ۱۹۲۳ تصریح می‌کند که ((آموزش ابتدائی برای تمامی کودکان مصری اجباری و لازم است)). مطابق قانون فوق طی انقلاب سال ۱۹۵۲ مهم‌ترین گامهای رو به جلو در حوزه آموزش ابتدایی برداشته شد. در این راستا، توسعه و گسترش آموزش ابتدائی به صورت یکپارچه و اجباری از جمله مهمترین اهداف آموزشی کشور قلمداد گردید. تلاشهای فراوانی متعاقباً در جهت دسترسی تمامی شهروندان در تمامی مقاطع به آموزش رایگان بعمل آمد. مصر از جمله کشورهایی بود که توافقنامه جهانی حقوق اقتصادی و اجتماعی را امضاء نمود. گفتنی است که بعدها مفاد این توافقنامه مبدل به بخشی از قوانین دولتی کشور شد.

۲- ماده قوانین ۸ و ۴۰ مصوب سال ۱۹۷۱ ویزه اجرای سیاست تساوی قانونی و برخوردارگی همگانی از فرصتها و امکانات متساوی آموزشی

مطابق ماده قانون شماره ۸، دولت عهده دار مسئولیت حفاظت و تأمین فرصتها و امکانات برابر آموزشی برای کلیه شهروندان مصری است.

مطابق ماده قانون شماره ۴۰ نیز کلیه شهروندان مصری از تساوی در برابر قانون برخوردار بوده و نوع مسئولیتها و وظائف آنان مانع از برابری آنان در برابر قانون نمی گردد. مطابق قانون فوق هیچ گونه تبعیضی براساس جنسیت، ملیت، مذهب و عقیده، بر شهروندان مصری حاکم نمی باشد.

۳- ماده قانون شماره ۱۸ نیز تصریح می نماید که آموزش از جمله حقوق اساسی شهروندان مصری بوده، دولت مسئول و ناظر بر آموزش و اجرای سیاست برابری همگانی در حوزه آموزش بوده و گذراندن آموزش پایه از اعم از ابتدائی و متوسطه اجباری است.

۴- مطابق ماده قانون ۲۰ آموزش در موسسات دولتی در تمامی مقاطع مختلف رایگان می باشد.

۵- مطابق ماده قانون ۲۱ درخصوص ارائه آموزش رایگان و ریشه کن سازی بی سواد و نشرسواد

آموزی

۶- مطابق ماده قانون ۱۳۹ مصوب سال ۱۹۸۱ آموزش پایه (شامل مقاطع ابتدائی و متوسطه) اجباری شد.

گفتنی است که پیش از تصویب اصل ۱۳۹ قانون اساسی طی سال ۱۹۸۱ آموزش منحصر در مقطع ابتدائی اجباری بود. قانون فوق همچنین تصریح می نماید که دولت باید دایره آموزش اجباری را آنچنان وسیع و گسترده سازد که حتی مقاطع دیگر آموزشی علاوه بر مقاطع فوق الذکر در زمره آموزش پایه در آید.

۷- قانون شماره ۲۳ مصوب سال ۱۹۹۹ نیز برافزایش طول دوره آموزش پایه (اجباری) به ۹ سال (۶ سال دوره ابتدائی و ۳ سال دوره متوسطه) تاکید دارد. افزایش طول دوره ابتدائی حکایت از اهمیت آموزش پایه و تمامی اقدامات موردنیاز در جهت تقویت آن دارد.

۸- ماده قانون شماره ۲۳۳ مصوب سال ۱۹۸۸ و قانون شماره ۲ مصوب سال ۱۹۹۴ درخصوص آموزش

پیش دانشگاهی و آموزش همگانی رایگان برای کلیه شهروندان

۹- قانون شماره ۴۹ مصوب سال ۱۹۷۲ در خصوص ساختار دانشگاهها

۱۰- قانون شماره ۲۲۷ مصوب سال ۱۹۸۹ در خصوص تامین سرمایه جهت حمایت و پشتیبانی مالی از

پروژه های آموزشی و پرورشی

مدیریت آموزشی

نهادهای مرکزی

وزارت آموزش و پرورش مصر، عهده دار مسئولیت کلیه امور آموزشی و پرورشی اعم از سیاستگزاریها، تعیین برنامه درسی، تهیه کتب و ابزار کمک آموزشی است .

نهادهای سرپرستی آموزشی منطقه ای نیز عهده دار مسئولیت کلیه امور آموزشی منطقه ای بوده و با توجه به شرایط و نیازهای منطقه و مطابق با سیاستگزاریهای وزارت آموزش، به اجرای برنامه های مختلف آموزشی مبادرت می نمایند. مسوولیت برگزاری آزمونهای نهایی مقاطع ابتدایی و متوسطه نیز تحت نظارت سرپرستی های مذکور می باشد. وزارت الازهر نیز عهده دار مسئولیت اعمال خط مشی ها و طرحهای آموزشی مدارس، دانشکده ها و دانشگاههای تحت پوشش خود می باشد. تفاوت این مراکز با مراکز آموزش دولتی در این است که در این قبیل مؤسسات، دروس اسلامی بیشتر تدریس می گردد.

توسعه مدیریتی

از جمله اقدامات به عمل آمده در راستای توسعه مدیریتی حوزه آموزش مصر میتوان به موارد ذیل اشاره

نمود:

۱- توسعه و گسترش شوراهای مدارس

مدرسه در هر مکانی که واقع شود سبب روشنائی و شکوفائی مردم ساکن آن خواهد شد. مدرسه می‌تواند مایه توسعه و ترقی محیطی که در آن واقع شده باشد. درعین حال از پتانسیل‌های موجود در نزد مردم آن محیط نیز بهره می‌گیرد. چنین روابط متقابلی میان مدارس و محلات در مقیاس وسیعی میان مدارس و جامعه جز از طریق شوراهای و مؤسسات کارآمد تحقق پذیر نیست. از این روی، وزارت آموزش به منظور تاکید بر نقش این شوراهای نظیر شورای والدین، شورای معلمان و شورای دانش آموزان و دیگر مؤسسات در تمامی سطوح مدرسه‌ای، استانی و ملی، اهمیت فراوانی لحاظ کرده است.

۲- بهبود و ارتقاء نقش شوراهای والدین

وجود این شوراهای در مراحل نخستین، نمود دروغین آموزش دموکراتیک در اذهان جلوه می‌نمود چرا که تصور عمومی بر این بود که هدف اصلی این گونه شوراهای صرفاً جمع‌آوری پول در قالب فعالیت‌های خیرخواهانه به منظور هزینه در زمینه‌های مختلف بوده است. از این روی، وزارت آموزش در تلاش چشمگیر با صدور بخشنامه شماره (۵) به سال ۱۹۹۳ درصد برآمد تا برای بار دیگر، نقش شوراهای والدین و معلمان را احیاء و فعال نماید. بر این اساس نقش والدین بسیار مهم و لازم قلمداد می‌گردد، به گونه‌ای که والدین می‌باید در توسعه و پیشرفت و اجرای فرایندهای آموزشی و نیز در راه نیل به اهداف آموزشی مشارکتی فعال و جدی داشته باشند. مشارکت فعال والدین در قالب سرمایه‌گذاری جهت خرید تجهیزات مدارس، به ویژه ابزار کمک آموزشی و تکنولوژی‌های مورد نیاز قابل تحقق است. بر اساس بخشنامه فوق‌الذکر نقش برجسته‌ای برای والدین در زمینه کنترل و نظارت و استانداردهای آموزشی لحاظ گردیده است. علاوه بر این شورای والدین در سایه فعالیت‌های خود به خوبی توانست زمینه لازم جهت برقراری ارتباط مدارس با محیط و

جامعه را فراهم ساخته و نیز موفق شود تا جامعه را به حمایت و فعال ساختن ظرفیت‌ها و فعالیت مدارس و ادارد. متعاقباً چندین بخشنامه از سوی وزارت آموزش منتشر شد که در قالب آن سعی شد تا امورات و فعالیت‌های شوراهای والدین و معلمین سازماندهی گردد. بخشنامه شماره (۴۶۴) که به سال ۱۹۹۸ منتشر شد، شواری والدین را محق و مجاز می‌دانست تا فرایند آموزشی را از آغاز تا انجام پی گیری و نظارت نماید. در این راستا، مشارکت فعال شورای والدین در مدیریت فرایند آموزشی اقدامی مثبت تلقی می‌گردد. روی هم رفته مشارکت شورای والدین سبب برقراری دمکراسی و برطرف سازی خود محوری در بطن و بافت مدارس می‌گردد. مشارکت شورای والدین را به لحاظ حمایت‌های مالی و فنی می‌توان در قالب فراهم سازی تلویزیون، ویدئو، نوارهای کاست، کامپیوتر و نیز دیگر وسایل کمک آموزشی ضروری که همگی سبب ارتقاء و تقویت فرایند آموزشی می‌گردند، تعریف نمود. وزارت آموزش همچنین بر این باور است که یکی دیگر از مصادیق مشارکت فعال شورای والدین، تشویق عموم مردم به مشارکت و فعال سازی نقش والدین در فرایند آموزش است. بر این اساس وزارت آموزش درصدد برآمده است تا به تشکیل هیأت‌های امنای که مرکب از شخصیت‌های برجسته هر مرحله‌ایست اقدام نماید. این شخصیت‌ها می‌توانند کسبه و تجار، معلمین دانشگاه دیده، مهندسين و افراد مشغول به فعالیت‌های اجتماعی باشند. از جمله مهمترین اهداف تشکیل چنین هیأت‌هایی می‌توان به موارد ذیل اشاره نمود:

- برقراری ارتباط میان مدارس با محیط پیرامون

- کمک به مدارس در جهت انجام وظائف و مسئولیت‌های آموزشی و پرورشی

- فراهم سازی کمک‌های فنی برای مدارس و رفع محدودیت‌ها و مشکلات فرایندهای آموزشی

- فراهم سازی کمک‌های مالی برای مدارس در جهت تهیه ابزار کمک آموزشی، تجهیزات و مواد اولیه

در راستای ارتقاء خدمات آموزشی

- کمک به مدارس در انجام پروژه‌های آموزشی و تولیدی

اهمیت مدیریت و ارتباط آن با نوآوری‌های فنی و تکنولوژیک از جمله موضوعات بسیار مهمی محسوب می‌گردد که از اوائل دهه ۹۰ در کلیه زمینه‌های آموزشی به ویژه مدیریت به آن توجهات خاصی مبذول گردیده است. نوآوری‌های فنی و تکنولوژیک از آن روی در مقیاس بسیار وسیعی بکار گرفته شده‌اند تا بتوان با ضرورت‌ها و نیازهای عصر حاضر که عصر انفجار دانش و انقلاب اطلاعات و توسعه و رشد فزاینده تکنولوژیک در کلیه زمینه‌های زندگی است، هماهنگ و همگام شد. مزیت بهره‌گیری از نوآوری‌های گوناگون آن است که سبب تقویت و ارتقاء فرایندهای آموزشی و توسعه و بهبود مدیریتی می‌گردد. نوآوری‌های تکنولوژیک همچنین فرصت‌های متعددی در جهت رفع مشکلات مدیریتی فراهم می‌نمایند.

قوانین مدیریتی

رسیدگی و نظارت بر عملکرد حوزه آموزش به دو علت ذیل تحت نظارت و کنترل دولت قرار دارد:

۱- حفظ و تأمین حداقل اصول و مبانی رشد و تعالی فرهنگی و اجتماعی

۲- حصول اطمینان از وحدت ملی و دستیابی به همبستگی اجتماعی

البته این بدان معنا نیست که دولت مالک و صاحب تمامی موسسات آموزشی است. بلکه آموزش

دولتی، آموزش خصوصی و آموزش بین الملل به صورت کاملاً مستقل و تنها تحت نظارت دولت فعالیت

می‌نمایند. گفتنی است که آموزش بین الملل تا اندازه‌ای از این امر مستثنی بوده و براساس توافقات بعمل

آمده میان دولت مصر و دیگر کشورها عمل می‌کند. آموزش در تمامی سطوح به منظور دفاع از اصل برابری، رایگان می‌باشد. بهره‌مندی جامعه از آموزش در کلیه زمینه‌های توسعه همه جانبه مورد تأکید خاص بوده و موضوع باسوادی افراد جامعه یک نوع مسئولیت و وظیفه ملی تلقی می‌گردد که تمامی تلاشها چه از سوی مراکز دولتی و چه از سوی مراکز غیردولتی حول محور آن متمرکز و بسیج می‌گردد. به طور کلی میتوان گفت که اصول و قوانین مدیریتی و سازماندهی آموزشی در کشور مصر با توجه به اصول تمرکز گرائی و تمرکز زدایی اعمال می‌گردد.

ماده قانون آموزشی شماره ۱۳۹ که با انجام یک سری اصلاحات در سال ۱۹۸۱ به مصوبه شماره ۲۳۳ مبدل شد، تصریح می‌نماید که وزارت آموزش و پرورش، عهده دار مسئولیت طراحی و برنامه ریزی، پیگیری، ارزیابی، بهبود و توسعه و فراهم سازی مواد آموزشی و تعیین اصول و استانداردهای لازم در تعیین صلاحیت معلمان و کادر آموزشی می‌باشد. این ماده قانون همچنین تصریح می‌نماید که مقامات محلی عهده دار اجراء و پیگیری مسوولیت‌های فوق در سطوح محلی می‌باشند. مقامات محلی همواره ملزم به رعایت مصالح ملی و عمومی، نظارت بر فعالیتهای مدارس در طول سال تحصیلی و توسعه کیفیت آزمونهای تحصیلی می‌باشند. بر اساس ماده قانون شماره ۸ مصوب سال ۱۹۹۱ توازن لازم میان تمرکز زدائی و تمرکز گرایي در ساختار مدیریت آموزشی برقرار گردیده است. مطابق قانون فوق، مرکز ملی ریشه کن سازی بیسوادی و آموزش بزرگسالان مهمترین مراجع تخصصی ملی می‌باشند که مسئولیت طراحی برنامه‌ها و پروژه‌های ریشه کن سازی بی سوادی و آموزش بزرگسالان و نظارت و ارزشیابی بر روند آموزشی افراد بزرگسال را بر عهده دارند. گفتنی است که مرکز فوق، عهده دار مسئولیت هماهنگی و تشریک مساعی دیگر سازمانها، تعیین برنامه‌های درسی، فراهم سازی مواد آموزشی و کتب درسی و تعیین صلاحیت معلمان می‌باشد. کمیته‌های

دولتی وابسته به این مراکز نیز عهده دار مسئولیت پذیرش معلمان، تجهیز مراکز مبارزه با بیسوادی و پیگیری فعالیتهای مراکز مذکور در این خصوص می باشند.

اتوماسیون مدیریتی

اتوماسیون مدارس و مؤسسات آموزشی

اتوماسیون مدیریتی به سادگی می تواند سبب توسعه و تسریع امور مدیریتی و اداری در وزارت آموزش و نیز بخش های و مؤسسات وابسته به آن گردد. از جمله مراکز و مؤسساتی که در آن اتوماسیون برقرار شده است می توان به مرکز ملی تحقیقات و توسعه آموزشی، مرکز ملی امتحانات و ارزشیابی آموزشی، مرکز توسعه برنامه های آموزشی، بخش های مختلف وزارت آموزش، ادارات کل در مراکز استان ها و شهرستان ها و مدارس سراسر کشور اشاره نمود. در حال حاضر، اتوماسیون امورات اداری و آموزشی از طریق بکارگیری کامپیوترها برای بایگانی اتوماسیون و تأسیس پایگاه های اطلاعاتی جهت فراهم سازی اطلاعات لازم راجع به پرسنل هریک از مؤسسات از جمله معلمان، مدیران و رؤسای مدارس بخش ها و ادارات و نیز پرسنل امور اداری و مالی، فروشگاه ها و کتابخانه ها و نیز دفاتر بیمه بوجود آمده است. سیستم اطلاعات جغرافیائی به منظور فراهم سازی اطلاعات لازم راجع به موقعیت مکانی مدارس در جهت برنامه ریزی برای توسعه جامع و پایدار مورد استفاده قرار گرفته است.

پروژه های متعدد آموزشی مورد رسیدگی دقیق قرار گرفته و میان سازمان عمران مدارس و اداره اطلاعات و آمار جهت تبادل اطلاعات، ارتباطات لازم برقرار گردیده است. ناگفته پیداست که فعالیت های فوق مدیون اتوماسیون مدارس و مراکز آموزشی می باشد. از جمله دیگر کاربردهای اتوماسیون مدیریتی در ساختار نظام آموزشی مصر می توان به طراحی و اجرای برنامه های متعدد در بخش های مختلف وزارت

آموزش و نیز آموزش پرسنل مختلف اشاره نمود. طی سالهای اخیر، پروژه اتوماسیون اداری و مدیریتی در کلیه واحدهای تابعه حوزه آموزش من جمله مدارس و ادارات برقرار گردیده تا از این طریق زمینه لازم جهت انجام بهتر خدمات آموزشی فراهم گردد. تجهیزات مدرن آموزشی در چهارچوب این پروژه مخصوصاً از طریق فراگیری مهارت‌های کامپیوتری ایفاگر نقش بسیار مهم اتوماسیون در حوزه آموزش است. البته نباید از خاطر برد که فراگیری مهارت‌های کامپیوتری به خودی خودی یک هدف نیست بلکه وسیله ای جهت بهره‌گیری از تکنولوژی در امورات پیشرفته اداری مدارس و نیز ارتقاء سطح ارتباطی مدارس با دیگر واحدها و نیز نظارت بر ادارات کل آموزش و پرورش است.

هزینه های آموزشی

نرخ هزینه های عمومی آموزشی بر مبنای سطوح مختلف آموزش طی سال ۱۹۹۸

پیش دبستانی، اولین سطح و دومین سطح آموزش : ۶۶/۷ درصد

سومین سطح آموزش : ۳۳/۳ درصد

کل هزینه آموزشی

به عنوان درصدی از کل	به عنوان درصدی از تولید ناخالص ملی	به عنوان درصدی از هزینه های جاری دولتی
۸۶/۴	۴/۲	-
۸۶/۵	۴/۱	۱۱
۸۰/۲	۴	۱۱
۸۲/۷	۴/۵	۱۳/۴
۸۹/۴	۵/۱	۱۵

هزینه های جاری آموزشی

سال تحصیلی	به عنوان درصدی از تولید ناخالص ملی	به عنوان درصدی از کل هزینه های دولتی
۱۹۹۰	۴/۹	-
۱۹۹۱	۴/۷	۹/۷
۱۹۹۲	۵	۱۱
۱۹۹۳	۵/۵	۱۳/۹
۱۹۹۴	۵/۶	۱۳/۸

نرخ هزینه های جاری آموزش ابتدایی طی سالهای ۱۹۹۷/۹۸

شاخص	نرخ هزینه ها بر مبنای درصد
هزینه های جاری آموزش به عنوان درصدی از GNP	٪۱۹
هزینه های عمومی آموزش به عنوان درصدی از هزینه های کل آموزش	٪۱/۱۴

بودجه آموزشی

طبق آمار بدست آمده طی سال ۱۹۹۶، نرخ بودجه آموزشی کشور بر ۱۰۱۴۵۰۰۰۰۰۰ پوند

معادل ۴/۴ درصد تولید ناخالص ملی بالغ می گردد.